

KOORDİNATÖRÜN MESAJI

Av. Harun İpekyüz
Avrupa Birliği İş Geliştirme Merkezi Direktörü

Geleceğin ancak geçmişi doğru analiz ederek yönetebileceği bir gerçek. Doğru analiz için ise güncel ve gerçek verilere ihtiyaç bulunmaktadır.

Batman Ticaret ve Sanayi Odası Batman'ın ekonomik geleceğine yön verme vizyonuna sahiptir. Bu vizyona ulaşmada, bu envanterin çok önemli katkısı olacaktır. Bu katkıların neler olduğunu detaylı bir şekilde analiz ettiğim proje DİKA (Dicle Kalkınma Ajansı) tarafından uygun bulunarak bütçesi onaylandı. Akabinde kurduğumuz uzman bir ekiple çalışmalara başladık 3 aylık zorlu bir çalışma sonunda Batman'ın ilk sanayi envanterini ortaya çıkarmış olduk.

Sanayi envanterinin hazırlanması sürecinde yöntem olarak bütün sanayicilere tek tek ulaşmaya çalıştık. Bunun için Sanayi Sicil Kayıtlarını, Odamızdaki Kapasite Raporlarını, Maliye Bakanlığı kayıtlarını ve KOSGEB kayıtlarını da inceleyerek bütün sanayi işletmelerine hangi ilçede veya kırsal alanda olmalarına bakmaksızın eksiksiz ulaşmaya çalıştık ve bunu da önemli ölçüde başardık.

Gerçekten de Batman'da özellikle kurulma aşamasında bulunan çok sayıda tekstil firmasının bulunması sebebiyle ile veya resmi işlemlerini tamamlayamamış olmaları sebebiyle bu kayıtlara henüz geçmemiş bir çok firma bulunduğunu da ayrıca bilmekteyiz. Örneğin teşvik belgelerine göre 2012 Yılında toplam 175 Milyon TL yatırım taahhütlü 39, 2013 yılı için ise sadece Ocak ve Şubat ayı verilerine göre ise 103 Milyon TL yatırım taahhütlü 15 yeni yatırım başvurusu onaylanmıştı. Bu hızlı gelişmelerin izlenmesi için bu çalışmanın sonraki yıllarda da devam ettirilmesi son derece önemlidir.

Bu envanterden önce ilimizde hangi ürünlerin üretilip, hangi hammaddelerin tüketildiği, hedef pazarların nereler olduğu, sektörlerle göre çalışan sayısı ve vasıfları v.s istatistiksel olarak dahi ortaya konamamaktaydı. Sanayi firmalarının en çok yaşadıkları sorunlar ise BATSO tarafından bilinmekle beraber bunlar bilimsel tabana oturtulmadığı için bireysel şikayetler olarak algılanıyordu bu yüzden üyeler için yürütülen lobiler arzulanan güce ulaşmıyordu.

Bunun yanı sıra yatırımcılar açısından da çeşitli sıkıntılar söz konusu olmaktadır. Eksik ve yetersiz bilgiden dolayı doğru fizibilite yapmadan yatırımlar gerçekleşmekte veya vazgeçilmektedir. Bu yüzden bir anda aynı sektörde birkaç fabrika açılıyor sonra da aralarında oluşan yoğun rekabet sebebiyle her biri zarar ediyor ve kapanmak zorunda kalmasının örneklerini yaşamıştık.

Bu çalışmanın ayrıca yatırımları artırıcı bir rolü de bulunmaktadır. Zira bu kitapla ilk kez hangi sektörde ne kadar üretim yapıldığı ortaya konmuş olmaktadır. Buna göre fabrikaların %50'sinin hammaddesini şehir dışından aldığı görülmektedir. Mesela bu veri kimseleri ara mamul üretmeye yönlendirebilecek veya ilde bulunmayan sektörlerde yatırım yapma niyeti ortaya çıkarabilecektir. Örneğin çok sayıda firmanın ambalajlı ürün yaptığı görülerek belki birileri karton fabrikası kurabilecektir.

Bu envanter ile ayrıca Batman sanayisinin, birçok yan sanayinin gelişmesi için ortamın uygun olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Zira fabrika sayıları artış ve buna paralel iş makineleri sayısındaki artış örneğin iş makinesi tamirhanelerini kaldıracak potansiyele ulaşmıştır. Bu veriler iyi tanımlanabilirse, tamirci, kalıpcı, çeşitli fasoncular, boyama tesisleri, lazer kesim, ütü paket gibi çok sayıda yan sanayinin ortaya çıkmasını hızlandırıcı bir etki gösterebilecektir.

Batman sanayisini çeşitli yönleriyle ortaya koyan bu çalışmanın, BATSO ve paydaş kuruluşlara, Oda üyelerine, yatırımcılara ve politika belirleyici merciler ve araştırmacılar için faydalı olmasını temenni ediyor, bu envanterin ortaya çıkmasında inisiyatif almasından BATSO'ya, katkılarından dolayı DİKA'ya, gayretli çalışmalarından dolayı proje ekibime ve proje ile ilgili çalışmalarında tamamen gönüllülük esasıyla desteklerini esirgemeyen ABİGEM uzman ve personellerine teşekkürlerimi sunarım.

***Batman Sanayi Envanterinin çıkarılması projesi koordinatörü olarak,
Av. Harun İpekyüz***

İÇİNDEKİLER

BATMAN İMALAT SANAYİSİNİN GENEL ANALİZİ	1
1. Firmaların Faaliyet Alanları (Sektörel Dağılım)	20
2. Alt Sektörlerin Faaliyet Alanları	22
3. Firmaların Kuruluş Yılları	24
4. Firmaların İmalata Başlama Yılları	26
5. Firmaların Hukuki Statüleri	28
6. Firmaların İldeki Konumları -Kurulu oldukları yerler	30
7. İşletme Yerlerinin Mülkiyeti	32
8. Firmaların faaliyet durumları	34
9. Firmaların 2011 Yılındaki Sermayeleri (TL)	36
10. Diğer Şirketlerle Ortaklık İlişkisi Var mı?	38
11. Firma Sahibinin Ve Kurucu Ortakların Üye Oldukları Kuruluşlar (Dernekler)	40
12. Firma Sahibinin Ve Kurucu Ortakların Üye Oldukları Kuruluşlar (Ticaret ve Sanayi Odaları)	42
13. Firmaların Kuruluş Şekilleri	44
14. Ortaklar Var ise Ortaklar Akraba mıdır?	46
15. Firma Sahiplerinin Eğitim Durumları	48
16. Firma Sahiplerinin Doğum Yerleri	50
17. Firma Sahiplerinin Yaşları	52
18. Firma Sahiplerinin Sektörü	54
Tercih Etme Nedenleri (Derecelendirme 1)	54
19. Firma Sahiplerinin Sektörü	56
Tercih Etme Nedenleri (Derecelendirme 2)	56
20. Firma Sahiplerinin Sektörü	58
Tercih Etme Nedenleri (Derecelendirme 3)	58
21. Yatırım Teşvik Belgeniz Var mı?	60
22. Yararlanılan Teşvik Unsurları (Enerji İndirimi)	61
23. Yararlanılan Teşvik Unsurları (SSK İndirimi)	62
24. Yararlanılan Teşvik Unsurları (KDV Muafiyeti)	64

25. Yararlanılan Teşvik Unsurları (Gümrük Vergisi İndirimi)	65
26. Yararlanılan Teşvik Unsurları (Kurumlar Vergisi İndirimi)	66
27. Yararlanılan Teşvik Unsurları (Faiz İndirimi)	67
28. Firmaların Kullandıkları Enerji Kaynakları ve Yıllık Tüketim Miktarı (Kw) 2012	68
29. Firmaların Personel Sayısı ve Nitelikleri (Teknik Personel) Erkek	70
30. Firmaların Personel Sayısı ve Nitelikleri (Teknik Personel)-(Kadın)	71
31. Firmaların Personel Sayısı ve Nitelikleri (İdari Personel)-(Erkek)	72
32. Firmaların Personel Sayısı ve Nitelikleri (İdari Personel)-(Kadın)	74
33. Firmaların Personel Sayısı ve Nitelikleri (Usta-Ustabaşı)-(Erkek)	76
34. Firmaların Personel Sayısı ve Nitelikleri (İşçi-Erkek)	78
35. Firmaların Personel Sayısı ve Nitelikleri (İşçi-Kadın)	80
36. Personelin Yaş Dağılımı (17 Yaş ve Altı)	82
37. Personelin Yaş Dağılımı (17-24 Yaş)	84
38. Personelin Yaş Dağılımı (25-34 Yaş)	86
39. Personelin Yaş Dağılımı (35-44 Yaş)	88
40. Personelin Yaş Dağılımı (45 Yaş ve Üstü)	90
41. Firmada Çalışan Personelin Çalışma Süreleri (6 Aydan Az)	92
42. Firmada Çalışan Personelin Çalışma Süreleri (6 Ay-2 Yıl)	94
43. Firmada Çalışan Personelin Çalışma Süreleri (2 Yıl-5 Yıl)	96
44. Firmada Çalışan Personelin Çalışma Süreleri (5 Yıl-10 Yıl)	98
45. Firmada Çalışan Personelin Çalışma Süreleri (10 Yıldan Fazla)	100
46. Personelin Eğitim Durumu (Okur-Yazar)	102

47. Personelin Eğitim Durumu (İlköğretim)	104	74. Hammadde ve Yardımcı Malzemelerin	
48. Personelin Eğitim Durumu (Lise)	106	Tedarik Yerleri (Hammadde 1)	145
49. Personelin Eğitim Durumu (Meslek Lisesi)	108	75. Hammadde ve Yardımcı Malzemelerin	
50. Personelin Eğitim Durumu (Önlisans)	110	Tedarik Yerleri (Hammadde 2)	146
51. Personelin Eğitim Durumu (Lisans)	112	76. Hammadde ve Yardımcı Malzemelerin	
52. Personelin Eğitim Durumu (Yüksek Lisans/Doktora)	114	Tedarik Yerleri (Hammadde 3)	148
53. İşletme Yönetimi	115	77. Firmaların ürünlerini Pazarlamada	
54. İşletme Yöneticilerinin Eğitim Durumları	116	Uyguladıkları Yöntemler -(Doğrudan Pazarlama)	150
55. Firmanızda Hizmet İçi Eğitim Veriyor Musunuz?	118	78. Firmaların ürünlerini Pazarlamada	
56. Hizmet İçi Eğitimi		Uyguladıkları Yöntemler -(Bayilik)	151
Nereden Sağlamaktasınız? - (Üniversite)	119	79. Firmaların ürünlerini Pazarlamada	
57. Hizmet İçi Eğitimi		Uyguladıkları Yöntemler -(Aracı Firma)	152
Nereden Sağlamaktasınız? -(Kamu Kuruluşları)	120	80. Firmaların ürünlerini Pazarlamada	
58. Hizmet İçi Eğitimi		Uyguladıkları Yöntemler -(Distribütör)	153
Nereden Sağlamaktasınız? -(Özel Eğitim Kuruluşları)	121	81. Firmaların ürünlerini Pazarlamada	
59. Hizmet İçi Eğitimi		Uyguladıkları Yöntemler -(Özel Siparişler)	154
Nereden Sağlamaktasınız? -(Kurum İçi Eğitmen)	122	82. Firmaların Yurtiçi-Yurtdışı Satış oranları (Yurtiçi)	155
60. Personelinize Hangi Ücretlendirme		83. Sahip Olduğunuz Belgeler Nelerdir?	156
Sistemi Uyguluyorsunuz? (Derecelendirme 1)	123	84. Üretimizde herhangi Bir otomasyon	
61. Personelinize Hangi Ücretlendirme		Sistemi Kullanıyor Musunuz?	158
Sistemi Uyguluyorsunuz? (Derecelendirme 2)	124	85. Üretimizde Herhangi Bir Otomasyon	
62. Personelinize Hangi Ücretlendirme		Sistemine İhtiyaç Duyuyor Musunuz?	159
Sistemi Uyguluyorsunuz? (Derecelendirme 3)	126	86. Firmanızın En Önemli	
63. İnsan Kaynakları Departmanınız Var mı?	128	Rakipleri Nerelededir? - (İlde)	160
64. Personelinize Uyguladığınız		87. Firmanızın En Önemli	
Teşvik Yöntemleri Nelerdir?	129	Rakipleri Nerelededir? - (Bölgede)	161
65. İşgücü Temininde Sıkıntı Yaşıyor Musunuz?	130	88. Firmanızın En Önemli	
66. İşletmelerin Kurulu Kapasiteleri (2011)	132	Rakipleri Nerelededir? - (Yurtiçinde)	162
67. İşletmelerin Kurulu Kapasiteleri (2012)	134	89. Firmanızın En Önemli	
68. Gerçekleşen Kapasite Kullanımı Nedir? (2010)	136	Rakipleri Nerelededir? - (Yurtdışında)	163
69. Gerçekleşen Kapasite Kullanımı Nedir? (2011)	138	90. Kredi Kullanıyor Musunuz?	164
70. Gerçekleşen Kapasite Kullanımı Nedir? (2012)	140	91. Kredi kullanımında karşılaşılan Sorunlar Nelerdir?	
71. Üretilen Malın Niteliği (Tüketim Mali)	142	(Önem Sırasına Göre)- (Gösterilen Teminatların	
72. Üretilen Malın Niteliği (Sanayi Girdisi)	143	Kabul Edilmemesi Veya Düşük Değer Biçilmesi)	165
73. Üretim Tekniklerinin Niteliği	144	92. Firmanızın Yeni Yatırımı Var mı?	166

93. Yeni Yatırım Mevcut İse Türünü Belirtiniz-(Yenileme)	167	113. AR-GE Çalışmalarınız Var mı?	191
94. Yeni Yatırım Mevcut İse Türünü Belirtiniz (Kapasite Arttırma)	168	114. Firmanız Bünyesinde Laboratuvarınız Var mı?	192
95. Yeni Yatırım Mevcut İse Türünü Belirtiniz (Komple Yeni Yatırım)	169	115. Dış Laboratuvar Kullanıyor Musunuz?	193
96. Yeni Yatırıma İhtiyacınız Var mı?	170	116. Bünyenizde Dış Ticaret Departmanınız Var mı?	194
97. Önümüzdeki 5 Yıl İçerisinde Firmanızın Geleceğe Dönük Hedefleri Hangileridir? (Öncelik Sırasına Göre)	171	117. Kullandığınız Enerji İle İlgili Bir Sıkıntınız Var mı?	195
98. Önümüzdeki 5 Yıl İçerisinde Yönelmeyi Düşündüğünüz Hedef Pazarlarınız Nereledir?-(Yurtiçi)	172	118. Kullandığınız Enerji İle İlgili Bir Sıkıntınız Var İse Bu Sıkıntılar Nelerdir? -(Arz Düzensizliği)	196
99. Önümüzdeki 5 Yıl İçerisinde Yönelmeyi Düşündüğünüz Hedef Pazarlarınız Nereledir?-(Yurtdışı)	173	119. Kullandığınız Enerji İle İlgili Bir Sıkıntınız Var ise Bu Sıkıntılar Nelerdir (Kesinti)	197
100. Son 5 Yılı Değerlendirdiğinizizde Firmanızın Genel Durumu Ne Şekilde Değişti?	174	120. Kullandığınız Enerji İle İlgili Bir Sıkıntınız Var İse Bu Sıkıntılar Nelerdir? -(Arz Yetersizliği)	198
101. Önümüzdeki 5 Yıl İçerisinde Firmanızın Durumunun Ne Şekilde Değişeceğini Bekliyorsunuz?	175	121. Kullandığınız Enerji İle İlgili Bir Sıkıntınız Var ise Nelerdir- [Elektrik Altyapısı Yetersizliği]	199
102. Devletin Teşvik ve Desteklerinin Nasıl Uygulanmasını Tercih Edersiniz?-(Derecelendir 1)	176	122. Ulaşım/Nakliye İhtiyacınızı Nasıl Karşılıyorsunuz?	200
103. Devletin Teşvik ve Desteklerinin Nasıl Uygulanmasını Tercih Edersiniz?-(Derecelendir 2)	178	123. Ulaşım/Nakliye İle İlgili Sıkıntı Yaşıyor Musunuz?	201
104. Devletin Teşvik ve Desteklerinin Nasıl Uygulanmasını Tercih Edersiniz?-(Derecelendir 3)	180		
105. Devletin Teşvik ve Desteklerinin Nasıl Uygulanmasını Tercih Edersiniz?-(Derecelendirme 4)	182		
106. Bölgemize Uygulanan Mevcut Teşvik Yasalarından Memnun Musunuz?	184		
107. Devletten Yatırım Özendirici ve Teşvik Edici Uygulamalara İlişkin Önerileriniz Nelerdir?	185		
108. Dika'nın Yatırımlara Olumlu Bir Etkisinin Olduğunu Düşünüyor Musunuz?	186		
109. Firma Olarak Ulusal/Ülusal Arası Sanayi Fuarlarını Ziyaret Ediyor Musunuz?	187		
110. Stajyer Öğrenci Çalıştırıyor Musunuz?	188		
111. Stajyer Öğrenci İhtiyacınız Var mı?	189		
112. Eğitim ve Danışmanlık Hizmetleri Alıyor Musunuz?	190		

BATMAN İMALAT SANAYİSİNİN GENEL ANALİZİ

Batman ilinin de içinde yer aldığı TRC3 kodu ile İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) arasında yer alan Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt illerinin ülke gayri safi katma değerine katkısı 2008 yılı itibari ile %1,11 düzeyindedir. Bu oran nüfus payı ile (%0,69) ilişkilendirildiğinde yeterli görülse de Türkiye'nin yarattığı ortalama tüketim imkanlarına ulaşma konusunda oldukça yetersiz bir gelir elde edilmesine yol açmaktadır. Yani TRC3 alt bölgesi yarattığı gelir itibari ile Türkiye'nin ortalama tüketim imkânlarının sadece %35'ine ulaşabilecek konumdadır. Batman ilinde de bu duruma uygun bir yapı bulunmaktadır. Bunun ana nedeni Batman ilinde ekonomik faaliyetin özellikle de imalat sanayinin diğer bölgelere göre daha az gelişmiş olmasıdır. Ayrıca Batman ilinde tarımsal faaliyet düzeyi görece düşük olmasının yanında kırsal kesimde tarım dışı faaliyet alanlarının da gelişmemiş olmasıdır. TRC3 alt bölgesinin tarım gayri safi katma değer oluşumuna katkısı %1,7 iken sanayi katma değer oluşumuna katkısı %1,27 ve hizmetler sektörü katma değer oluşumuna katkısı %0,96'dır.

Türkiye genelinde gayri safi katma değer oluşumunun %8.5'i tarımdan, %27.2'si sanayiden ve %64.3'ü de hizmetler sektöründen elde edilirken bu oranlar TRC3 alt bölgesinde sırasıyla %13, %31 ve %55 dir. Rakamlardan da görülebileceği gibi TRC3 alt bölgesinde tarımın ve sanayinin katma değer oluşumuna katkısı Türkiye ortalamasının üzerindedir. Bunun yanında Batman ilinde imalat sanayi yoğunlaşması sanayiden elde edilebilecek katma değeri ve gelirini azaltmaktadır. Batman ili imalat sanayinde çalışanların yaklaşık %22'si Kimya, Petrol, Kauçuk ve Plastik sanayi alt kolunda (Petrol rafine-risi ve TPAO ağırlıklı olarak) istihdam edilmişlerdir. Bu sanayi alt kolunun sermaye yoğun üretim tekniği

kullandığı düşünülürse işgücüne gelir yaratma kapasitesi ve oranı Batman ilinin ihtiyaç duyduğu kapasitenin ve oranın altında olduğu görülebilir.

Batman ilinde imalat sanayinde 2009 yılında toplam 900 işletme bulunurken Toptan ve Perakende Ticaret alt kolunda toplam 4596 işletme bulunmaktadır. Batman ili ekonomisi içerisinde ana faaliyet kolunun hizmetler sektörü ve özellikle de Toptan ve Perakende Ticaret (%41,5) olduğunu görüyoruz. Toptan ve Perakende Ticaret alt kolunu %25'lik payı ile Ulaştırma, Depolama ve Haberleşme sanayi alt kolu takip etmektedir. İmalat sanayinin toplam işletme envanteri içindeki payı %8.2'dir. İmalat sanayini %6.7'lik payı ile Otel, Lokanta ve Kahvehane alt sektörü ve %4.9'luk payı ile İnşaat sektörü takip etmektedir. İmalat sanayi envanteri dikkate alındığında da imalat sanayi alt kollarındaki yoğunlaşma ortaya çıkmaktadır. İmalat sanayi işyerleri arasında en büyük pay %31'lik payı ile Gıda, İçki ve Tütün sanayine aittir. Bu sektörü %21.5'lik payı ile Kimya, Petrol, Kauçuk ve Plastik sanayi alt kolu izlemektedir. Taş ve Toprağa Dayalı sanayi alt konunun payı %19 iken Tekstil sanayi alt kolunun payı da %17,7'dir. Batman ilinde işletme büyüklüğü ortalama 51 çalışan iken Kimya, Petrol, Kauçuk ve Plastik sanayi alt kolu dışındaki tüm imalat sanayi alt kolları ortalama işletme büyüklüğü bunun altındadır. Gıda, İçki ve Tütün sanayinde işletme büyüklüğü 24 kişi iken Tekstil sektöründe ortalama işletme büyüklüğü 38 çalışandır. Kimya, Petrol, Kauçuk ve Plastik sanayi ortalama işletme büyüklüğü 140 çalışandır.

Rakamlar da göstermektedir ki Batman ilinde küçük sanayi işletmeleri yoğunluktadır. Batman ilinin Türkiye'nin çeşitlenen ihracat coğrafyası çerçevesinde bazı bölgelere olan yakınlığı ve yan sanayi alanında karşılaştırma üstünlük potansiyeli taşıması, imalat sanayinin gelişmesi konusunda önemli bir

avantaj sağlamaktadır. Ancak ilde işgücüne katılım oranının düşüklüğü ve kalifiye eleman yetersizliği bu potansiyelin hayata geçmesi önündeki en büyük engelleri oluşturmaktadır. Batman ilindeki petrol rafinerisinin yan sanayi kollarının gelişimi hem il ekonomisine hem de bölge ekonomisine önemli katkılar sağlayacağı açıktır. Türkiye imalat sanayinin çevirici güç kapasitesinin petrole olan bağımlılığı ve petrolün önemli bir enerji dışı hammadde olması Batman sanayi için önemli bir potansiyel oluşturmaktadır.

Batman ilinde imalat sanayi Küçük Sanayi Siteleri ve Organize Sanayi Bölgeleri çerçevesinde örgütlendiği/ örgütlenmeye çalıştığı görülmektedir. Bu çerçevede il dahilinde üç adet Küçük Sanayi Sitesi kurulmuştur: Batman Küçük Sanayi Sitesi, Marangozlar ve Kaynakçılar Küçük Sanayi Sitesi ve Top-tan Gıda Sanayi Sitesi. Bu Küçük Sanayi Sitelerinde mevcut işyeri sayısı 380 adettir. Bunların yanında Batman ilinde Tekstil Sitesinde de önemli yatırımlar gerçekleşmiştir. 2011 yılı itibari ile 16 firma toplam 2500 kişilik bir istihdam yaratmaktadır.

Batman ilinde 1994 yılında kurulan ve 2002 yılında hizmete açılan Organize Sanayi Bölgesinde %60 doluluk oranı ile 24 firma faaliyet sürdürmekte, 665 kişilik bir istihdam yaratılmaktadır. Faaliyet yürüten şirketler ağırlıklı olarak gıda ve inşaat firmalarıdır.

Bu genel bilgilerden sonra yapılan çalışma sonrası elde edilen bilgilerin özet değerlendirmesi de aşağıdaki gibidir:

Çalışma kapsamı içindeki firmaların sektörel dağılımı Batman iline ait genel rakamlarla uyuma

halindedir. Toplam 188 firmanın %25'i Gıda, İçti ve Tütün alt kolu ve yan sanayisinden (paketleme vb.) oluşmaktadır. İnşaat sektörü ve yan sanayi faaliyet kolunda çalışan firmaların toplam içindeki payı ise %23 civarındadır. Bu sektörü Tekstil sektörü %12.2'lik payı ile takip etmektedir. Ancak rakamlardan da anlaşılacağı üzere imalat sanayi alt kollarında ve yan sanayilerinde ürün gamı çeşitliliği yüksektir. Uzun dönemde avantajlı bir durum olmasına rağmen kısa ve orta dönemde bu durum maliyet artırıcı ve ölçek düşürücü bir nitelik taşımaktadır. Kümelenme teorisi çerçevesinde ileri ve geri bağlantılı ürünlerin sanayi siteleri şeklinde birleşmesi bir yandan maliyetleri düşürürken diğer yandan talebin belirlenmesi ve kontrol edilmesini de kolaylaştırmaktadır. Ancak yapılan çalışma çerçevesinde firmaların kendi taleplerini yarattığı ve sanayi sitesi içinde bulunmaktan kaynaklı avantajları yeterince kullanmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Böyle bir durumda fiyat alıcı davranmak zorunda kalan firmalar yeterince katma değer yaratamamakta ve yatırım kaynağı oluşturamamaktadır. Firmalar arasındaki faaliyet çeşitliğinin yüksek olması aynı zamanda verilen teşviklerin önemli avantajlar yarattığını göstermektedir. Organize Sanayi Bölgesinin (OSB) ölçek ekonomilerinden yararlanacak, ileri ve geri bağlantılarla kendini besleyecek yan sanayiler yaratacak ve belirli bir küme oluşturacak faaliyetlere öncelik vermesi anlamlı bir politika gibi görünmektedir.

Firmaların kuruluş yılları dikkate alındığında henüz olgunlaşma aşamasında bir çok firmanın bulunduğu görülmektedir. Firmaların %75'i 2000 yılından sonra kurulmuş %70'i 2008 ve sonrası kurulmuş firmalardır. Bu durum firmaların Pazar oluşturma ve yan sanayi talebi yaratma konusunda henüz çok genç olduklarını göstermektedir. Orta vadede (10-15 yıl arası) firmaların olgunlaşma süreleri tamamlandığında kendilerine ait bir Pazar ve yan sanayi oluşturma çabaları da büyük ölçüde

tamamlanmış olacaktır. Bu durum dikkate alındığında Batman ilinin dağıtım kanalları ve merkezi ulaşım yapısı sayesinde OSB'nin önemi daha da belirgin hale geleceğini söylemek yanlış olmayacaktır. Genç firmaların yoğunlukta olması ileriki dönemlerde mevcut imalat sanayi istihdam kapasitesinin de atacağını ve nitelikli işgücüne ihtiyaç olacağını bir göstergesidir.

Firmaların sermayeleri göz önüne alındığında küçük işletme sayısının yüksek olduğunu görüyoruz. Sermayesi 250 bin TL ve aşağısında olan firma oranı yaklaşık %48 civarındadır. Küçük ölçekli firmaların içindeki "cüce işletme" (sermayeleri 0-100 bin TL arasındaki firmalar) oranı ise oldukça yüksektir. Orta ölçekli sayılabilecek ve sermayeleri 250 bin -1 milyon TL arasındaki firmaların oranı ise %30 civarındadır. Firmaların sermaye yapılarının zayıf olması gelecek dönem yatırımlar konusunda firmaları dış kaynak kullanımına zorlamaktadır. Bu durum ise Batman sanayisini krizlere ve dalgalanmalara açık hale getirmektedir. Firmaların sermaye yapılarını güçlendirecek teşvik politikaları bu riskin azalmasına yardım edebilecek ve üretim ölçeğini artıracabilecek niteliktedir. Nitekim firmaların 2011 yılı cirolarına bakıldığında da bu durum gözlenebilmektedir. Yıllık cirosu 100 bin TL'nin altında olan firma oranı %25'dir. Firmaların sermaye/karlılık oranlarının düşük olmasının temel iki nedeni bulunmaktadır. Birincisi mevcut firmaların olgunlaşma dönemindeki genç firmalardan oluşmasıdır. Bu tür firmalar gerek Pazar oluşturma gerekse de ölçek ekonomilerinden yararlanma konusunda dezavantajlı olduğundan maliyetleri yüksektir. İkincisi firmaların fiyat alıcı küçük firmalardan oluşmasıdır. Bu çerçevede firmaların gelecek dönem yatırımlarını öz finansman ile karşılaması için teşvik sisteminin bu doğrultuda oluşturulması anlamlı olacaktır.

Çalışma kapsamında incelenen firmaların %84'ünün küçük ve cüce işletme olmalarına rağmen meslek kuruluşlarına üyeliklerinin bulunması, bu firmaların profesyonel yardımlara açık olması ve bu tür yardımlar konusunda olumlu bir kanalın bulunması olarak yorumlanmalıdır. Tüzel kişilikleri nedeni ile meslek kuruluşlarına üyelik zorunluluğu taşıyan firmaların bir çatı altında toplanmaları, meslek ilkeleri ve bilgi paylaşımı açısından etkin bir kanala sahip oldukları anlamına gelmektedir. Firma sahiplerinin/ortaklarının demografik özellikleri dikkate alındığında meslek kuruluşlarına üyelik ve meslek kuruluşları eğitim kanallarının önemi ortaya çıkmaktadır. Firma sahiplerinin önemli bir oranının lise ve altı eğitilmiş olması, ortaklık statüsündeki firmaların aile şirketi özelliği taşıması, gelecek dönem yatırımların ve modern üretim tekniklerinin algılanması ve hayata geçirilmesi konusunda Batman ili sanayisi için önemli bir engel oluşturmaktadır. Bu handikabın aşılmasında kalkınma ajanslarının meslek kuruluşları ile sıkı bir işbirliği içinde olmasını gerektirmektedir. Firma sahiplerinin %80'inin Batman doğumlu olması da ile yönelik teşviklerin henüz “yabancı” yatırımcı çekme konusunda yeterli olmadığını göstermektedir. Batman ilinin net göç veren bir nüfus yapısına sahip olduğu da göz önüne alındığında aslında bu %80'lik oranın “genç” firmalar açısından tatminkar olduğu söylenebilse de özellikle Tekstil sektöründe daha yoğun bir “yabancı” yatırımcı oranı beklenmelidir.

Firma sahiplerinin sektörü tercih sebepleri incelendiğinde de önemli sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Firma sahiplerinin yaptığı tercih sıralaması ağırlıklandırılarak ele alındığında en önemli etmenin %28'lik payla Pazar büyüklüğü olduğu görülmektedir. Bu sonuç daha önceki analizlerimizle de uyumaktadır. Firma faaliyet alanlarında yaşanan çeşitliliğin bir nedeni olarak da firmaların mevcut talep doğrultusunda üretim yapmaları olduğunu söylemiştik. Yetersiz talep düzeyi firmaları yeni talepleri

keşfetmeye yöneltilmektedir. Genellikle 1 yada 2 firmanın karşılayabileceği talep yapısı nedeni ile firmalar üretim faaliyetlerini talebin durumuna göre belirlemektedirler. Firma sahiplerinin sektör tercihinin belirleyen diğer önemli etmen de Aile mesleği ve mesleki deneyim ve eğitim oluşturmaktadır. Bu iki kategori birlikte ele alındığında toplam %39'luk bir orana ulaşılmaktadır. Böylece talep yapısı yanında girişimcilerin yetenekleri de sektör tercihinin belirlemektedir. Ayrıca aile mesleği, belirgin bir talebi de temsil etmektedir. Yani firma sahibi daha önce oluşmuş talebe göre faaliyet alanı belirlemektedir. Sektör tercihlerinin belirlenmesinde teşvik yapısının payı sadece %4.4'dür. Bu oran Batman ilindeki teşvik yapısının ilin ihtiyaç duyduğu teşvik sisteminden uzak olduğunu göstermektedir. Teşvik sistemi Batman ili gelecek potansiyelini hayata geçirecek reflekslerin oluşmasını sağlamamaktadır. Firmaların yaklaşık %70'inin teşviklerden yararlanmıyor oluşu, teşvik sisteminin yetersiz olduğu anlamını güçlendirmektedir. Bir diğer açıklama da teşvik sisteminin yeterince bilinmiyor oluşudur. Ancak kanımızca teşvik sistemi yeterince "teşvik edici" nitelikte olsa idi "basiretli tacir" niteliğindeki firmalar tarafından duyulur hale gelirdi. Dolayısıyla teşvik sisteminin Batman ili gerçekleri ve öncelikleri de düşünülerek yeniden yapılandırılmalıdır.

Çalışma kapsamı dâhilindeki 188 firmanın sadece 57 tanesinin teşvik belgesi bulunmaktadır. Bu 57 firmanın %54'ü enerji indiriminden yararlanırken, %72'si SSK prim indiriminden, %31'i KDV muafiyetinden, %18'i gümrük vergisi indiriminden, %30'u Kurumlar vergisi indiriminden, %12'si faiz indiriminden ve sadece %10'u arazi tahsis teşvikinden yararlanmışlardır. Bu rakamlar göstermektedir ki Batman ilinde firmalar teşvik sisteminden çok az yararlanmaktadır ve kullanılan teşvikler mevcut yatırımın devamı niteliğindeki kalemlerden oluşmaktadır. Yeni yatırımlar için kullanılabilecek teşvik

kalemleri (arazi tahsisi, faiz indirimi vb. gibi) daha az kullanılmaktadır. Firmalar daha çok işletme sermayesi niteliğindeki teşviklerden yararlanmaktadırlar. Bu teşvikler yatırımların oto finansman yöntemi ile gerçekleştirilmesine olanak sağlamakta iseler de “surproduction” da denilen arz fazlası yaratma kapasitesine de sahiptirler. Batman ili gelişim potansiyeline uygun sanayi patikasının belirginleşebilmesi için yeni yatırımlara yönelik teşvik sisteminin canlandırılması gerekmektedir.

Çalışma kapsamındaki 187 firmada yaklaşık 7500 civarında istihdam yaratılmaktadır. TPAO dışarıda tutulduğunda firma başına 40 işçi çalışmaktadır. Bu rakam Batman ili dâhilindeki firmaların küçük ölçekli firmalar olduğunu göstermektedir. Firmaların %45’inin teknik personel istihdam etmemiş olması küçük ölçekte yapılan üretimin geri bir teknoloji ile yürütüldüğünü de göstermektedir. Çalışma kapsamındaki firmaların yarısının yıllık 50.000 kW enerji kullandığı göz önüne alınırsa üretim ve pazarlama teknolojinin geri ve yerel pazarlara dönük olduğu anlaşılmaktadır. Firmaların %45’inin sadece 1 idari personelle veya hiç idari personel istihdam etmeyerek üretimlerini sürdürüyor oluşu, firma ölçeklerinin küçük olduğunu ve geleneksel yöntemlerle üretimini sürdürdüğünü ve kurumsallaşmadığını göstermektedir. Kurumsallaşmanın oldukça düşük olduğu firmalarda yeni Pazar arayışları da zayıf düzeyde kalacaktır. Firmaların yaklaşık yarısının usta veya usta başı istihdam etmemeleri üretimin geleneksel yöntemlerle sürdürüldüğünü ve niteliksiz işgücüne ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. ancak bu durum nitelikli işgücü yetersizliğinden kaynaklanan bir zorunlulukta olabilir. Nitelikli işgücünün kıt ve dolayısıyla maliyetli olması firmaları düşük işgücü verimliliği ile çalışmak zorunda bırakmış olabilir. Bu firmaların bölgesel rekabet gücünü zayıflatacağı gibi gelecek dönemler için de Pazar payını koruma zafiyeti yaratabilecektir. Dolayısıyla firmaların ihtiyaç duyabileceği nitelikli

işgücünün aktif işgücü politikaları çerçevesinde kamu eliyle yaratılması gelecek dönem rekabet gücünü artıracaktır.

Çalışma kapsamındaki firmaların istihdamının çalışma süreleri incelendiğinde ilginç sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Firmaların istihdam ettiği (TPAO hariç) yaklaşık 7500 kişilik istihdamın %14.7'si 6 aydan daha az bir süredir firmada çalışmaktadırlar. İstihdamın %43'ü 6 ay ila 2 yıllık bir aralıkta aynı firmada çalışmaktadır. 2 ila 5 yıllık bir süre içerisinde aynı firmada çalışanların oranı %23.4 ve 5 ila 10 yıl arasında aynı firmada çalışanların oranı %12 iken 10 yıldan fazla aynı işyerinde çalışan personel oranı %6.6'dır. Bu sonuçlar göstermektedir ki aynı firmada 5 yıl ve altında çalışan sayısı %81'dir. Bu 5 yıllık süre firma kültürü oluşturma açısından oldukça kısadır. Dolayısıyla Batman ili imalat sanayinde firma kültürü geliştirebilmiş firma sayısı oldukça azdır. Firmaların kurumsallaşması açısından önemli bir nitelik taşıyan firma kültürünün gelişmemiş olması, firmaların yerel düzeyde, kısıtlı taleplerle çalışmasında önemli bir rol oynamaktadır. Firmalarda istihdamın kısa dönemli iş sözleşmeleri ile sağlanması Batman ilinde istihdamın "turnover"(turnike) özelliğinin yaygın olduğu anlamına gelmektedir. Nitelsiz işgücü talebinin yüksek olması, bu iş giriş-çıkışlarının yaygın olmasına da neden olmaktadır. Bunun yanında Batman ili işgücü piyasasında kısa dönemli iş akitlerinin yaygınlığı firmaların düşük işgücü verimliliği ile çalıştığı anlamına da gelmektedir. Etkin ücret ve zimmi sözleşme modelleri çerçevesinde bu türden kısa dönemli iş akitleri işgücü verimliliğini düşürmektedir. Kısa dönemde firmalar açısından kısa dönemli iş sözleşmeleri işgücü giderlerinin düşük olmasına ve maliyet avantajı yaratıyor olmasına rağmen orta ve uzun dönemde işgücü verimliliği düştüğü ve düşük kalmaya devam ettiği için maliyet dezavantajı yaratmakta ve ilin rekabet gücünü düşürmektedir. Diğer taraftan firma kültürü ve kurumsallaşma

sağlanamadığı için işgücünün iş başında eğitilmesi uzun zaman almakta ve maliyetleri artırmaktadır. Vasıfsız işgücü niteliği nedeniyle Batman ili sanayisi yatırım potansiyellerini geliştirememekte ve “işbaşı yenilik süreçleri” işletilememektedir.

Firmaların yarattığı yaklaşık 7500 kişilik istihdamın yaklaşık %17’si sadece okur-yazar iken yaklaşık %39’u ilkokul mezunudur. Lise ve meslek lisesi mezunu istihdamın oranı ise %40 civarındadır. Ön lisans ve lisans mezunu istihdamın oranı %3.7 iken yüksek lisans ve doktora mezunu istihdamın oranı %0,3 civarındadır. Lise altı eğitime sahip istihdamın kümülatif toplamı %55,7 iken lise ve lise altı eğitime sahip istihdamın kümülatif toplamı %87’ye ulaşmaktadır. Bu rakamlar net bir şekilde göstermektedir ki Batman ili sanayi istihdamı niteliksiz işgücü barındırmaktadır. İstihdamın işbaşında eğitilmesi için gerekli süreye sahip olmadığı (büyük çoğunluğu 2-5 yıl arası istihdam edilmiştir) da göz önüne alındığında Batman ili imalat sanayi geri teknoloji ve düşük işgücü verimliliği ile çalışmaktadır. Çalışma evreni içinde incelenen 188 firmanın sadece 7 tanesinde profesyonel yönetici istihdam edildiği de göz önüne alınırsa firmalar gerek üretim gerek tedarik gerekse de dağıtım kanalları oluşturma süreçlerini geleneksel yöntemlerle sürdürmektedirler. Tüm bu rakamlar göstermektedir ki Batman ili imalat sanayinin en dezavantajlı konusu istihdamdır. Nitelikli ve dolayısıyla verimliliği yüksek istihdamın düşük maliyetle tedarikinin sağlanması öncelikli konuların başında gelmektedir. Ayrıca firmaların profesyonel yönetici istihdamından kaçınmaları, kalkınma ajanslarının bu konuya ciddiyetle eğilmeleri gereğini ve bu açığı kalkınma ajanslarının kapatması zorunluluğunu doğurmaktadır. Firma yöneticilerinin %50’sinin 20-40 yaş aralığında bulunması, aslında firmaların gelecek vizyonu açısından bu tür yardımlara açık olabilecekleri şeklinde de yorumlanabilmektedir.

Çalışma kapsamındaki firmaların sadece %53'ü çalışanına hizmet içi eğitim vermektedir. Bu rakam üretim sürecinde usta ve ustabaşı pozisyonları bulunan firma oranına yakın görünmektedir. Hizmet içi eğitim veren firmaların sadece %24'ü eğitim hizmetini dışarıdan temin etmektedir. Firma dışı kurumlardan alınan eğitim, üniversitelerden (%4), kamu kurumlarından (%7) ve özel eğitim kurumlarından (%13) sağlanmaktadır. Firmaların %76'sı hizmet içi eğitimlerini kurum içinden sağlamaktadır. Usta-çıkâr ilişkisi dahilinde aktarılan eğitim bu haliyle geleneksel üretim yöntemlerinin devamını sağlamakta ve firmaları üretim, proses ve ürün yeniliklerinden uzaklaştırmaktadır. Batman ili imalat sanayinin ihtiyaç duyduğu ürün, süreç yenilikleri ve teknolojilerinden firmaların uzak kalması sanayinin ve yan sanayinin gelişimi önünde engel oluşturmaktadır. Kalkınma ajansları ve özellikle de İŞKUR'un bu konu dahilinde aktif işgücü politikaları izlemesi önemli görülmektedir.

Firmaların vasıfsız işgücü talebi ücretlendirme politikalarını da şekillendirmektedir. Firmaların yaklaşık %80'i asgari ücret ile istihdam yaratmaktadır. Firmaların küçük işletme olmaları kayıtdışı ekonomiye kaymalarını kolaylaştırdığı düşünülürse bu asgari ücretlendirme politikası da aslında yaratılan gelirin boyutunu yansıtmayacaktır. Firmaların kayıtdışına kaymadıkları varsayıldığında bile ücretlendirmenin asgari ücret düzeyinde belirlenmesi, imalat sanayinin istihdam talebinin bir sorun olarak kalmasına neden olmaktadır. İşgücü piyasasında ortalama ücretin asgari ücret düzeyine yakın olması, aktif nüfusun işgücü piyasasına girmesini de engellemektedir. Cari ücret düzeyi düşük olduğu için iradi işsiz konumundaki bir kısım nüfus, ortalama ücret düzeyinin yükselmesi ile birlikte işgücü piyasasına giriş yapacaktır. Batman ilinde işgücüne katılım oranının %36 olduğu (Türkiye sıralamasında 81 il içinde 25. Sıradadır, Türkiye ortalaması ise %50'dir) düşünülürse firmaların ücretlendirme

politikasının Batman ili gelişim perspektiflerine uymadığı görülecektir. Tüm bunların yanında daha önce de bahsedildiği gibi etkin ücret hipotezi çerçevesinde ortalama ücret düzeyinin asgari ücret düzeyinde oluşması mevcut istihdamın verimliliğini de azaltacaktır. Düşük ücret politikasının yarattığı verim düşüklüğünden kurtulabilmek için 72 firma çeşitli teşvik sistemi (prim, ikramiye vb. gibi) uygulamaktadırlar. Firmaların yaklaşık %10'u prim, %5'i de ikramiye ile çalışanını teşvik etmeye çalışırken, teşvik veren firmaların yarısı geleneksel ve düzenli olmayan teşvikleri (bayram harçlığı, düzenli olmayan ödüllendirme vb. gibi) tercih etmektedirler.

Batman ili imalat sanayinin yukarıda dile getirilmeye çalışılan işgücü piyasasından kaynaklanan sorunları sonucunda çalışma dahilindeki firmaların %57'si işgücü temininde ciddi sıkıntılar yaşadıklarını dile getirmişlerdir. İşgücüne katılım oranının düşük oluşu, Batman ilinin işgücü çekim merkezi olamaması, ücretlendirme politikasındaki yanlışlar, nitelikli işgücü arzının kıt olması, güvenlik sorunlarının yaygınlığı, uzun vadeli istihdam politikası yürütebilecek profesyonel yöneticilik anlayışının olmayışı gibi nedenler Batman ili imalat sanayinin işgücü tedarik sorunları yaşamasına neden olmaktadır.

Çalışma kapsamı dahilindeki 188 firmanın 134 tanesi (%71,3) tüketim malı üretirken 61 tanesi de (%32,4) ara ve yatırım malı ürettiğini beyan etmişlerdir. Bu durumda firmaların 7 tanesi hem tüketim malı hem de ara ve yatırım malı üretmektedirler. Firmaların tüketim malı sektöründe yoğunlaşmaları Pazar yapısına ve talebe oldukça bağımlı olduklarını göstermektedir. Firmaların ölçek büyüklüğü de dikkate alındığında yerel pazarlara yönelik üretimin yaygın olduğu sonucuna ulaşılabilir. Ayrıca ara ve

yatırım malı üreten firma sayısının düşük oluşu, tüketim malı üreten firmaların ara ve yatırım malları telbini il dışından temin ettikleri anlamına da gelmektedir. Yani Batman ilinde firmaların yatay entegrasyonu veya geri bağlantıları sağlıklı bir şekilde kurulamamıştır. Firmaların %60'ının sermaye yoğun üretim tekniği kullandığı da göz önüne alınırsa ildeki ara ve yatırım malı üreten firma sayısının daha yüksek olması gerekmektedir. Bu durum yapılan anket sonuçlarından da çıkarılabilmektedir. İldeki firmaların yarısı üretim için gerekli ara ve yatırım mallarını il dışından tedarik edilmektedir. Çalışmadan elde edilen bir diğer çarpıcı sonuçta firmaların hammadde tedariki konusunda 82 firmanın 2. Tercih 122 firmanın da 3. tercih belirtmemiş olmalarıdır. Bu durum firmaların hammadde tedariki konusunda firma çeşitliliğine sahip olmadıklarını göstermektedir. Hammadde fiyatlandırması konusunda katı bir politika ile karşı karşıya olan firmaların rekabet avantajından yararlanması ve bu durumun bölge ekonomisini güçlendirebilmesi için imalat sanayinin geri bağlantılarının ve çeşitliliğinin artırılması gerekmektedir.

Çalışma kapsamındaki firmaların önemli bir kısmı modern pazarlama tekniklerini kullanmamaktadırlar. Firmaların %60'ı doğrudan pazarlama ve özel sipariş usulü ile ürünlerini pazarlamaktadırlar. Firmaların %50'si doğrudan pazarlama tekniği ile ürünlerini pazarlarken %9,5'i özel siparişlerle üretim yapmaktadırlar. Pazar payı oluşturma konusunda geleneksel yöntemlerin kullanılması firmaları yerel pazarlara mahkûm etmekte ve talep sorunu yaşamalarına neden olmaktadır. Firmaların %30'u bayilik ve distribütörlük kanallarını kullanmaktadır. Firmaların faaliyet alanlarını belirlerken talebi öncelikli faktör olarak belirlemeleri ve üretim miktarını belirlerken mevcut talebi hedeflemeleri katma değer oluşumunu ve gelecek dönem yatırımları da etkilemektedir. Profesyonel ve modern pazarlama tekniklerinin kullanılmamasının nedeni bu tür yöntemlerin maliyetli olması ve bilgi gerektirmesidir.

Dolayısıyla kalkınma ajansları ve meslek birliklerinin firmaların pazarlama konularındaki handikaplarını aşmasına yardım edecek politikalar belirlemesi gerekmektedir. Firmaların önemli bir kısmının üretimlerini yurtiçi pazarlara yönelik yapması, Batman'ın yakın uluslar arası pazarlara yönelik potansiyelinin kullanılamadığını göstermektedir.

Çalışma kapsamındaki firmaların %37.8'i üretimde otomasyon kullanmaktadır. Geri kalan firmaların üretimde herhangi bir otomasyon sistemine ihtiyaç duymamaları, düzensiz talep yapısından kaynaklanabileceği gibi, küçük firma yapısı, düzensiz işgücü piyasası yapısı, vasıfsız işgücü arzının yoğunluğu gibi nedenlerden de kaynaklanabilmektedir.

Firmaların %35'inin önemli rakipleri ilde bulunurken yine %35'inin önemli rakibi TRC3 bölgesinde bulunmaktadır. Bu durum ildeki faaliyet çeşitliliğini ve ürün gamı genişliğini açıklayacak niteliktedir. Batman ilindeki firmaların kümelenmeye sahip olmadığı ve rekabetçi ortamın getirilerinden faydalanamadığı görülmektedir. Rekabetçi piyasa yapısından uzak olmasına rağmen tekelci bir yapı da bulunmamaktadır. Bu da Batman ilindeki imalat sanayi firmaları fiyat alıcı olmalarına rağmen rekabetçi model avantajlarından yararlanamadığı anlamına gelmektedir.

Batman ili imalat sanayinde faaliyet gösteren firmaların yaklaşık %37'si kredi kullanmaktadır. Bu oran küçük işletmelerin yaygın olduğu sanayide oldukça düşük görünmektedir. Firmaların katma değer yaratma kapasiteleri de dikkate alındığında kredi kullanma konusunda çekinik davranmaları geleceğe yönelik olarak yatırım beklentilerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılabilir. Kullanılan kredilerin dağılımına

baktığımızda da bu sonuç daha belirgin hale gelmektedir. Kredi kullanan firmaların %79'u işletme kredisi kullanırken, %14'ü yatırım, %5'i de ihracat kredisi kullanmışlardır. Oto finansman imkanlarının düşük olduğunu gözlemlediğimiz Batman ili imalat sanayi firmalarının yatırım kredisi kullanmamaları potansiyellerini de düşürmektedirler. Özellikle ülkemizde yatırım iklimin yüksek olduğu ve faiz oranlarının düşük olduğu bu dönemde firmaların yatırım teşvikleri ile birlikte yatırım kredi kullanmamaları gelecek dönem beklentileri ve gelişme potansiyeli hakkında olumsuz olunduğu şeklinde yorumlanabilir. Tüm bunların yanında kredi kullanmak isteyen firmaların 23 tanesi kredi kullanımında güçlük çekmektedir. Kredi kullanımındaki en önemli sorun gerekli teminata sahip olamama, faaliyet gösterilen alt sektörün risk priminin yüksek olması ve yatırım karlılık oranının düşük olması gösterilmektedir. Kredi kullanan firmaların ve kredi kullanmak isterken belirli sorunlarla karşılaşan firmaların oranına bakıldığında, çalışma kapsamındaki firmaların yabancı kaynak kullanımına olumlu bakmadığı ancak ihtiyaç duyulan yatırımın da oto finansmanla sağlanmasının zor olduğu sonuçlarına ulaşılmaktadır.

Bunun yanında çalışma kapsamındaki 125 firmanın yeni yatırıma yöneldiği gözlemlenmiştir. Bu yatırımların %59'u kapasite artışı, %14,4'ü yenileme yatırımı ve %26,8'i de komple yeni yatırım niteliğindedir. Çalışma kapsamında bulunan 138 firma da yeni yatırım ihtiyaç duymakla birlikte yeni yatırım yapmadığını belirtmişlerdir. Firmaların %62'si 5 yıllık bir süreç içerisinde yeni bir yatırım planı yaparken %20'si de kapasite artışı yatırımı planlamaktadır. Firmaların %73'ünün son 5 yıl içinde olumlu gelişmeler yaşadığını düşünmesine ve yine %76'lık bir oranının önümüzdeki 5 yıl içerisinde olumlu gelişmeler olacağını düşünmesine rağmen, firmaların yatırım konusunda çekinik davranmaları dikkati çekmektedir.

Çalışma kapsamındaki firmaların %73'ü mevcut teşvik sisteminden memnun olmamakta ve devletin yatırımları desteklemesi için enerji, SGK primi ve vergi muafiyeti konusunda teşvik sistemini iyileştirmesi gerektiğini düşünmektedir. Bunun yanında faizsiz finansman desteği talebi de yükündür. Teşvik sistemi ile ilgili önemli şikayetlerden birisi de bürokratik işlemlerin yoğunluğudur. Ancak muhtemelen kısmen de olsa kayıt dışı ekonomide faaliyet yürüten firmalar için herhangi bir yasal işlem de sıkıntı yaratmaktadır.

Firmaların AR-Ge faaliyetine önem vermesi mevcut kapasiteleri gereği oldukça zor görünmektedir. İnşaat sektörüne yönelik ara malı ve hammadde üreten firmaların laboratuvar ihtiyacı dışında firmaların laboratuvar ihtiyacı duymuyor oluşları, yenilikçi süreçlere kapalı oldukları veya yeterinde kaynak ayırmadıkları anlamına gelmektedir. Kalkınma ajanslarının öncelikli hedeflerinden bir diğeri de bu tür yenilikçi süreçlerin geliştirilerek firmalara ulaştırılmasıdır.

Tüm bu analizler dikkate alındığında Batman ili imalat sanayinin DİKA'nın profesyonel yönlendirmelerine oldukça ihtiyaç duyduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Mevcut firmaların, Pazar ve üretim refleksleri dikkate alındığında, Batman ili gelişme potansiyelinden uzak ve yetersiz bir yapı arz ettikleri görülmektedir. Doğru yönlendirmelerle imalat sanayinin patikasının değiştirilebileceğinin en iyi örneği Batman ilindeki Tekstil Sektörünün gelişimidir. Firmaların küçük ölçekli oluşu, yerel pazarlara yönelik üretim yapısı, geri teknoloji, vasıfsız işçi kullanımı, düşük işgücü verimliliği, modern pazarlama yöntemlerinin önemszenmeyişi, yetersiz sermaye yapısı, dış kaynak kullanımındaki isteksizlik, aile işletmesi niteliğindeki firmaların yoğunluğu gibi nedenlerden kaynaklı olarak mevcut firmaların Batman'ın ihtiyaç

duyduğu sanayileşme hamlesini gerçekleştirmeleri zor görünmektedir. DİKA bir yandan diğer Kamu kuruluşları ile (İŞKUR, SGK, İGEME ve benzerleri) işbirliği içine girerek ilin ihtiyaçlarına göre kamu iktisadi politikalar belirlemeli, diğer yandan da firmalarla daha sıkı ilişkiler içine girerek firma potansiyellerinin ortaya çıkmasını ön ayak olmalıdır. Ayrıca Batman ili için lokomotif sektörler belirlenerek buna uygun teşvik sistemi geliştirilmesi de gerekmektedir. Yerel pazarların dışında ülke talebine yönelik hatta orta ve uzun dönemde yurtdışı pazarlara yönelik üretim yapısının ve üretim tekniklerinin oluşturulması için işgücü piyasasının bir yandan esnekleştirilmesi diğer yandan da niteliğinin artırılması gerekmektedir.

Firmaların sermaye yapısının güçlendirilmesi amacıyla katma değeri yüksek üretim faaliyetlerinin özendirilmesi ve arz fazlası bulunan sektörlerin belirlenerek teşvik kapsamından çıkartılması da bir diğer gereklilik gibi görünmektedir.

Batman imalat sanayinin beklide en önemli ihtiyacı kümelenmeden kaynaklanan ölçek ekonomilerinden ve yatay entegrasyonlardan yararlanarak maliyet ve Pazar avantajı sağlamasıdır. Bunun için OSB önemli bir hareket kabiliyeti sağlamaktadır. İleri ve geri bağlantıları yüksek bir sanayi yapısının oluşturulması imalat sanayinin sağlam ve hızlı şekilde, konjonktürel dalgalanmalardan izole olarak büyümesini sağlayacaktır.

Gazi Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İktisat Bölümü Öğretim Üyesi
Doç. Dr. İbrahim TOKATLIOĞLU

1. Firmaların Faaliyet Alanları (Sektörel Dağılım)

Faaliyet Alanları	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Gıda ürünlerinin imalatı	25	13,3	13,3
Tekstil ürünlerinin imalatı	23	12,2	25,5
Mermer ve granit üretimi	11	5,9	31,4
Hazır yemek üretimi	8	4,3	35,7
Mobilya imalatı	8	4,3	40,0
Hazır beton üretimi	7	3,7	43,7
Asfalt ve ürünleri	5	2,7	46,4
Blok tuğla üretimi	5	2,7	49,1
Briket ve bims üretimi	5	2,7	51,8
Diğerleri	91	48,2	100,0
Total	188	100,0	

25 Firma % 13,3 oranıyla gıda ürünlerinin imalatını yapmaktadır.Onu hemen 23 firma % 12,2 oranıyla tekstil ürünlerinin imalatını yapan firmalar takip etmektedir.Batman imalat sanayinin ortalama % 25,5'ini gıda ve tekstil sektörlerindeki yatırımlar oluşturmaktadır.

Araştırmada Gıda ürünlerinin imalatını yapıyorum cevabını verenlerin oranı % 13,3 olmakla beraber aslında tablo 1 incelendiğinde bu oranın bir hayli yüksek olduğu görülecektir.

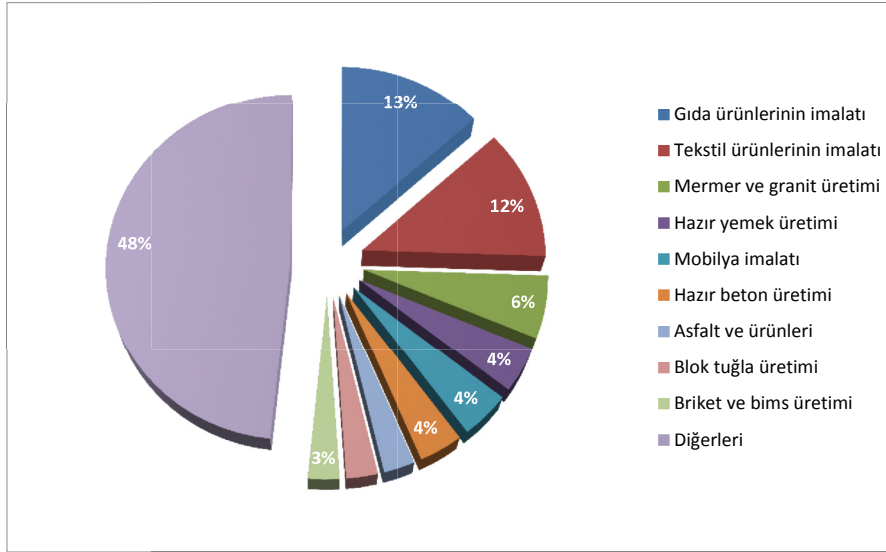
Hazır Yemek üretimi % 4,3 , içecek imalatı %1,6 , bakliyat paketleme % 1,1 , şeker imalatı % 1,1 , un imalatı % 1,1 , un üretimi % 1,1 ,çikolata ürünleri imalatı % 0,5 , dondurma imalatı % 0,5, kuru bakliyat imalatı % 0,5 , kuruyemiş imalatı % 0,5 , küp şeker üretimi % 0,5 , nar ekşisi ve limon sosu imalatı % 0,5 , sucuk üretimi % 0,5 , yumurta paketleme % 0,5 , yumurta paketleme % 0,5 oranında üretimleri veya paketlemeleri yapılmaktadır.

Gıda ürünlerinin üretimi ve paketlemesini yapan diğer firmaların oranı %11,6 civarındadır.Bu durumda Batman İmalat Sanayisinde gıda üretimi ve paketlemesini yapan firmaların oranı % 24,9 olarak görülmelidir.

Sektörel dağılımında 3.cü sırada mermer-granit imalatı % 5,9 oranında yer almaktadır.Mobilya üretiminin oranı % 4,3 'tür.

Petrol kenti olan Batman'da asfalt ve ürünlerinin imalatı ise % 2,7 oranındadır ki, bu oran ticareti petrol ürünlerine dayalı olması gereken bir şehir için oldukça düşük sayılır.

Geri kalan sektörler çeşitlilik göstermesine rağmen faaliyet gösteren firma sayıları genellikle birer tane olduğu için sektörü analiz edenleri yanıltmamalıdır.çeşitlilik var ama her imalat sektöründe 1 veya en çok 2 firma faaliyet göstermektedir.

Batman imalat sanayinin bel kemiğini % 24,9 oranında gıda ürünlerinin imalatı ve paketlemesi oluşturmaktadır. Bu sektörün gelişme göstermesinin en önemli nedeni Batman'ın civar il (Mardin, Siirt, Diyarbakır) ve özellikle ilçelerinin kavşak noktası olmasıdır. Diyarbakır, Siirt ve Mardin'in bazı ilçelerinin (Bismil, Silvan, Midyat, Kurtalan vs...) özellikle gıda alışverişlerinde Batman'ı tercih etmeleridir. Saydığımız il ve ilçelerin kırsal kesiminin de alışveriş merkezi konumundadır Batman. Bu sektörün hareketli olmasının nedeni hem Batman'ın merkezde yer alması, hem de ulaşım olanaklarının gelişmesidir.

Petrol üretim ve dağıtım kenti olarak bilinen Batman'ın petrol ürünleri imalatı ve yan sanayisinin yeterince gelişmemesi "ilginç" bir durumdur. Batmanlı sanayicilerin petrol

ürünlerinin imalatına yönelik ilgisizlikleri ayrıca incelenmelidir. Kent sanayicilerinin bu alanda "nakliyat" dışında gelişme göstermemeleri, üretim alanındaki ilgisizlikleri veya bu alanda "teşvik" edilmemeleri önemli bir "sosyo-ekonomi" konusudur.

Mermer, granit, taş ocakları konusunda imalat sanayi daha fazla gelişme göstermektedir. Alçı fabrikaları, taş ocakları ve hazır beton tesislerinin varlığı Batman'da yoğunlaşan ve etkisi gittikçe aratan inşaat sektörünün ihtiyaçlarına cevap vermektedir.

Batman imalat sanayisindeki en enteresan üretim belki de "sigara kağıdı" imalatını yapan 1 firmanın bulunmasıdır. Yerel kültüre ait bir değer (tütünün özellikle yaşlı kesimde filtreli sigaraya tercih edilmesi) imalat sanayisinde karşılığını bulması desteklenmesi gereken bir yatırım tercihidir.

Bir diğer yerel kültüre ait ürünün yatırım tercihlerinde kullanılması ise; "hazır yemek" üretimi yapan firmalardır. Sektörde % 4,3 oranında yer alan hazır yemek firmaları yerel bir ihtiyacın profesyonel bir şekilde karşılık bulmasının bir sonucudur. Özellikle "taziyelerde" ve "düğünlerde" misafirlere yemek verilmesi kültürünün imalat sanayisinde karşılık bulması ve bu alanın değerlendirilmesi önemli bir adım olarak görülmelidir. Çünkü Doğu ve Güneydoğu Anadolu dışındaki hazır yemek firmalarının kuruluş amaçları özellikle firma çalışanlarına yemek üretimi iken, Batman'ın da içerisinde yer aldığı bölge illerinde ihtiyaç nedeni çalışan personelden ziyade "taziye", "düğün" ve "sünnet" (hacıların verdikleri yemekler de bu kapsama alınabilir.) gibi kültürel durumların yarattığı ihtiyacın giderilmesidir.

2. Alt Sektörlerin Faaliyet Alanları

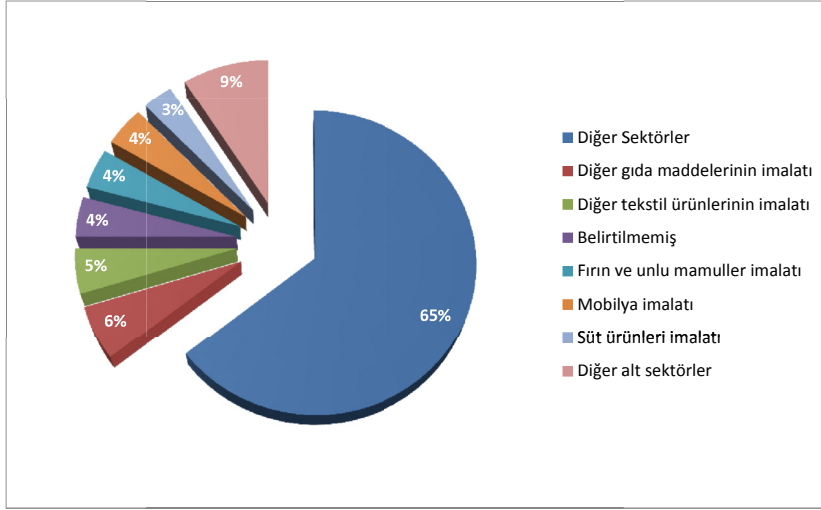
Alt Sektörlerin Faaliyet Alanları	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Diğer Sektörler	121	64,4	64,4
Diğer gıda maddelerinin imalatı	11	5,9	70,2
Diğer tekstil ürünlerinin imalatı	9	4,8	75,0
Belirtilmemiş	8	4,3	79,3
Fırın ve unlu mamuller imalatı	8	4,3	83,5
Mobilya imalatı	8	4,3	87,8
Süt ürünleri imalatı	6	3,2	91,0
Diğer alt sektörler	17	9,0	100,0
Total	188	100,0	

Alt sektörlerin dağılımında % 64,4 oranıyla herhangi bir sınıflandırmaya girmeyen, tekil örnekler başta gelmektedir. Diğerleri diye adlandırılan bu firmalar aslında aynı zamanda ana sektörde faaliyet göstermektedirler. Bu yüzden "diğerleri" diye sınıflandırılan firmalar sektörün "alt sektörünü" oluşturmamaktadırlar.

Alt sektör olarak yine başta diğer gıda ürünlerinin imalatı % 5,9 , buna bağlı olarak fırın ve unlu mamuller imalatı % 4,3, süt ürünleri imalatı % 3,2 ve içecek ürünlerinin imalatı % 1,6 takip etmektedir.

Gıda ürünlerinin alt sektörünün imalatı toplamda %11,8 oranı ile başta gelmektedir.

Bu alt sektör üretimini % 4,8 ile diğer tekstil ürünlerinin imalatını ve % 4,3 ile mobilya imalatı takip etmektedir.

Bu araştırmadan çıkan sonuç net olarak göstermektedir ki; Batman İmalat Sanayisinde "ana sektör" ve "alt sektör" branşlaşması "net" değildir.

Alt sektör faaliyeti ile ana sektör faaliyetlerinde kendilerini gören firmaların oranı % 64,4'tür. İşletmelerin ülke veya dünya genelindeki büyüklükleri önemli bir oran oluşturmadığı için Batman'da imalat sanayi aynı anda hem "ana sektörü" hem de "alt sektörü" oluşturmaktadır.

Batman'da sanayinin bel kemiğini gıda, tekstil ve inşaat sektörü oluşturmaktadır.

Alt sektör diye adlandıracağımız tesislerde bu 3 sektörün alt sektörünü oluşturmaktadır.

Grafikten şu sonuç çıkarılabilir ; Batman'da imalat sanayisinin "alt sektörü" oluşmamıştır. Veya araştırma yapılırken Batmanlı sanayiciler ya "alt sektörün" ne olduğunu bilmemektedirler veya "ana ve alt sektör" kavramlarını aynı algılamaktadırlar.

Örneğin alt sektör diye adlandırılan "fırın ve unlu mamuller" imalatı hangi sektörün alt sektörüdür? Lokanta ve pastanelerin mi? yoksa büyük market zincirlerinin "tedarikçisi" mi? veya bakkal ve marketlerin ürün çeşitleri mi? Konu tartışmaya açık durumdadır...

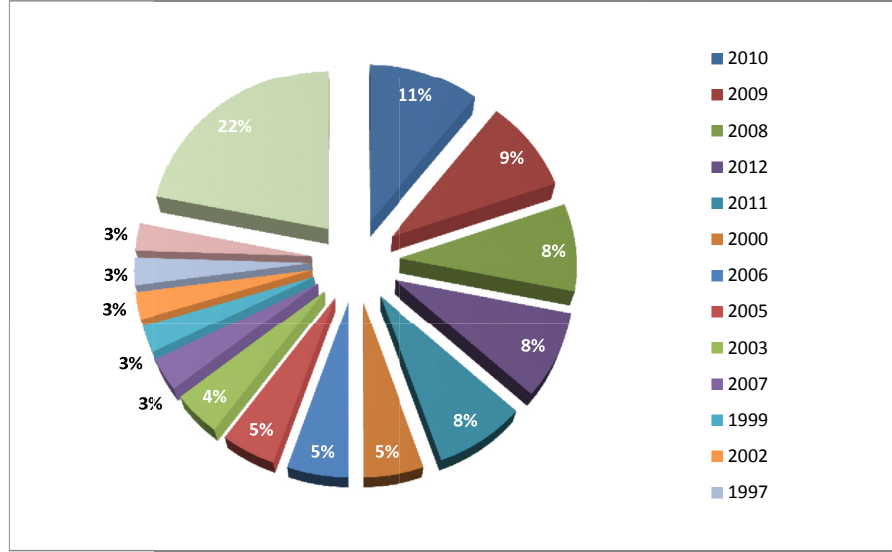
GENEL ANALİZ VE GÖZLEMLER (faaliyet alanları ve alt sektörler)

- 1-Batman imalat sanayi büyük oranda gıda ürünlerine dayanmaktadır.
- 2-Tekstil ürünleri imalatı ve inşaat sektörü 2.ci sırayı oluşturmaktadır. Tekstil tesislerinin önemli oranda "fason" üretim yaptıkları unutulmalıdır.
- 3-Inşaat sektörü ise daha çok yerel ihtiyacın karşılanmasına dönük olmakla beraber "ihracat" potansiyelini de kullanmaktadır.
- 4- Gıda sektörünün ağırlıklı olmasının nedeni Batman'ın civar il ve ilçelerle kırsal kesimin "ticaret" ve "alışveriş" merkezi konumunda olmasıdır.
- 5- Petrol kenti Batman, petrol ürünleri imalatından yararlanmamaktadır. Tıpkı diğer kentler gibi "tüketici" konumundadır.
- 6- Yerel kültüre ait unsurlardan bazıları üretim noktasında değerlendirilmiş durumdadır.
- 7- Batman'da sanayi anlamında "alt sektör" üretiminden pek söz edilemez.
- 8- Diğer sektörler çeşitlilik olarak çok olmasına rağmen, hacim ve üretim olarak aslında önemli bir değer ifade etmemektedirler. Çeşitlilik gösteren her sektörde en fazla 2 tane işletme faaliyette bulunmaktadır.
- 9- Belki de Batman'da faaliyet gösteren işletmelerin büyük bir kısmını aslında "alt-sektör" üreticileri olarak görmek gerekmektedir.
- 10- Gelişmekte olan bir sanayi üretiminden söz etmek mümkündür. Gelişme düzeyinin rakamsal boyutlarda ifadesi ancak diğer illerin durumlarıyla karşılaştırma yapıldığında ortaya çıkabilecektir.

3. Firmaların Kuruluş Yılları

Kuruluş Yılları	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
2010	20	10,6	10,6
2009	17	9,0	19,6
2008	16	8,5	28,1
2012	16	8,5	36,6
2011	15	7,9	44,5
2000	10	5,3	49,8
2006	10	5,3	55,1
2005	9	4,8	59,9
2003	8	4,3	64,2
2007	6	3,2	67,4
1999	5	2,7	70,1
2002	5	2,7	72,8
1997	5	2,7	75,5
2001	5	2,7	78,2
Diğer kuruluş yılları	41	21,8	100,0
Total	188	100,0	

Batman'daki sanayi firmalarının 142 tanesi yani % 75,5'i 2000 yılından sonra kurulmuştur. Yine sanayi firmalarının 36'sı (% 19,7) 1990 ve 2000 yılları arasında kurulmuştur. Firmaların % 94,7'si 1990 yılından sonra kurulmuştur. (178 tanesi) Geriye kalan 10 firma ise (% 5,3) 1990 yılından önce kurulmuştur. Sanayi firmalarının kuruluş yılları aşağıdaki gibidir. 1959 1 tane (% 0,5), 1980 1 tane (% 0,5), 1982 1 tane (% 0,5), 1983 1 tane (% 0,5), 1985 1 tane (% 0,5), 1986 1 tane (% 0,5), 1987 1 tane (% 0,5), 1988 1 tane (% 0,5), 1989 1 tane (% 0,5), 1990 4 tane (% 2,1), 1991 3 tane (% 1,6), 1992 2 tane (% 1,1), 1993 3 tane (% 1,6), 1994 4 tane (% 2,1), 1995 3 tane (% 1,6), 1996 4 tane (% 2,1), 1997 5 tane (% 2,7), 1998 3 tane (% 1,6), 1999 5 tane (% 2,7), 2000 11 tane (% 5,8), 2001 5 tane (% 2,7), 2002 5 tane (% 2,7), 2003 8 tane (% 4,3), 2004 4 tane (% 2,1), 2005 9 tane (% 4,8), 2006 10 tane (% 5,3), 2007 6 tane (% 3,2), 2008 16 tane (% 8,5), 2009 17 tane (% 9), 2010 20 tane (% 10,6), 2011 15 tane (% 8), 2012 16 tane (% 8,5). 2010 yılında en çok firma kurulmuş durumdadır. 2010 yılında 20 tane firma (% 10,6) kurulmuştur. Firmaların % 27,1'i 2010 yılında ve sonrasında kurulmuştur.

Batman sanayisi "kuruluş" aşamasındadır.Buna "emekleme" dönemi de denilebilir.Rakamlar net bir şekilde bu görüşümüzü desteklemektedir.Batman sanayi firmalarının % 75,5'i 2000 ve sonrasındaki yıllarda kurulmuştur.

Daha sağlıklı bir analiz için bu sürede kurulan ve sonrasında ticari faaliyetlerini sona erdiren firmaların envanterinin de çıkarılması zorunludur.Ancak bu şekilde sanayi alanındaki hareketlilik tespit edilebilir.

Elbette ki bütün bu veriler "özel sektör" verileri olarak görülmelidir.

Sanayi kuruluş aşamasındadır derken Rafineriyi,TPAO'yu değerlendirme dışında tutmaktayız.Özel sektör sanayi yatırımları "emekleme" dönemindedir demek daha doğru bir tespit olacaktır.

Nüfusun artması,eğitimin gelişmesi,teşviklerin artması,bilgi ve teknolojiye ulaşımın kolaylaşması,genç nesillerin girişimcilik ruhunun artması,ticaret olanaklarının değerlendirilmesi,üniversitenin açılması,AB hibe desteklerinin değerlendirilmesi ve özellikle Kuzey Irak ve iç-savaştan önce Suriye'ye dönük ihracatın artması Batman'daki sanayinin "kurulmasının" nedenleri olarak görülebilir.

Kültürel olarak da feodalitenin "topraktan" ve "hayvancılıktan" sanayiye dönüş yapması da en önemli etkenlerden bir tanesi olarak değerlendirilebilir.

Bölgenin sanayi şehri Gaziantep'in de 1990'lardan sonra büyük bir atılım içerisine girdiği göz önüne alınırsa, Batmanlı sanayicilerin de geçmişe oranla önemli bir atılım yapmaları beklenebilir.

"Kuruluş" aşamasının çeşitli şekillerde desteklenmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir.

4. Firmaların İmalata Başlama Yılları

İmalata Başlama Yılları	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
2011	19	10,1	10,1
2010	19	10,1	20,2
2012	17	9,0	29,2
2009	17	9,0	38,2
2008	15	7,9	46,1
2000	11	5,8	51,9
2006	10	5,3	57,2
2005	9	4,7	61,9
2003	8	4,2	66,1
2007	6	3,2	69,3
1997	5	2,7	72,0
2002	5	2,7	74,7
Diğer imalata başlama yıl.	47	25,0	100,0
Total	188	100,0	

Batman'da sanayi firmalarının imalata başlama yılları ile kuruluş yılları aynıdır. Firmalar kuruldukları yıl içerisinde imalata başlamışlardır. 140 tane firma (% 74,5) 2000 ve sonrasında hem kurulmuş hem de imalata başlamışlardır.

31 tanesi (% 17,2) 1990 ve 2000 yılları arasında kurulmuş olup, kuruldukları yıllarda imalata başlamışlardır.

Geriye kalan 17 tanesi 1990 yıllarından önce kurulmuş ve yine bu yıllar içerisinde imalata başlamışlardır.

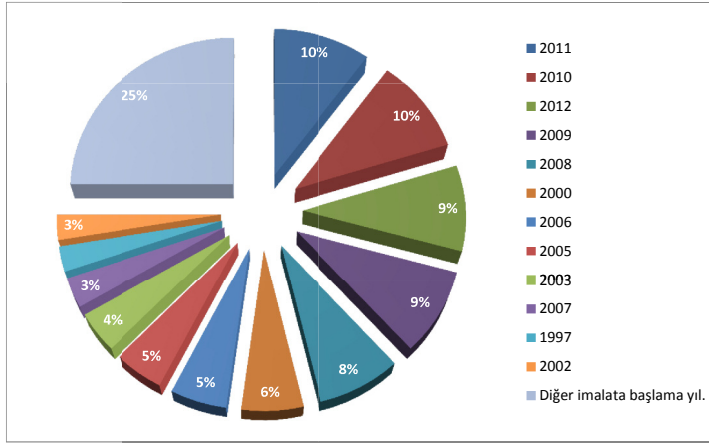
Batmanda kurulu bulunan en eski firmanın tarihi 1959'dur.

Bu araştırma kapsamında bulunan firmaların geri kalanı 187 tanesi 1980 yılından sonra hem kurulmuş olup hem de imalata başlamışlardır.

Yıllar itibarıyla firmaların imalata başlamaları aşağıdaki gibidir.

1959 1 tane (% 0,5), 1980 1 tane (% 0,5), 1982 1 tane (% 0,5), 1985 1 tane (% 0,5), 1986 1 tane (% 0,5), 1987 1 tane (% 0,5), 1988 2 tane (% 1), 1989 1 tane (% 0,5), 1990 4 tane (% 2,1), 1991 3 tane (% 1,6), 1992 2 tane (% 1), 1993 3 tane (% 1,6), 1994 4 tane (% 2,1), 1995 3 tane (% 1,6), 1996 4 tane (% 2,1), 1998 3 tane (% 1,6), 1999 5 tane (% 2,7), 2000 11 tane (% 5,8), 2001 5 tane (% 2,7), 2002 5 tane (% 2,7), 2003 8 tane (% 4,3), 2004 4 tane (% 2,1), 2005 9 tane (% 4,8), 2006 10 tane (% 5,3), 2007 6 tane (% 3,2), 2008 15 tane (% 8), 2009 17 tane (% 9), 2010 19 tane (% 10,1), 2011 13 tane (% 7), 2012 17 tane (% 9), 2013 1 tane (% 0,5). Batman sanayi firmalarının % 74,5'i 2000 ve sonrasında imalata başlamışlardır. % 17,2 si ise 1990 ve 2000 yılları arasında imalata başlamışlardır. % 91,7 oranında sanayi firmaları 1990 ve sonrasında imalata başlamışlardır.

Bu durumda Batman sanayisinin (imalat) 20 yıllık bir zaman içerisinde imalata başladığını görmekteyiz.

"Emekleme", "kuruluş" veya "genç" bir sanayi-
den söz etmek mümkündür.

Batman imalat sanayisinin 20 yıllık bir geçmişi
bulunmaktadır. Firmaların kuruluş ve imalata
başlama yılları hemen hemen aynıdır.

Bu sonuçlar bir "istikrar" durumunu göster-
mektedir. Sanayi firmaları kuruldukları yıllarda hemen
imalata başlamışlardır. Daha önce değindiğimiz gibi
bu yıllar içerisinde kurulup sonrasında ticari alandan
çekilen firmaların envanteri elimizde olmadığı için
"karşılaştırmalı" bir analizde bulunamamaktayız. "Is-
tikrar" kurulan ve hala faaliyetlerini devam ettiren
firmalar için geçerli bir kavram olacaktır. Çünkü
hemen hemen sanayi alanında kurulan Batman'daki
tüm firmalar aynı yıl içerisinde üretime geçmişlerdir.

GENEL ANALİZLER-FİRMALARI KURULUŞ VE İMALATA BAŞLAMA YILLARI

1-Batman sanayi sektörü henüz "emekleme"
aşamasındadır. Belki iyi niyetli bir bakış açısıyla buna
"kuruluş" dönemi de denilebilir. Firmaların hem ku-

rulma hem de üretime başlamaları çoğunlukla 1990 sonrasında.

Bu anlamda "genç bir sanayi" sektörü profili önümüze gelmektedir.

2-Kuşkusuz bunun çeşitli nedenleri bulunmaktadır. Bazılarını sıralamakta fayda var;

a-Batman'ın yeni kurulmuş bir şehir olması (1950'lerde neredeyse bir köyü),

b-Uzun yıllar sadece bir tesisin (TPAO) varlığının olması,

c-Eski kuşağın "esnaflığın" ötesine geçmemesi gibi.

3-Yeni kurulmakta olan sanayi sektörünün bir takım avantajları bulunmaktadır. Sektör çoğunlukla "genç nesil" tarafından yönlendirilmek-
tedir. Bu ilerisi için bir avantaj sağlamaktadır.

4-Uzun yıllara dayanmayan sektör firmalarının "kurumsallaşma" ve "markalaşma" süreçleri beraberinde "tecrübesizliğin" getireceği
sıkıntılardan ötürü uzun bir süreci kapsayabilir.

5-Sanayi sektöründe bir "istikrar" görülmektedir. Firmalar kuruldukları yıllarda imalata başlamışlardır. 1990'lardan beri devam eden bir
imalat süreci yaşanmaktadır.

6-Sanayi sektöründeki genç sanayicilerin bir önceki kuşakları hala ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır. (Batman'da özellikle
tarım ağırlıklı).

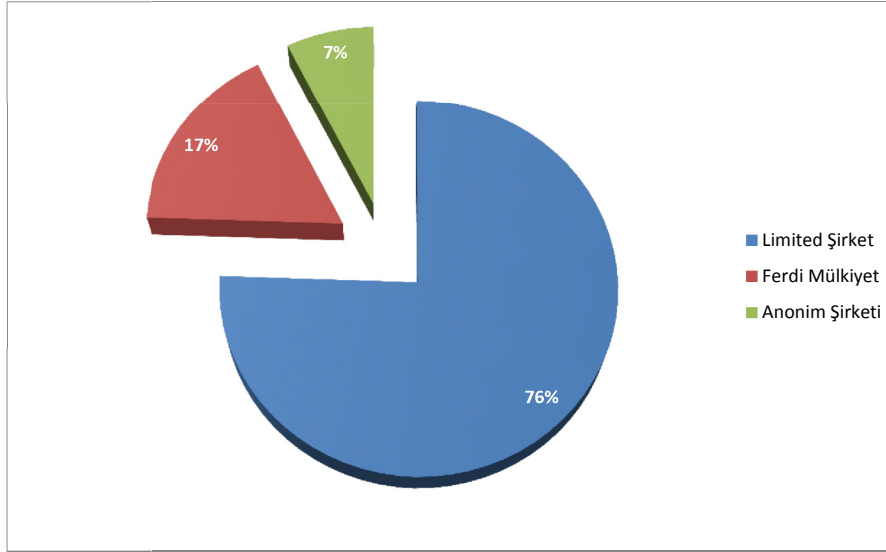
Feodal yapıların hala hüküm sürdüğü bölgede toprak sahiplerinin çocukları "sanayiye" geçiş aşamasındadırlar.

Dünyadaki "sanayi devriminden" neredeyse 150 yıl sonra Batman'da "küçük" ama "genç" bir sanayi "kıpırdanması" görülmektedir.

5. Firmaların Hukuki Statüleri

Hukuki Statüleri	Sayı	Yüzde	Toplam Yüzde
Limited Şirket	142	75,5	75,5
Ferdi Mülkiyet	32	17,0	92,5
Anonim Şirketi	14	7,5	98,9
Total	188	100,0	100,0

Firmaların 142 tanesi (% 75,5) limited , 32 tanesi (%17) ferdi mülkiyet (Şahıs şirketi), 14 tanesi (%7) anonim şirket statüsündedir. Tercih edilen sanayi şirketi türü büyük bir oranda limited şirketlerdir.Türkiye ortalaması da bu şekilde olduğu için herhangi sürpriz bir sonuç karşımıza çıkmamaktadır.

Şahıs şirketlerinin oranı % 17 yüksek bir rakam olarak görülebilir.

Bu oranın küçük esnaf arasında yüksek olması normal bir sonuç olarak algılanabilir ama sanayi kuruluşları arasında bu oranın bu denli yüksek çıkmasının incelenmesi gerekmektedir.

Bilindiği gibi şahıs şirketlerinin ekonomik olarak büyüme potansiyelleri diğer şirketlere göre daha azdır. Bu şirket türünün Batman'da tercih edilme nedenleri şunlar olabilir; Aile mülkiyetinin babanın denetiminde olması ve çocukların tümünün aslında şirketin "gizli" ortağı durumunda olmaları en önemli sosyo-ekonomik neden olmalıdır.

Batman gibi büyükşehir olmayan kentlerde sektöre girenlerin yerel "tanınmışlıkların" ön plana çıkartarak üretim faaliyetlerinde bulunmaları göz önünde bulundurulması gereken bir diğer nedendir.

Feodaliten gelen kuşağın "aile reisi" sıfatını "şirket sahipliği" biçiminde devam ettirmesi bu şirket türünün oranının yüksek olmasına neden olan etkenlerdendir.

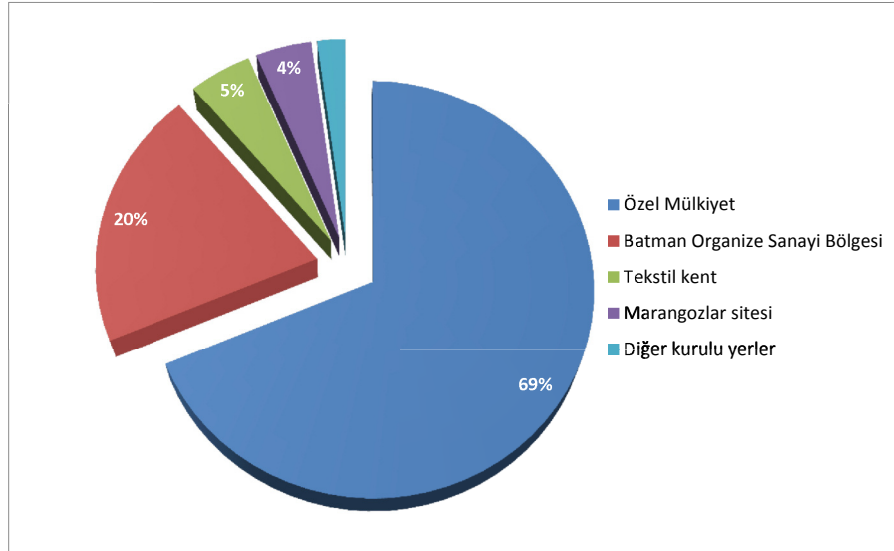
Sonraki bölümlerde daha net inceleme olanağı bulacağımız bu durum limited şirketlerde de devam etmektedir. Çünkü çoğunlukla kurulan şirketler ya "aile" şirketleridir veya akrabalarla kurulan şirketlerdir.

Anonim şirketlerin sayısı Batman gözönünde bulundurulduğunda bizce ortalamanın üzerinde bir rakam olarak görülmektedir.

6. Firmaların İldeki Konumları -Kurulu oldukları yerler

İlde Kurulu Oldukları Yerler	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Özel Mülkiyet	129	68,6	68,6
Batman Organize Sanayi Bölgesi	38	20,2	88,8
Tekstil kent	9	4,8	93,6
Marangozlar sitesi	8	4,3	97,9
Diğer kurulu yerler	4	2,1	100,0
Total	188	100,0	

Batman'daki sanayi (imalat) firmalarının 129 tanesi (% 68,6) özel mülkiyet alanlarında, 38 tanesi (% 20,2) Batman Organize Sanayi Bölgesi'nde, 9 tanesi (% 4,8) Tekstil Kentte, 8 tanesi (% 4,3) Marangozlar Sitesi'nde bulunmaktadır.Geriye kalan 4 tanesi de diğer yerlerde bulunmaktadır.

Batman sanayisi tek kelimeyle "özel mülkiyet" sanayisidir.

"Özel mülkiyetlerinde" kurulu firmaların oranı % 68,6'dır.

Sanayi imalatı alanında faaliyet gösteren firmaların neredeyse % 70'nin sanayi sitelerinde ve organize sanayi bölgesinde yer almamaları "enteresan" bir durumdur.

OSB'nin geç kurulmuş olması bir neden olarak görülebilir.

Elbette ki burada incelenmesi gerekli olan durum sanayi üretiminin yüzde kaçının OSB dışındaki kuruluşlar tarafından üretildiğidir.

Grafikteki bilgiler firma sayısını gösterdiği için buradan bir sonuca ulaşmak mümkün değildir.Sayı olarak büyük çoğunlukta firma OSB'ler dışında faaliyet göstermektedirler.OSB'ler dışındaki firmaların Batman sanayi üretimindeki paylarının (ihracat rakamları,personel sayıları,hammadde girdi oranları,teknolojik imkanları vs...) net bir şekilde belirlendiği zaman, "özel mülkiyet" sanayiciliğinin mevcut üretimdeki tablosu ortaya çıkabilecektir.

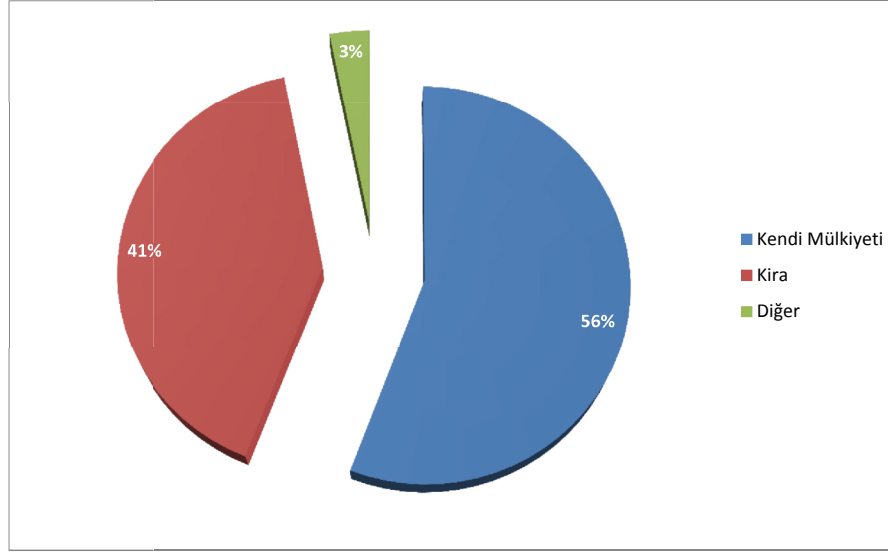
Nicelik olarak yüksek gözüken "özel mülkiyette" kurulu tesislerin nitelik durumlarının tespit edilmesi gerekmektedir.

Aynı şekilde OSB'ler dışındaki tesislerin kapalı ve açık alanları,makina teçhizatları vs...karşılaştırmalı bir şekilde ortaya konulmalıdır ki sağlıklı bir sanayi envanteri oluşturulabilinsin.

7. İşletme Yerlerinin Mülkiyeti

Mülkiyet Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Kendi Mülkiyeti	105	55,9	55,9
Kira	77	41,0	96,8
Diğer	6	3,2	100,0
Total	188	100,0	

Bu araştırmada incelenen 188 işletmenin 105 tanesinin yerinin mülkiyeti (% 55,9) işletme sahiplerine aittir. Kirada olan yerlerin sayısı 77'dir. (% 41) 6.cı soruda analiz ettiğimiz gibi Batman sanayicileri genellikle kendi "mülklerinde" tesislerini kurmuşlardır veya tesislerini kurdukları mülkleri satın almışlardır. OSB'lerdeki sanayi tesislerinin yerleri devlet tarafından "tahsis" edildiği için buradaki işletmeler "kiracı" durumundadırlar.

Batman sanayicileri çoğunlukla kendi özel mülklerinde sanayi tesislerini kurma eğilimindedirler. OSB'lerdeki ve diğer organize sanayi yerlerindeki tesis mülkleri devlete ait arazilerden oluştuğu için, Batman sanayicileri isteseler de buraların mülkiyetini alamayacaklardır.

Yoksa özel mülkiyet oranının daha da yüksek olması beklenen bir durum olmalıdır.

Batman sanayicileri, sanayi yatırımlarını kendi mülklerinde yaparak, olası ekonomik riskleri minimize etmektedirler.

Yine yerel kültürün ve yerel davranış biçimlerinin sanayideki yansımalarını bu oranlarda görmekteyiz.

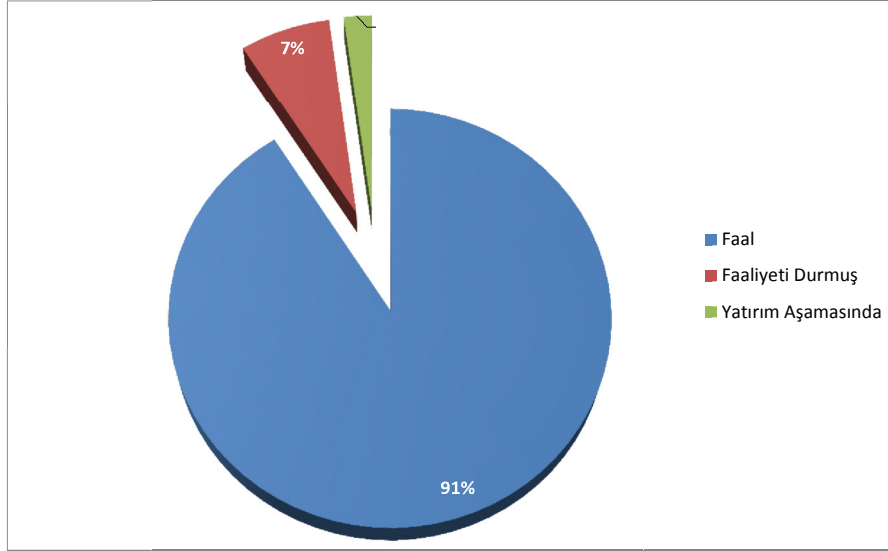
Kendi mülküne sahip olmamanın ve kendi mülkünde tesis kurmanın bir -çok yerel karşılığı bulunmaktadır.

Yerel esnafıktan yerel sanayiciliğe geçiş aşamasında, yerel davranış biçimleri yeni nesil sanayicileri etkilemeye devam etmektedir.

8. Firmaların faaliyet durumları

Faaliyet Durumları	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Faal	171	91,0	91,0
Faaliyeti Durmuş	13	6,9	97,9
Yatırım Aşamasında	4	2,1	100,0
Total	188	100,0	

İncelenen firmaların 171 tanesi (%91,0) faal durumdadır.Faaliyetlerini durdurmuş firmaların sayısı 13'tür (% 6,9),yatırım aşamasında olanlar ise 4 tanedir (% 2,1). İmalat sanayisinde kurulan firmaların büyük bir kısmı faaliyetlerini sürdürmektedirler.

Toplam 13 firma faaliyetlerini durdurmuş durumdadır. Bunların üretimden çekilme nedenleri belirtilmediği için sektördeki küçük "kriz" durumunu tahlil etmek zor görünmektedir.

Toplam faaliyet gösteren firmalar ve yatırım aşamasında olanların oranı % 93,1 olarak görünmektedir. Bu oran sanayi üretimi için "olumlu" olarak algılanmalıdır.

Ekonomik kriz dönemlerinde sanayi üretiminin yarı-yarıya kadar düştüğü bilindiği için, Batman'daki ekonomik göstergelerin bir hayli iyi olduğu söylenebilir. Ülke genelinde sanayi üretiminin artışına paralel olarak Batman firmaları da iyiye doğru gitmektedirler.

GENEL ANALİZLER

1-Şahıs şirketleri oranı yüksek görünmektedir. Bunun en önemli nedeni şahıs şirketi olarak kurulan işletmelerin "küçük atölyeler" olmasıdır. Bu araştırma kapsamında küçük atölyelerinde incelenmesi sonucu bu şekilde etkilemektedir.

Kurulan şirketlerin çoğunluğu limited şirketlerdir. Dünya ve Türkiye ortalaması da bu şekildedir.

Anonim şirket oranları Batman koşullarına göre yüksek çıkmaktadır.

2-Batman sanayi sektörünün büyük çoğunluğu (bu araştırmadaki 188 firma) organize sanayi bölgeleri dışında kurulmuşlardır. Bu firmaların çoğunluğu küçük kapasiteli atölyeler oldukları için ortaya çıkan tablo normal karşılanmalıdır.

3-Firmaların yarısından fazlası kendi özel mülkiyetlerinde üretimde bulunmaktadır. Diğer yarısı ise kiradadır.

Günümüzde Batman'da arsa fiyatları oldukça yüksektir. Özel mülkiyetleri olarak gözüken işletmelerin büyük çoğunluğunun ailelerinin mülklerinde faaliyet gösterdikleri gerçeği unutulmamalıdır.

Şehir merkezindeki atölyelerin kirada olma oranlarının yüksek olması gerekmektedir. (Bu konuda elimizde sayısal bir veri yok-Batman'daki gözlemlerimiz bu yöndedir.)

Kendi mülkünde tesis kurmanın yerel kültürde karşılığı bulunmaktadır. Geleneklerin etkisiyle Batmanlı sanayiciler kendi mülklerinde tesis kurma eğilimini taşımaktadırlar.

4-Firmaların büyük bir çoğunluğu faaliyetlerini sürdürmektedirler.

9. Firmaların 2011 Yılındaki Sermayeleri (TL)

2011 Yılındaki Sermayeleri (TL)	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Bilgi Verilmemiş	36	19,1	19,1
10000	35	18,6	37,8
250000	33	17,6	55,3
1000000	32	17,0	72,3
500000	22	11,7	84,0
100000	18	9,6	93,6
5000000	5	2,7	96,3
Diğerleri	7	3,7	100,0
Total	188	100,0	

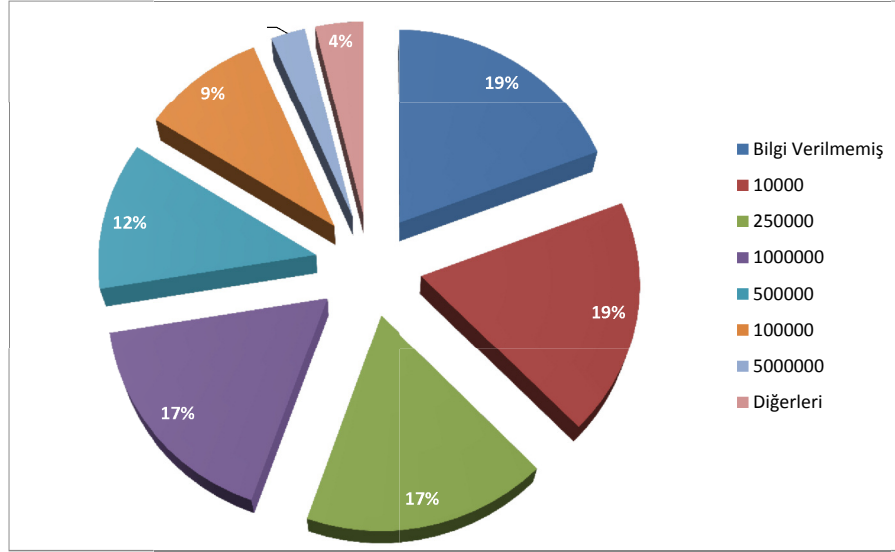
Firmaların 36'sı (% 19,1) 2011 sermayelerini belirtmemişlerdir.118 firmanın 2011 sermayeleri 10.000 TL-1.000.000 TL aralığındadır. Bu firmaların oranı % 64,9'dur.

Firmalar 2011 yılı sermayeleri değerlendirildiğinde % 64,9 oranıyla "orta ölçekli" sanayi kuruluşlarından oluşmaktadır.

5.000.000 TL sermayeli 5 firma bulunmaktadır.Bunların toplam içindeki payları % 2,7'dir.

Batman imalat sanayisi sektöründe faaliyet gösteren firmaların önemli bir bölümü "küçük ve orta ölçekli KOBİ'lerden" oluşmaktadır.

BATSO

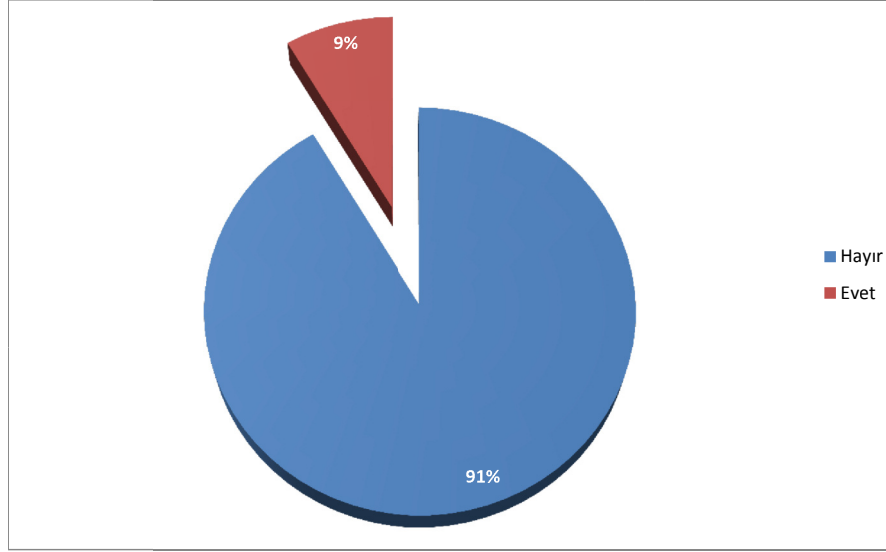

İncelenen firmalar arasında "büyük sanayi" işletmeleri bulunmamaktadır.
Yerel ölçekte büyük olarak görülen firmalar ülke genelinde "KOBİ" düzeyindedirler.
2011 yılı sermayeleri incelendiğinde, sermayesi 5 Milyon TL'yi bulan 5 firma görülmektedir. Geri kalanlar küçük işletmelerdir.
36 firma bilgilerini paylaşmadığı için (% 19,1), bunlar değerlendirme dışında tutulmuştur.
35 firmanın (% 18,6) 2011 yılındaki sermayeleri 10.000 TL'dir. Daha çok küçük işletmeler üzerine odaklanmış bir sanayileşme görülmektedir.

10. Diğer Şirketlerle Ortaklık İlişkisi Var Mı?

Ortaklık Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	172	91,5	91,5
Evet	16	8,5	100,0
Total	188	100,0	

T ablo 13'e göre 172 firmanın (% 91,5) diğer firmalarla ortaklık ilişkisi bulunmamaktadır. 16 firmanın (% 8,5) diğer firmalarla ortaklık ilişkisi içersindedir.

Batman sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmaların % 91,5'i diğer firmalarla ortaklık ilişkisine girmemektedir. Bu veriler araştırmanın sonraki bölümlerindeki sonuçlarla karşılaştırıldığında ortaya çıkan sonuç "normal" karşılanmalıdır. "Aile" ve "akraba" ilişkileri üzerinden kurulan sanayi şirketlerinin diğer şirketlerle ortaklık kurmamaları, yerel bazda değerlendirildiğinde yadırganmamalıdır.

Çünkü her şirket aynı zamanda bir ailenin "denetim" alanıdır. Bu denetim alanlarını başka şirketlerle paylaşmak istememeleri anlaşılır bir ekonomik davranış biçimidir.

Bu aynı zamanda sanayi şirketlerinin yeterince "profesyonel" olmadıklarını da göstermektedir.

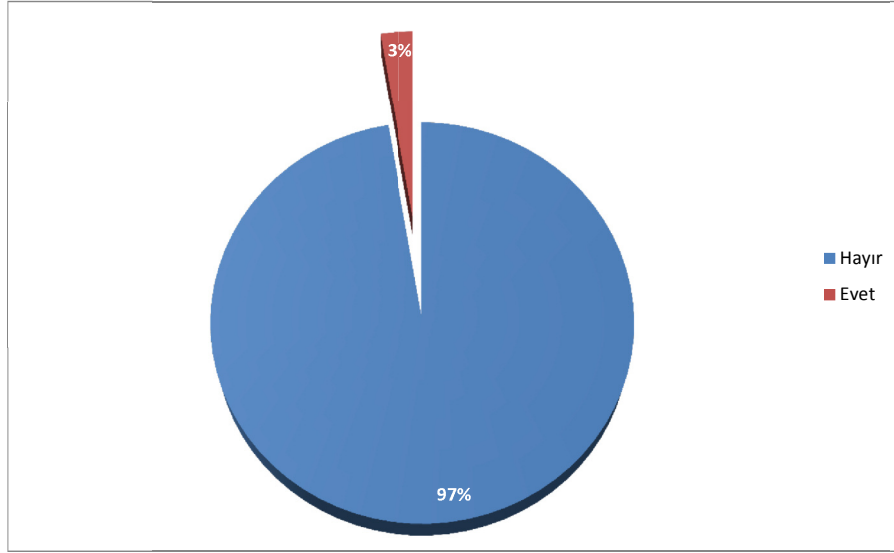
her şirket kendi imkanlarını kullanarak büyüme eğilimindedir.

Batman'da "eğitim" ve "perakende" sektöründe görülen çok ortaklı ve çok şirketli işbirliğinin henüz sanayi sektörüne yansımadağı Grafik 13'te görülmektedir.

11. Firma Sahibinin Ve Kurucu Ortakların Üye Oldukları Kuruluşlar (Dernekler)

Derneklere Üyelik Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	183	97,3	97,3
Evet	5	2,7	100,0
Total	188	100,0	

Tablo 14'e göre 183 firma sahibi (% 97,3) herhangi bir derneğe üye değildir. Firma sahiplerinin sadece 5 tanesi (% 2,7) bir derneğe üye olduklarını belirtmişlerdir. Firma sahiplerinin sivil toplum kuruluşlarına (STK) üye olma oranı oldukça düşüktür.

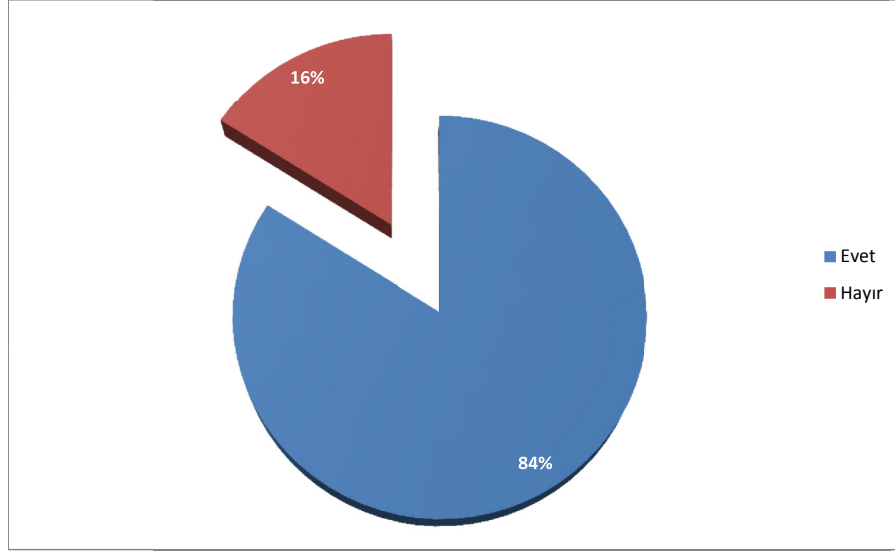
Batman'da sanayi üretiminde bulunan firma sahiplerinin % 97,3'ü herhangi bir derneğe üye değildir. Bu oran Batman gibi sivil toplum kuruluşlarının güçlü ve etkin olduğu bir kent için oldukça yüksek gözükmemektedir.

Kuşkusuz bu algının yaratılmasında 12 Eylül sonrası özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde derneklere üye kesimlere dönük uygulanan baskıcı yöntemlerin etkisi hissedilmekle beraber, son yıllarda ister dini, isterse etnik kökenli bir çok etkin derneğin varlığını hissettirdiği Batman'da işadamlarının bu kadar "tedirgin" olmaları bu araştırmanın ortaya çıkarttığı önemli sonuçlardan bir tanesi olarak görülmelidir.

12. Firma Sahibinin Ve Kurucu Ortakların Üye Oldukları Kuruluşlar (Ticaret ve Sanayi Odaları)

Ticaret ve Sanayi Odalarına Üyelik Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Evet	158	84,0	84,0
Hayır	30	16,0	100,0
Total	188	100,0	

Tablo 15'te görüldüğü gibi, Firma sahiplerinin ve ortakların ticaret ve sanayi odalarına kayıtlı üye sayısı 158'dir (% 84,0). Ticaret ve Sanayi odalarına kayıtlı olmayan firma sahibi ve kurucu ortakların sayısı 30'dur (% 16,0)

Firma sahipleri ve kurucu ortakların % 84'ü Ticaret ve Sanayi odalarına üyedirler.

Tablo 14-Grafik 14'te görülen sanayicilerin sivil toplum kuruluşlarından derneklere üye olmama oranı grafik 15'e göre oldukça yüksektir. Burada unutulmaması gereken önemli bir nokta var, o da firma sahiplerinin ve kurucu ortaklarının "tüzel" kişilik olan şirketlerinin bu kuruluşlara üye olma zorunluluğudur.

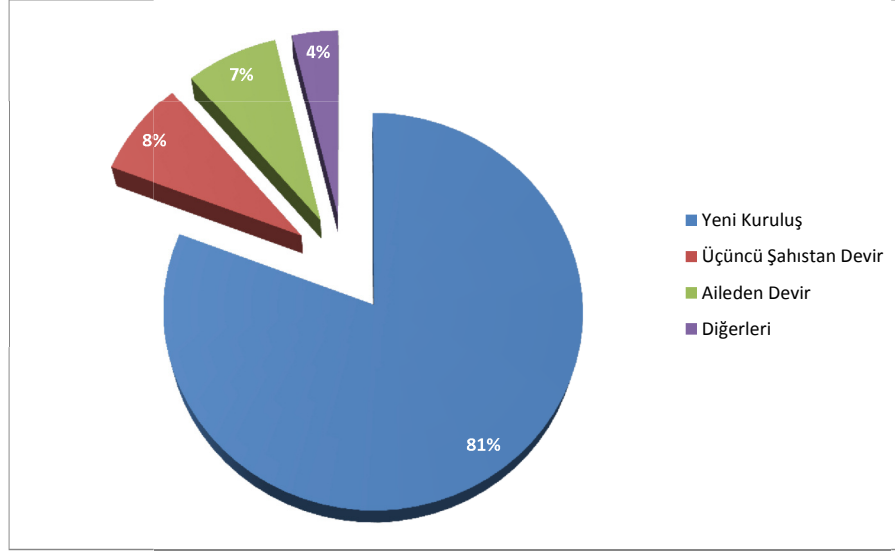
Bu zorunluluk gözönüne alınarak grafik 15'teki sonuçların değerlendirilmesi gerekmektedir.

Eğer üye olma zorunluluğu olmasaydı benzer bir tablonun (yani hiç bir yere üye olmama durumunun) ortaya çıkması tahmin edilebilir bir sonuç olacaktı.

13. Firmaların Kuruluş Şekilleri

Kuruluş Şekilleri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Yeni Kuruluş	152	80,9	80,9
Üçüncü Şahıstan Devir	15	8,0	88,8
Aileden Devir	14	7,4	96,3
Diğerleri	7	3,7	100,0
Total	188	100,0	

İnceleme yapılan 152 Firma (% 80,9) yeni kurulan firmalardır. Devir alınan firma 15 tanedir (% 8,0) Aileden devir yoluyla geçen firma 14 (% 7,4) tanedir. 2 tane firma da (% 1,1) çalışanlara devredilen firmalardır.

Önceki bölümlerde görüldüğü gibi kurulan firmaların büyük kısmı 2000 yılından sonra faaliyete geçmiştir. Bu durumda 152 firmanın yeni kuruluş olarak ortaya çıkması beklenen bir sonuçtur.

Bu grafikten Batman'da sanayi sektöründe firmaların el değiştirmesinin sık rastlanan bir ticari durum olmadığı sonucu çıkmaktadır.

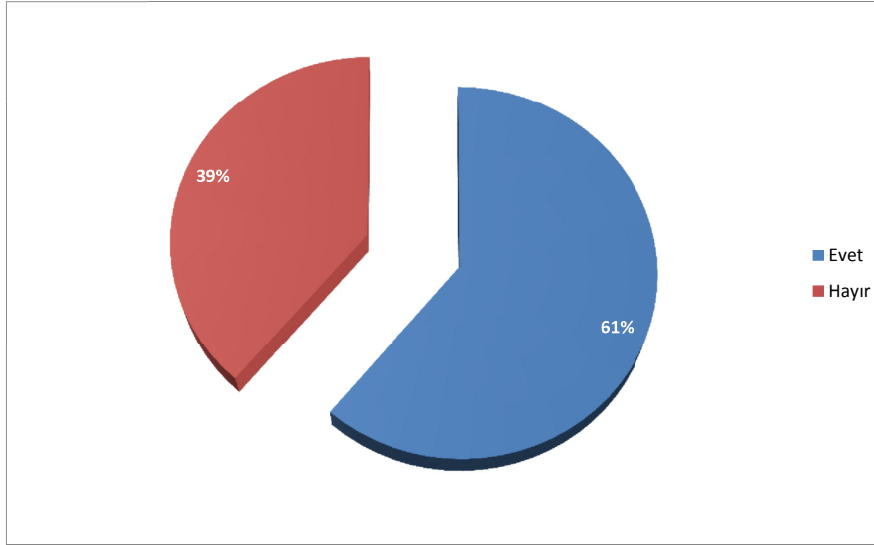
Firmaların % 88,3'ü yeni kuruluş veya aile şirketlerinden geçme firmalardır.

Şirketlerin "istikrarlı" bir ticari hayat sürdürmeleri, şirket devirlerinin az olması nedeniyle önemli bir göstergedir. Çünkü ancak bu şekilde kuşaklar boyu devam edecek olan bir sanayileşmeden sözedilebilir.

14. Ortaklar Var ise Ortaklar Akraba mıdır?

Ortakların Akrabalık Durumları	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Evet	115	61,2	61,2
Hayır	73	38,8	100,0
Total	188	100,0	

Şirket ortaklarının akraba olduğunu söyleyenlerin sayısı 115'dir (% 61,2). Akrabalarıyla ortak şirket kurmayanların sayısı 73'tür (% 38,8)

Kurulan şirketlerin yarısından çoğu akrabalarla (% 61,2) kurulmuştur.

Akraba olmayanlarla kurulan şirket sayısı Batman gözönüne alındığında (%38,8) yüksek görünmektedir.

Sorunun algılanması cevapların yanlış verilmesine yol açmış olabilir.

Çünkü "akraba" denildiğinde yerel kültürde "çekirdek aile" dışındaki akrabalar algılanmaktadır. Dolayısıyla "çekirdek aile" içerisinde kurulan şirket ortaklıkları "akrabalarla" kurulan şirket ortaklıklarından büyük ihtimalle ayrı tutularak cevap verilmiştir.

Bu belirlemeye göre "çekirdek aile" fertlerini de akraba statüsünde kabul edecek olursak, akrabalarla kurulan şirket ortaklıkları sayısının daha da yüksek olması gerekmektedir.

GENEL ANALİZLER (Soru 18-20)

Firmaların % 90'nına yakını yeni kuruluş veya aileden devam etmektedir. Sanayi sektöründe firmaların "devir" veya "satış" yoluyla el değiştirmesi düşük bir oran olarak karşımıza çıkmaktadır.

Deyim yerindeyse herkes kendi işini yürütmektedir.

Çok ortaklı şirketler tercih edilmemektedir. Firmaların yarısı 2 ortaklı olarak kurulmuş durumdadır. 4 kişi ve üstündeki rakamlarda ortaklıklar çok az tercih edilmektedir.

Burada "ilginç" bir saptamada bulunmak gerekmektedir. Batman yerel kültürü "geniş ailelere" dayanmaktadır. Diğer sektörlerde olduğu gibi sanayi sektöründeki firmaların önemli bir çoğunluğu "aile şirketi" biçiminde kurulmuştur. "Geniş aile" yapıları şirket kuruluşlarında ortaklık yapısı anlamında ters orantılı olarak yansıtmaktadır.

Akraba olmayanlarla kurulan şirket sayısı Batman gözönüne alındığında yüksek görünmektedir.

(Sorunun algılanması cevapların yanlış verilmesine yol açmış olabilir.

Çünkü "akraba" denildiğinde yerel kültürde "çekirdek aile" dışındaki akrabalar algılanmaktadır. Dolayısıyla "çekirdek aile" içerisinde kurulan şirket ortaklıkları "akrabalarla" kurulan şirket ortaklıklarından büyük ihtimalle ayrı tutularak cevap verilmiştir.

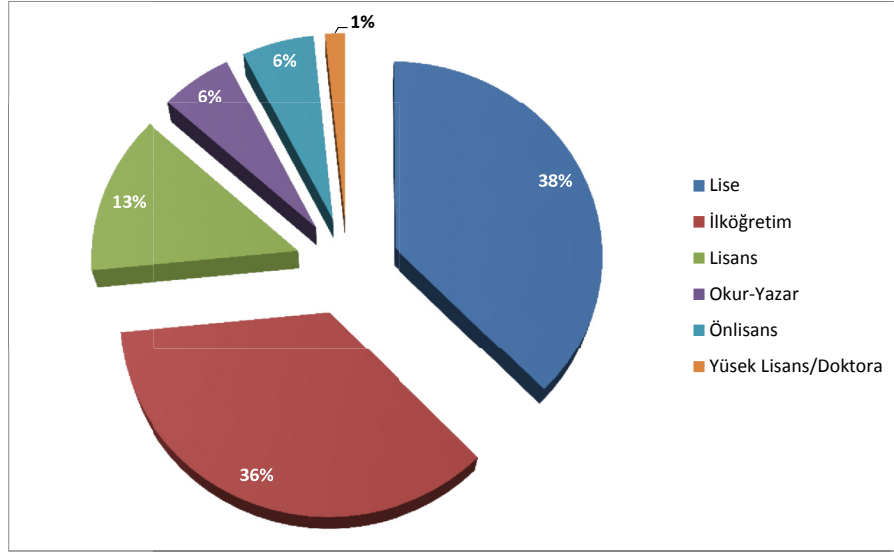
Bu belirlemeye göre "çekirdek aile" fertlerini de akraba statüsünde kabul edecek olursak, akrabalarla kurulan şirket ortaklıkları sayısının daha da yüksek olması gerekmektedir.)

Yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında Batman sanayi sektöründeki firmaların "çekirdek aile" ve "akrabalardan" kurulu ortaklardan oluştuğu görülmektedir.

15. Firma Sahiplerinin Eğitim Durumları

Eğitim Durumları	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Lise	71	37,8	37,8
İlköğretim	67	35,6	73,4
Lisans	25	13,3	86,7
Okur-Yazar	11	5,9	92,6
Önlisans	11	5,9	98,4
Yüksek Lisans/Doktora	3	1,6	100,0
Total	188	100,0	

Firma sahiplerinin 11'i (% 5,9) okur-yazar, 67'si (% 35,6) ilköğretim, 71'i (% 37,8) lise, 25'i (% 13,3) lisans, 11'i (% 5,9) önlisans ve 3 tanesi (% 1,6) yüksek lisans/doktora eğitimi mezunudur.

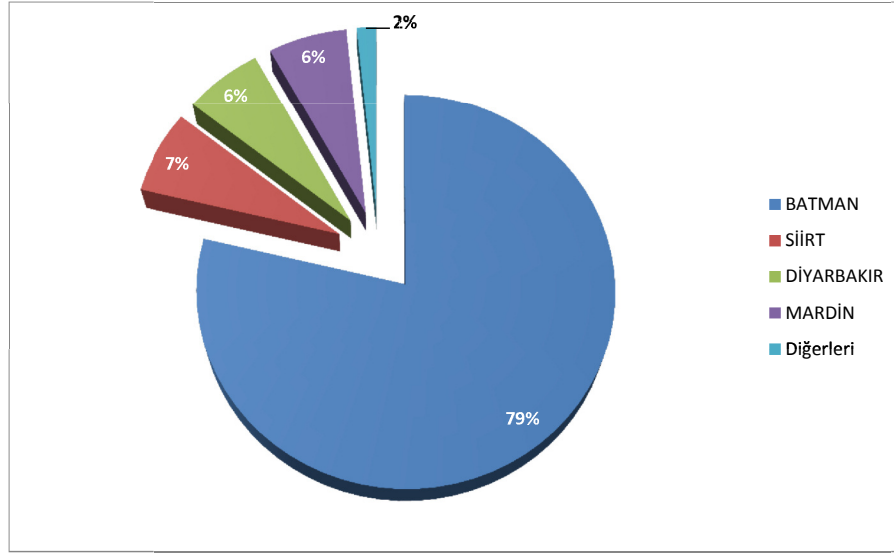

Sanayi sektöründe faaliyet gösteren firma sahiplerinin çoğunluğu ilköğretim ve lise mezunudur (% 73,4)
Marmara Bölgesindeki yüksek eğitimli sanayici kesimiyle karşılaştırıldığında Batman'daki firma sahiplerinin eğitimi gelecek "vizyonu" anlamında pek umut vermemektedir.
Kurulan işletmelerin önemli çoğunluğunun "atölye" aşamasında olması be eğitim gerçeğiyle uyumlu görünmektedir.
Yine de önlisans,lisans ve yüksek lisans eğitimi alan sanayi üreticilerinin oranı %20,8 civarındadır.
Batman'daki eğitim koşulları dikkate alındığında, bu rakamın önemi daha da anlaşılmaktadır.

16. Firma Sahiplerinin Doğum Yerleri

Doğum Yerleri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
BATMAN	148	78,7	78,7
SIİRT	13	6,9	85,6
DIYARBAKIR	12	6,4	92,0
MARDİN	12	6,4	98,4
Diğerleri	3	1,6	100,0
Total	188	100,0	

148 firma sahibinin (% 78,7) doğum yeri Batman ve ilçeleridir. 40 firma sahibinin (% 19,7) doğum yeri ise; Diyarbakır,Siirt ve Mardin'dir.

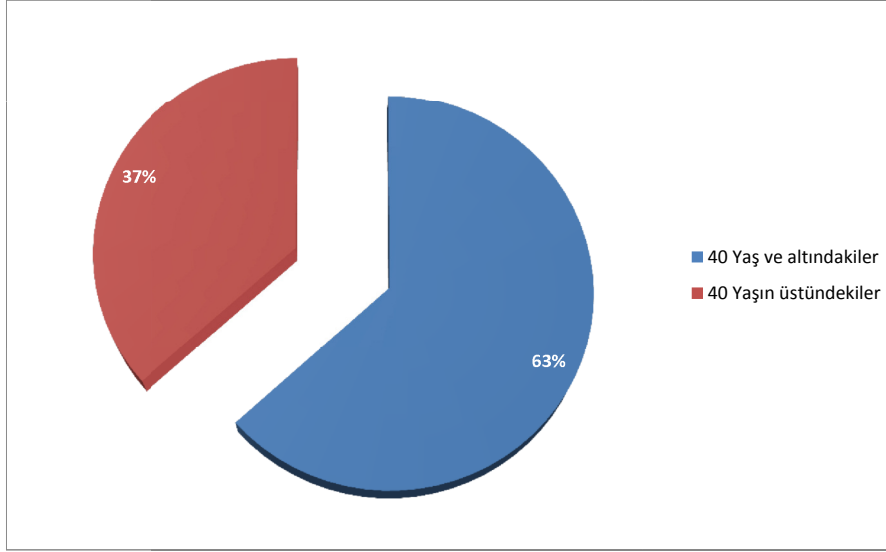

Batman'da sanayi sektöründe firma kuranların % 78,7'i Batman doğumludur. Bu anlamda yerel bir sanayileşmeden söz etmek mümkündür. Doğum yerlerini Diyarbakır,Siirt ve Mardin olarak belirtenlerin bir kısmının da Batman yerlisi olma ihtimali epey yüksektir. Kaldı ki 3 komşu ilden yatırımcıların Batman'da tesis kurmaları bölge ölçeğinde Batman'ın dışarıdan yatırımcılar için "cazip" koşullara sahip olduğunu göstermektedir. Batman'ın ulaşım koşulları Siirt ve Mardin'e göre daha da gelişmiş durumdadır. (Demiryolunun olması bir avantajdır.)

17. Firma Sahiplerinin Yaşları

Yaş	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
40 Yaş ve altındakiler	119	63,4	63,4
40 Yaşın üstündekiler	69	36,6	100,0
Total	188	100,0	

Firma sahiplerinin 119'u (% 63,4) 40 yaş ve altı grupta yer almaktadır. Firma sahiplerinin 69'u (% 36,6) 40 yaş üstündedir.

Genç kuşak bir sanayici neslinden söz etmek mümkündür. Firma sahiplerinin % 63,4'ü 40 yaşın altındadır. Batman genç nüfusun en yoğun olduğu illerin başında gelmektedir. Bu genç nüfusun sanayide de ortaya çıkması gelecek yatırımlar için bir avantaj teşkil etmektedir. Dinamik, genç ve dışarıyla "entegrasyona" açık bir sanayici neslinin ortaya çıkması Batman için önemli olanaklar barındırmaktadır.

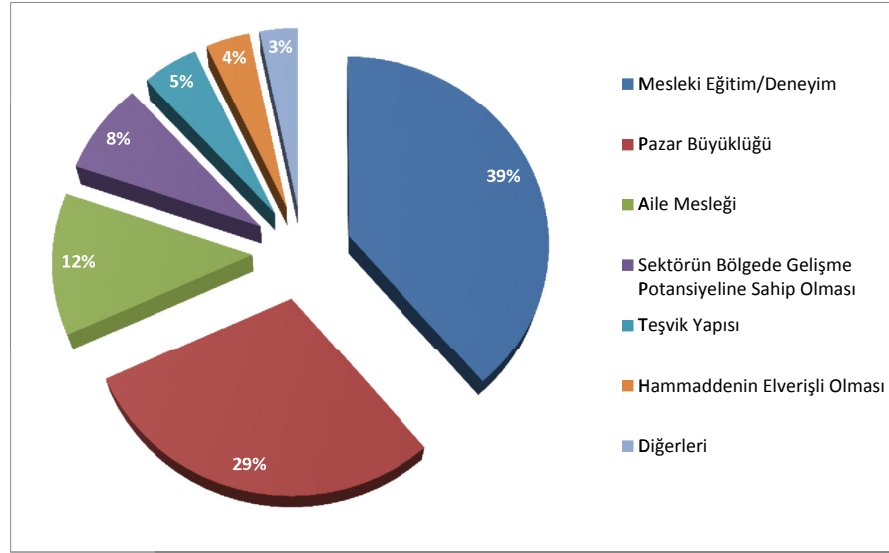
18. Firma Sahiplerinin Sektörü tercih Etme Nedenleri (Derecelendirme 1)

1.ci Tercih Nedenleri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Mesleki Eğitim/Deneyim	73	38,8	38,8
Pazar Büyüklüğü	55	29,3	68,1
Aile Mesleği	23	12,2	80,3
Sektörün Bölgede Gelişme Potansiyeline Sahip Olması	15	8,0	88,3
Teşvik Yapısı	9	4,8	93,1
Hammaddenin Elverişli Olması	7	3,7	96,8
Diğerleri	6	3,2	100,0
Total	188	100,0	

Tablo 25 'te Firma sahiplerinin sektörü tercih etmelerinin 1.derecelendirmesi yapılmıştır.

Buna göre;

Firma sahiplerinin 73'ü (% 38,8) mesleki eğitim ve deneyimlerinden, 55'i (% 29,3) pazarın büyüklüğünden, 23'ü (% 12,2) aile mesleğinden, 15'i (% 8,0) sektörün bölgede gelişme potansiyeline sahip olmasından, 9'u (% 4,8) teşviklerden, 7'i (% 3,7) hammaddenin elverişli olmasından, 6'ü (% 3,2) yurtdışı deneyimlerinden ötürü sektörü tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Firma sahiplerinin sektöre girmelerinin en önemli nedeni olarak % 38,8 mesleki eğitimlerinin ve deneyimlerini göstermektedirler. pazarın büyüklüğü (% 29,3) ve aile mesleği (% 12,2) en etkili sektöre giriş nedenleri olarak görülmektedir. Burada ilginç olan veri Batman'ın "teşvik" kapsamında olmasına rağmen, sektöre girenlerin teşviklerden ötürü (% 4,8) bir heyecan duymamalarıdır.

Teşvikler sanayi sektörünü tercih etmede son sıralarda yer almaktadır.

"Aile mesleği" ise geleneksel "atölye" tarzının devamı niteliğini taşımaktadır.

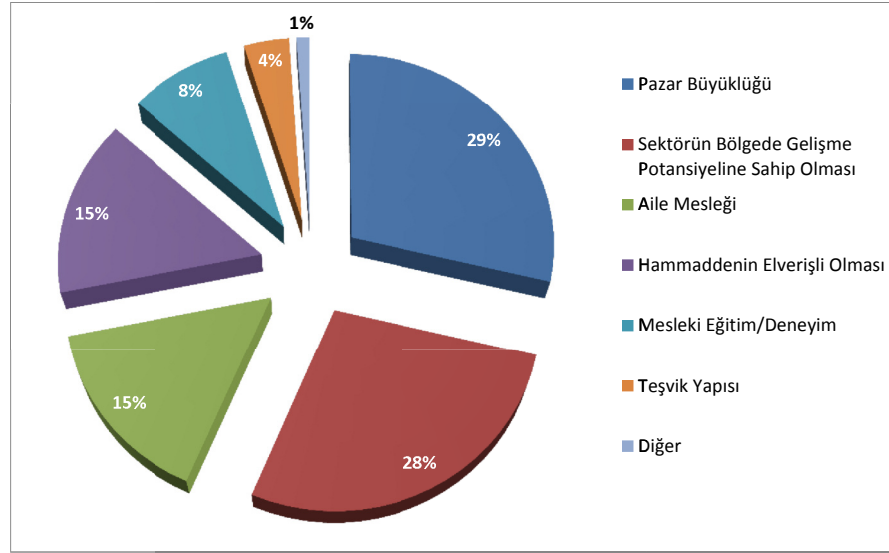
19. Firma Sahiplerinin Sektörü tercih Etme Nedenleri (Derecelendirme 2)

2.ci Tercih Nedenleri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Pazar Büyüklüğü	54	28,7	28,7
Sektörün Bölgede Gelişme Potansiyeline Sahip Olması	52	27,7	56,4
Aile Mesleği	29	15,4	71,8
Hammaddenin Elverişli Olması	28	14,9	86,7
Mesleki Eğitim/Deneyim	16	8,5	95,2
Teşvik Yapısı	7	3,7	98,9
Diğer	2	1,1	100,0
Total	188	100,0	

Tablo 26 'a Firma sahiplerinin sektörü tercih etmelerinin 2.ci derecelendirmesi yapılmıştır.

Buna göre;

Firma sahiplerinin sektörü tercih etmelerinde 54'ü (%28,7)pazarın büyüklüğünü, 52'i (% 27,7) sektörün bölgede gelişme potansiyeline sahip olmasını, 29'u (% 15,4) aile mesleği olmasını, 28'i (% 14,9) hammaddenin elverişli olmasını, 16'ı (% 8,5) mesleki eğitim ve deneyimlerini, 7 'i (% 3,7) teşviklerin yapısından ötürü yer aldığını belirtmişlerdir.

Pazarın büyüklüğü (% 28,7) ve sektörün bölgede gelişme potansiyeline sahip olması (% 27,7) ortalama % 56,4 ile en yüksek oranda çıkmaktadır. Aynı şekilde aile mesleğinden ötürü % 15,4'lük kesim yine bu tercihini 3.cü sıradan yapmaktadır.

2.ci derecelendirmede, 1.ci derecelendirmede ilk sırada yer alan mesleki eğitim ve deneyimlerin oranının % 38,8'en %8,5'e düşerek 5.sıraya gerilemesidir.

Teşviklerden ötürü sektörü tercih etme oranı yine düşük bir seviyede (% 3,7) çıkmaktadır.

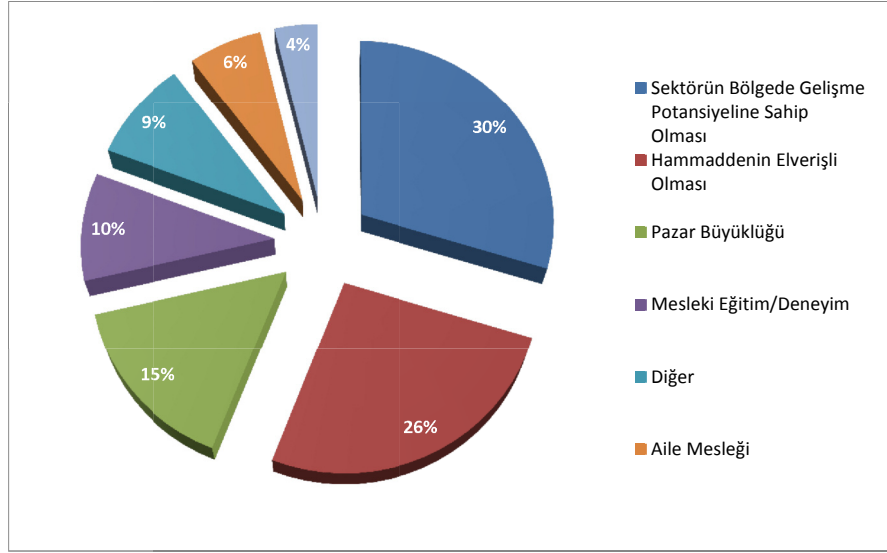
20. Firma Sahiplerinin Sektörü tercih Etme Nedenleri (Derecelendirme 3)

3.cü Tercih Nedenleri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Sektörün Bölgede Gelişme Potansiyeline Sahip Olması	56	29,8	29,8
Hammaddenin Elverişli Olması	49	26,1	55,9
Pazar Büyüklüğü	29	15,4	71,3
Mesleki Eğitim/Deneyim	18	9,6	80,9
Diğer	17	9,0	89,9
Aile Mesleği	12	6,4	96,3
Teşvik Yapısı	7	3,7	100,0
Total	188	100,0	

Tablo 27 'e Firma sahiplerinin sektörü tercih etmelerinin 3.cü derecelendirmesi yapılmıştır.

Buna göre;

Firma sahiplerinin sektörü tercih etmelerinde 56'ı (% 29,8) sektörün bölgede gelişme potansiyeline sahip olmasını, 49'u (% 26,1) hammaddenin elverişli olmasını, 29'u (% 15,4) pazarın büyüklüğünü, 18'i (% 9,6) mesleki eğitim ve deneyimlerini, 12'i (% 6,4) aile mesleği olmasını ve 7'si (% 3,7) teşviklerden ötürü sektörde yer aldıklarını belirtmektedirler.

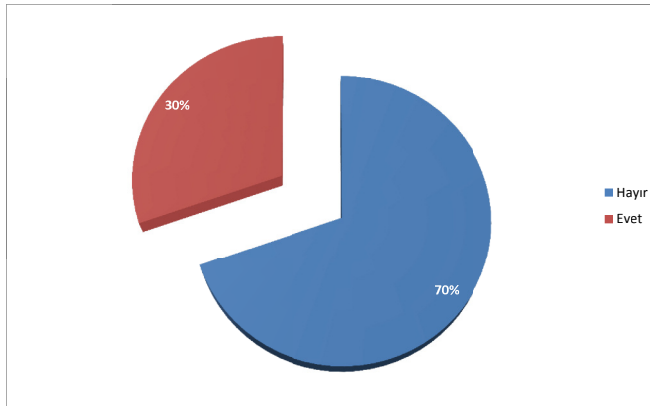

Firma sahiplerinin sektörü tercih etmelerinde 3.cü derecelendirme daha bilimsel ve sektörel bir mantık ortaya çıkartmaktadır. Sanayi sektörüne girenlerin ilk tercihleri olması gereken sektörün bölgede gelişme potansiyeli göstermesi (% 29,8), hammaddenin elverişli olması (% 26,1) ve pazarın büyüklüğü (% 15,4) ile ortalama sektöre girenlerin % 71,3'ü bu ilk 3 tercihte bulunmaktadır. Sektörel mantıkla bakıldığında 3.cü derecelendirmedeki ilk 3 sıra ve % 71,3 oranı en tercih edilmesi gereken durumlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Aile mesleği ve mesleği deneyimin alt sıralarda yer alması sanayi sektörü için "makul" olan tercihler olmalıdır.

21. Yatırım Teşvik Belgeniz Var Mı?

Teşvik Belgesi Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	131	69,7	69,7
Evet	57	30,3	100,0
Total	188	100,0	

Sanayi sektöründeki firmaların 131'in (% 69,7) yatırım teşvik belgesi bulunmamaktadır. 57 Firmanın ise (% 30,3) yatırım teşvik belgesi bulunmaktadır.

Teşvik kapsamında yer alan Batman için firmaların % 69,7'sinin yatırım teşvik belgelerinin olmaması, yatırımcıların teşviklerden yeterince yararlanamadığını göstermektedir. Firmaların 2/3'ün yatırım teşvik belgeleri bulunmaktadır.

Bu durumda ya Batmanlı sanayicilerin teşviklerden yeterince bilgileri bulunmamakta veya teşvikleri yeterli görmemektedirler.

Burada önemli olan bir diğer konu ise; yatırım teşvik belgesine sahip olan firmaların bunu yatırıma ne kadar dönüştürdüğüdür. Yatırım teşvik belgesi alan firmaların kaçının bu belgelerden yararlanarak yatırım yaptıkları ayrıca incelenmelidir.

Sonraki tablo ve grafiklerde bu sorunun cevabı aranmıştır.

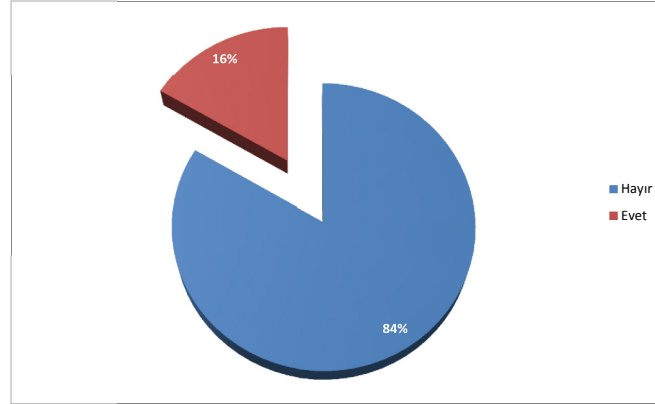
22. Yararlanılan Teşvik Unsurları (Enerji İndirimi)

Enerji İndirimi Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	157	83,5	83,5
Evet	31	16,5	100,0
Total	188	100,0	

Enerji indiriminden yararlandığını belirten firma sayısı 31 (% 16,5) iken yararlanmadığını belirtenlerin sayısı 157'dir (% 83,5).

Sanayi üretiminin en önemli giderlerinden bir tanesi olan enerji indiriminden Batman'da faaliyet gösteren sanayi firmalarının % 83,5'i yararlanmamaktadır.

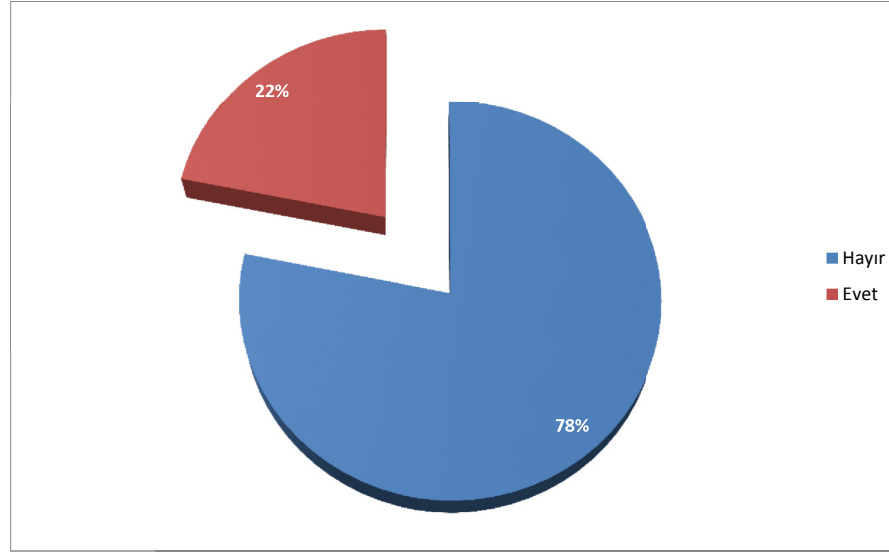
"Kaçak" elektriğin en yoğun kullanıldığı illerin başında gelen Batman'da, teşvik unsurlarından bir tanesi olan enerji indiriminden yararlanmayan firmaların (özellikle küçük işletmelerin) kaçının "kaçak" elektrikten yarar sağladığı saptandığı takdirde Grafik 29 tekrar yeni bir değerlendirmeye tabi tutulabilir.

23. Yararlanılan Teşvik Unsurları (SSK İndirimi)

SSK İndirimi Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	147	78,2	78,2
Evet	41	21,8	100,0
Total	188	100,0	

Firmaların 147'si (% 78,2) SSK indiriminden yararlanmaz iken 41'i ise (% 21,8) yararlanmaktadır.

Teşvik unsurları içerisinde yararlanılan Batman'daki firmaları oran olarak en çok SSK indiriminden yararlanmaktadırlar. % 21,8 düşük bir rakam olmasına rağmen, diğer teşvik unsurlarından yararlanma oranları gözönüne alındığında en çok SSK indiriminden yararlandıkları ortaya çıkmaktadır.

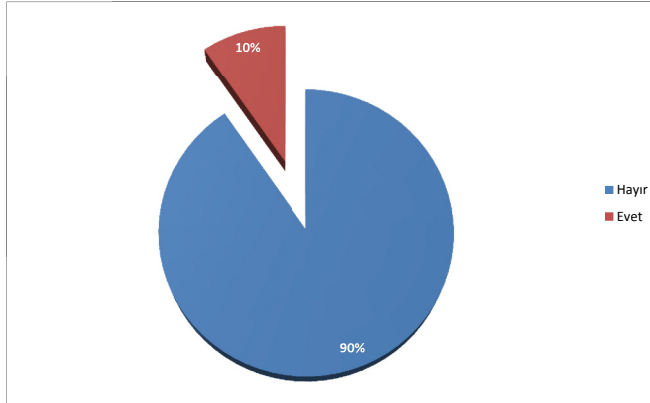
"Kayıt dışı" istihdamın önlenmesi anlamında yetersiz olsa bile, olumlu yönde ivme kazanan bir adım olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Elbette ki burada da SSK indiriminden yararlanan firmaların gerçekten SSK bildirimlerini bildirdikleri çalışanların kaçının "işgücünden" yararlandıkları ayrı bir inceleme konusudur.

24. Yararlanılan Teşvik Unsurları (KDV Muafiyeti)

KDV Muafiyeti Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	170	90,4	90,4
Evet	18	9,6	100,0
Total	188	100,0	

Firmaların önemli bir çoğunluğu, 170'i (% 90,4) KDV muafiyetinden yararlanmamaktadırlar. Sadece 18 Firma (% 9,6) KDV muafiyetinden yararlanmaktadır.

Sanayi firmalarının yüksek vergilerden sürekli olarak "yakınıp" KDV muafiyetinden yararlanmamaları tezat oluşturmaktadır.

Diğer tablo ve grafiklerde de görüleceği gibi Batman'da faaliyet gösteren sanayi firmalarının teşviklerin tümünden çok az yararlandıkları görülecektir.

25. Yararlanılan Teşvik Unsurları (Gümrük Vergisi İndirimi)

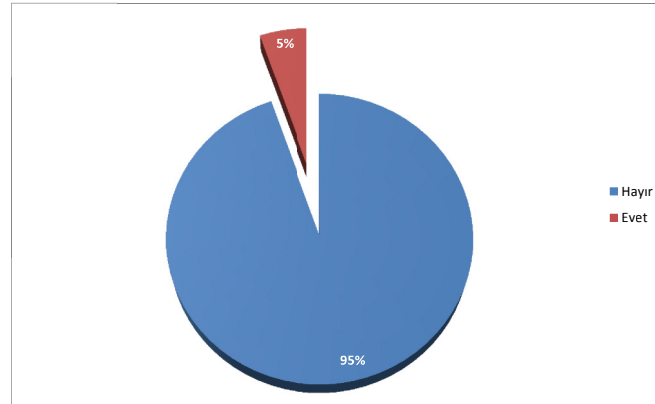
Gümrük Vergisi İndirimi Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	178	94,7	94,7
Evet	10	5,3	100,0
Total	188	100,0	

Firmaların yine önemli bir kısmını oluşturan 178'i (% 94,7) Gümrük vergisi indiriminden yararlanmamaktadır. Sadece küçük bir bölümü olan 10'u (% 5,3) Gümrük Vergisi İndiriminden yararlanmaktadır.

Firmaların % 94,7'sinin Gümrük Vergisi indirimine başvurmaması, "ihracat-ithalat" rakamlarının ortaya konulmasıyla bir anlam ifade etmektedir.

Batman sanayi firmalarının, Batman'ın "ihracat-ithalat" rakamları içerisinde önemli bir yer işgal etmemeleri durumunda bu rakam anlaşılır olacaktır.

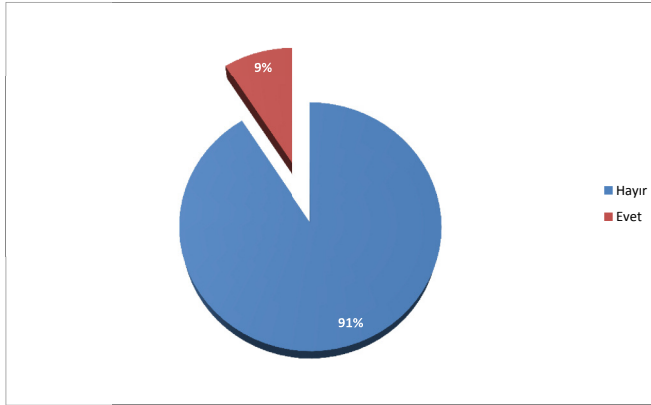
Özellikle teknolojik yatırımların gümrük vergisinden büyük oranda indirimine tabi olmaları, teknoloji transferlerini sanayi sektörünün gündemine sokmalıdır.

26. Yararlanılan Teşvik Unsurları (Kurumlar Vergisi İndirimi)

Kurumlar Vergisi İndirimi Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	171	91,0	91,0
Evet	17	9,0	100,0
Total	188	100,0	

Firmaların 171'i (% 91,0) Kurumlar Vergisi İndirimlerinden yararlanmamaktadır. Çok az bir kısmı olan 17 tanesi (% 9,0) Kurumlar Vergisi indirimlerinden yararlanmaktadır.

Teşvik uygulaması Batman'da sanayi sektörü incelendiğinde amacına ulaşmadığı sonucu hemen ortaya çıkmaktadır.

27. Yararlanılan Teşvik Unsurları (Faiz İndirimi)

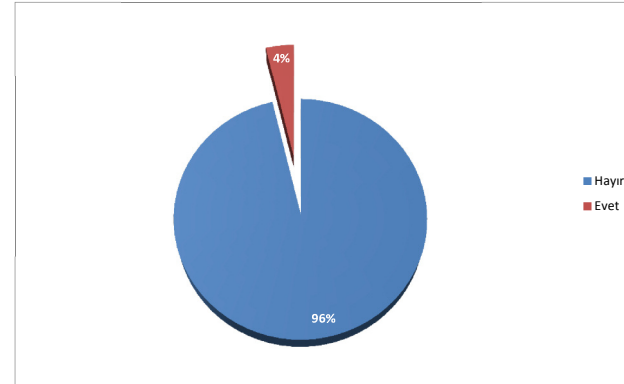
Faiz İndirimi Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	181	96,3	96,3
Evet	7	3,7	100,0
Total	188	100,0	

Faiz indiriminden yararlanan firmaların sayısı 7'dir (% 3,7), geriye kalan 181 firma (% 96,3) faiz indiriminden yararlanmamaktadır.

Batman'daki sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmaların teşvik uygulamalarından haberdar edilmesi ve eğitilmeleri gerekmektedir.

Belki Ticaret ve sanayi odaları bu konuda firmalara profesyonel "danışmanlık" hizmetinde bulunabilir.

Faiz indiriminden yararlanmayan firmaların % 96,3 olduğu gözönüne alındığında bu danışmanlık ve eğitimin ne kadar önem taşıdığı ortadadır.

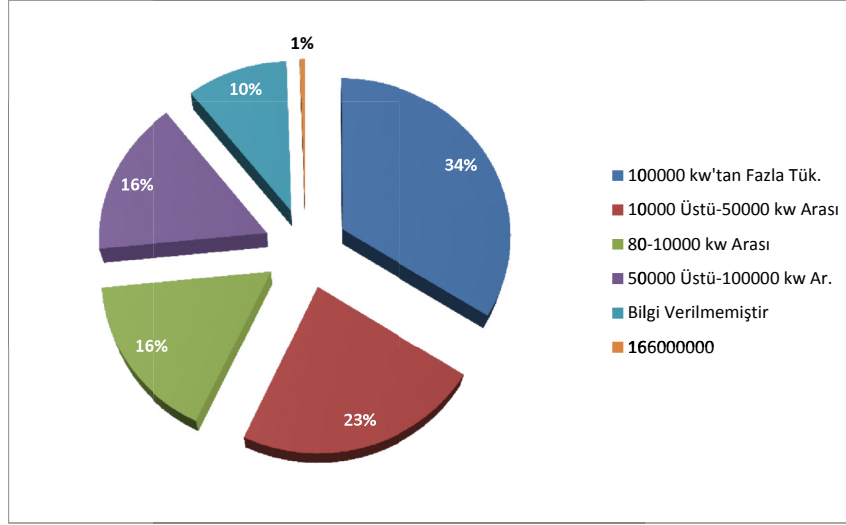
28. Firmaların Kullandıkları Enerji Kaynakları ve Yıllık Tüketim Miktarı (Kw) 2012

2012-Kw	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
100000 kw'tan Fazla Tük.	64	34,0	34,0
10000 Üstü-50000 kw Arası	43	22,8	56,8
80-10000 kw Arası	31	16,4	73,2
50000 Üstü-100000 kw Ar.	30	15,9	89,1
Bilgi Verilmemiştir	19	10,1	99,2
166000000	1	,5	100,0
Total	188	100,0	

Tablo 37'deki verilere göre firmaların 2012 yılındaki yıllık enerji tüketim miktarları (kw) cinsinden aşağıdaki gibidir;

19 firma (%10,1) 2012 yılındaki enerji tüketim bilgilerini paylaşmamıştır.
 80 kw-10.000 kw aralığında enerji tüketen firma sayısı 31 (% 16,4),
 10.000 kw- 50.000 kw aralığında enerji tüketen firma sayısı 43 (22,8),
 50.000 kw- 100.000 kw aralığında enerji tüketen firma sayısı 30 (% 15,9)
 100.000 kw'tan daha fazla enerji tüketen firma sayısı 64 (% 34,0)

BATSO

Sanayi firmalarının yarısına yakını 50.000 kw'tan daha fazla enerji tüketmektedir.Ortalama % 49,9'luk bir kesimin tükettiği enerji miktarı 2012 yılında 50.000 kw'tan daha fazladır.

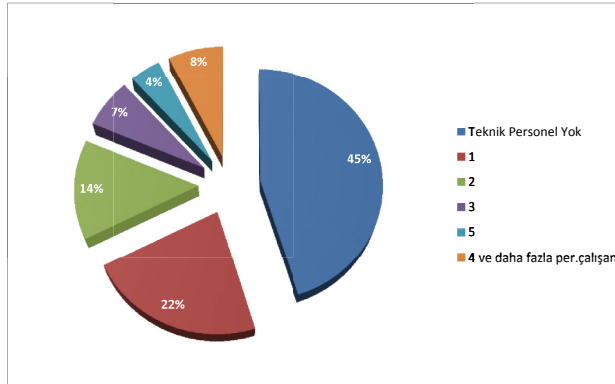
Geri kalan % 50,1'lik kesim ise 50.000 kw'ın altında yıllık enerji tüketiminde bulunmaktadır.

Özellikle imalat sanayisinin en önemli giderlerinin başında gelen enerji tüketimine faaliyet gösteren firmaların "enerji indiriminden" yararlanmadıklarını tekrar belirtmekte fayda var.

29. Firmaların Personel Sayısı ve Nitelikleri (Teknik Personel) Erkek

Teknik Personel Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Teknik Personel Yok	85	45,2	45,2
1	42	22,3	67,6
2	26	13,8	81,4
3	13	6,9	88,3
5	8	4,3	92,6
4 ve daha fazla per. çalışan	14	7,4	100,0
Total	188	100,0	

85 firma (% 45,2) erkek teknik personel istihdam etmediklerini belirtmişlerdir. 42 firma (% 22,3) 1 tane, 26 firma (% 13,8) 2 tane, 13 firma (% 6,9) 3 tane, 8 firma (% 4,3) 4-15 tane, 14 firma (%7,4) 207 tane erkek teknik personel istihdam ettiklerini belirtmişlerdir.

Firmaların % 45,2'i erkek teknik personel çalıştırmamaktadır. Sanayi sektörü için bu büyük bir rakam olarak karşımıza çıkmaktadır.

Firmaların % 43'ü ise 1 ve en fazla 3 erkek teknik personel istihdam etmektedir.

TPAO Türkiye'nin en büyük şirketlerinden birisidir ve kamu kuruluşudur, özel sektör işletmeleriyle Batman ölçeğinde karşılaştırma yapmak bizleri doğru sonuçlara ulaştırmayacaktır.

30. Firmaların Personel Sayısı ve Nitelikleri (Teknik Personel)-(Kadın)

Teknik Personel Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Teknik Personel Yok	173	92,0	92,0
1	10	5,3	97,3
2 ve daha fazla per.çalışan	5	2,7	100,0
Total	188	100,0	

173 firma (% 92,0) kadın teknik personel istihdam etmediklerini belirtmişlerdir.

10 firma (% 5,3) 1 tane istihdam etmektedirler.

Batman sanayi sektöründe (Araştırma kapsamında incelenen 188 firma için geçerli bir yargı) toplamda 31 kadın teknik eleman çalışmaktadır.

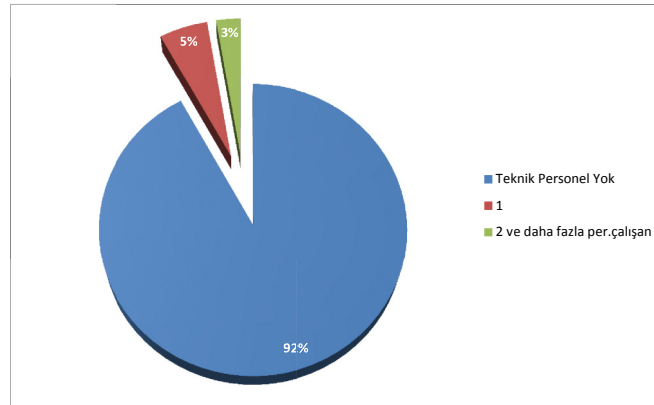
Bütün dünyada sanayi sektöründe kadın çalışan sayısı erkeklere göre oldukça azdır.

Fakat incelenen 188 firmanın % 92,0'nın hiç kadın teknik eleman çalıştırmaması, diğer illerle bir karşılaştırma yapıldığında ancak bizleri doğru bir sonuca ulaştıracaktır.

Ülkemizde "kadın istihdamı" genel olarak zaten iç acısı değildir.

Bu tablonun Batman sanayi sektöründeki yansımalarını görmekteyiz.

Konu "kadın" teknik çalışan olunca ortaya çıkan tablonun daha da kadın istihdamı anlamında kötü olması şaşırtıcı bir sonuç olarak algılanmamalıdır.

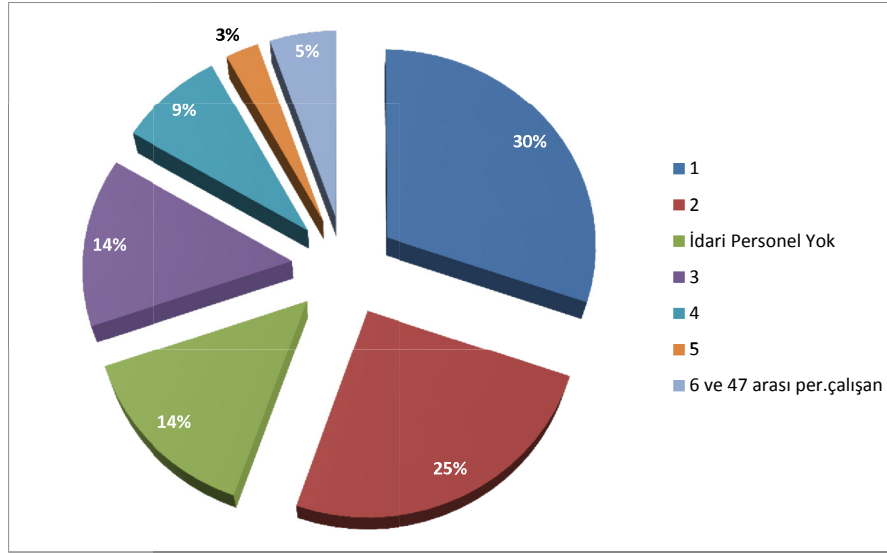

31. Firmaların Personel Sayısı ve Nitelikleri (İdari Personel)-(Erkek)

İdari Personel Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
1	57	30,3	30,3
2	47	25,0	55,3
İdari Personel Yok	27	14,4	69,7
3	26	13,8	83,5
4	16	8,5	92,0
5	5	2,7	94,7
6 ve 47 arası per. çalışan	10	5,3	100,0
Total	188	100,0	

Tablo 40'a göre sektördeki idari personel dağılımı aşağıdaki gibidir;
 27 Firma (% 14,4) idari personel istihdam etmediklerini belirtmişlerdir.
 57 Firma (% 30,3) 1 idari personel,
 47 Firma (% 25,0) 2 idari personel,
 27 Firma (% 14,4) 3 idari personel,
 26 Firma (% 13,8) 4 idari personel,
 16 Firma (% 8,5) 5 idari personel istihdam ederken,
 5 idari personelden daha çok istihdam ettiklerini belirten firma sayısı ise 10'dur (% 5,3).

BATSO

Batman'da sanayi sektöründeki firmaların idari personel çalıştırma oranı yüksek gözükmektedir. Hiç idari personel (erkek) istihdam etmediklerini belirten firma sayısı az görünmektedir. (% 14,4).

Grafik 40'ta dikkat edilmesi gereken çok önemli bir durum söz konusudur.

1 idari personel (erkek) istihdam ettiklerini belirten % 30,3'lük bir kesimin, istihdam ettiklerini belirttikleri "idari personel" bizzat şirket sahipleri veya kurucu ortaklar olabilir. Şirket sahipleri veya kurucu ortaklar "idari personel" (erkek) olarak kendilerini belirtmişler ise; grafik 40'da yer alan diğer istihdam rakamlarının da tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir.

32. Firmaların Personel Sayısı ve Nitelikleri (İdari Personel)-(Kadın)

İdari Personel Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
İdari Personel Yok	158	84,0	84,0
1	14	7,4	91,5
2	11	5,9	97,3
3 ve 7 arası per. çalışan	5	2,7	100,0
Total	188	100,0	

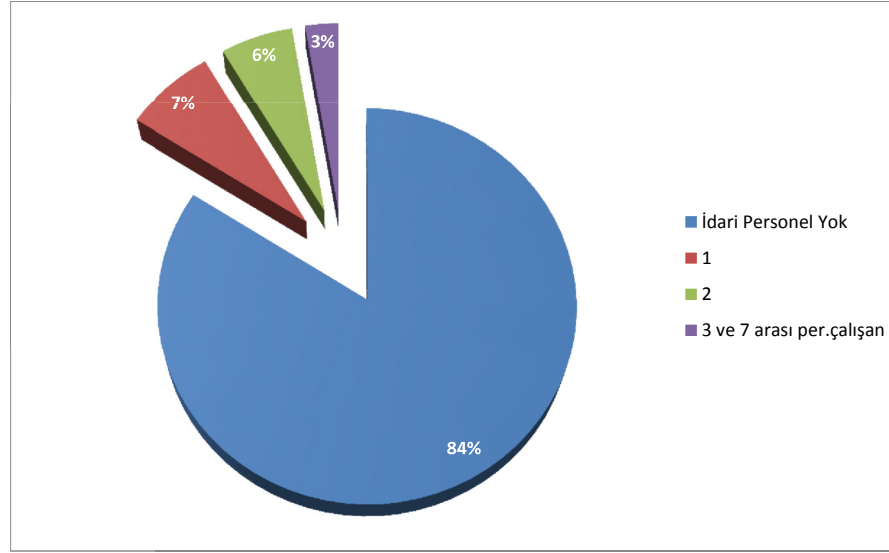
158 Firma (% 84,0) kadın idari personel istihdam etmediklerini belirtmişlerdir.

14 Firma (% 7,4) 1 kadın idari personel istihdam etmektedirler,

11 Firma (% 5,9) 2 kadın idari personel istihdam etmektedirler,

5 Firma (% 2,6) 3-7 arasında kadın idari personel istihdam etmektedirler.

30 firmada toplam 59 kadın idari personel çalışmaktadır. Kadın idari personel istihdamı yapan firmaların oranı %16,0'dır.

Firmaların % 84,0'ı kadın idari personel istihdam etmemektedirler.
% 16,0 oranında 59 kadın idari personel istihdam edilmektedir.
Sanayi sektörü için "olumlu" bir rakam olarak değerlendirilebiliriz kanaatindeyiz.

33. Firmaların Personel Sayısı ve Nitelikleri (Usta-Ustabaşı)-(Erkek)

Usta-Ustabaşı Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Usta-Ustabaşı yok	57	30,3	30,3
1	48	25,5	55,9
2	41	21,8	77,7
3	14	7,4	85,1
4	10	5,3	90,4
5	7	3,7	94,1
6	6	3,2	97,3
8 ve 18 arası per. çalışan	5	2,7	100,0
Total	188	100,0	

57 Firma (% 30,3) usta-ustabaşı istihdam etmediklerini belirtmişlerdir.

48 Firma (% 25,5) 1 usta-ustabaşı istihdam etmektedirler,

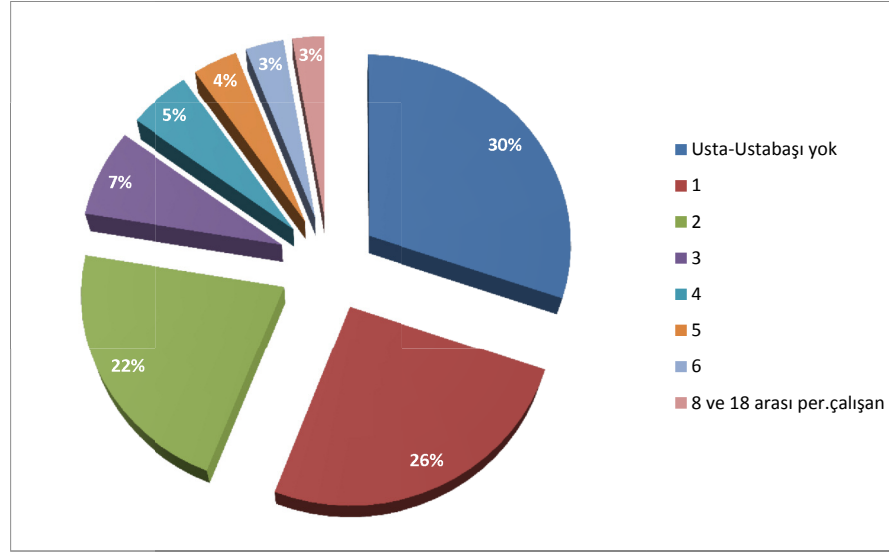
41 Firma (% 21,8) 2 usta-ustabaşı istihdam etmektedirler,

14 Firma (% 7,4) 3 usta-ustabaşı istihdam etmektedirler,

10 Firma (% 5,3) 4 usta-ustabaşı istihdam etmektedirler,

18 Firma (%9,5) 5-18 arasında usta-ustabaşı istihdam ettiklerini belirtmişlerdir.

131 Firma toplamda 261 usta-ustabaşı istihdamında bulunmaktadırlar.

Grafik 42'nin en ilginç sonucu incelenen 188 sanayi firması içerisinde % 30,3'lük bir kesiminin hiç usta-ustabaşı(erkek) istihdamında bulunmamasıdır.

Bu firmaların üretim süreçlerinde usta-ustabaşına(erkek) ihtiyaç duymamalarının üretim aşamasında ne tür sorunlara yol açtığı veya neden ihtiyaç duymadıkları araştırılmalıdır.

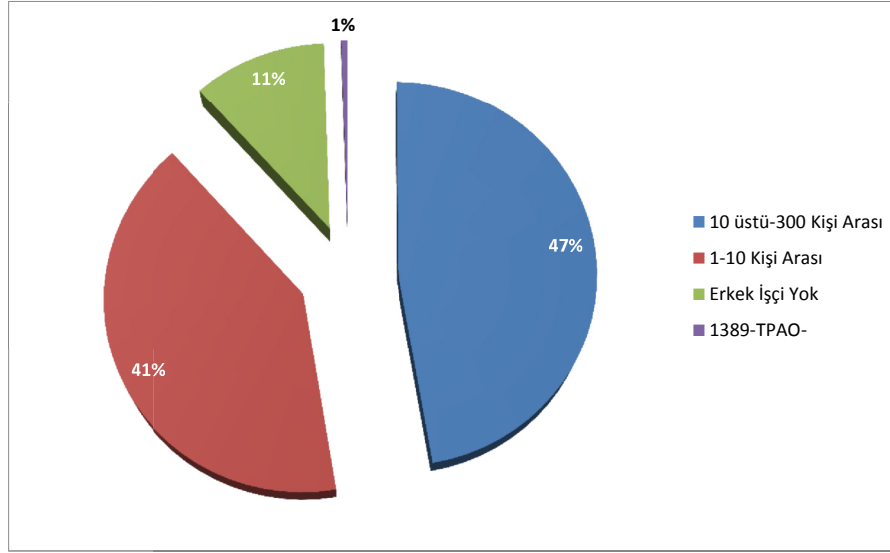
Firmaların % 47,3'ü 1-2 usta-ustabaşı (erkek) istihdam ettiklerini belirtmektedirler.

Bu rakam Batman sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmaların yarıya yakınının (Hiç çalıştırmayanlar da dahil edildiğinde % 77,6) küçük atölyeler biçiminde iş yaşamında yer aldığını göstermektedir.

34. Firmaların Personel Sayısı ve Nitelikleri (İşçi-Erkek)

Erkek İşçi Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
10 üstü-300 Kişi Arası	89	47,3	47,3
1-10 Kişi Arası	77	40,9	88,2
Erkek İşçi Yok	21	11,2	99,4
1389-TPAO-	1	,5	100,0
Total	188	100,0	

21 Firma (% 11,2) erkek işçi istihdamında bulunmadıklarını belirtmişlerdir. 77 Firma (% 40,9) 1-10 arasında erkek işçi istihdam etmektedir. 77 Firma toplamda 410 erkek işçi istihdam etmektedirler. 89 Firma (%47,3) 10-300 arasında erkek işçi istihdam etmektedir. 89 Firma toplamda 3.666 erkek işçi istihdam etmektedirler. 1 Firma (TPAO) 1.389 erkek işçi istihdamını tek başına yapmaktadır. 167 Firma (% 88,8) toplamda 5.465 erkek işçi istihdam etmektedirler.

Firmaların % 40,9'u küçük işletmelerdir. TPAO erkek işçi istihdamının 2/3'ü tek başına gerçekleştirmektedir.

35. Firmaların Personel Sayısı ve Nitelikleri (İşçi-Kadın)

Kadın İşçi Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Kadın İşçi Yok	135	71,8	71,8
1-10 Kişi Arası	35	18,6	90,4
10 Üstü-220 Kişi Arası	18	9,8	100,0
Total	188	100,0	

135 Firma (% 71,8) kadın işçi istihdamında bulunmadıklarını belirtmişlerdir.

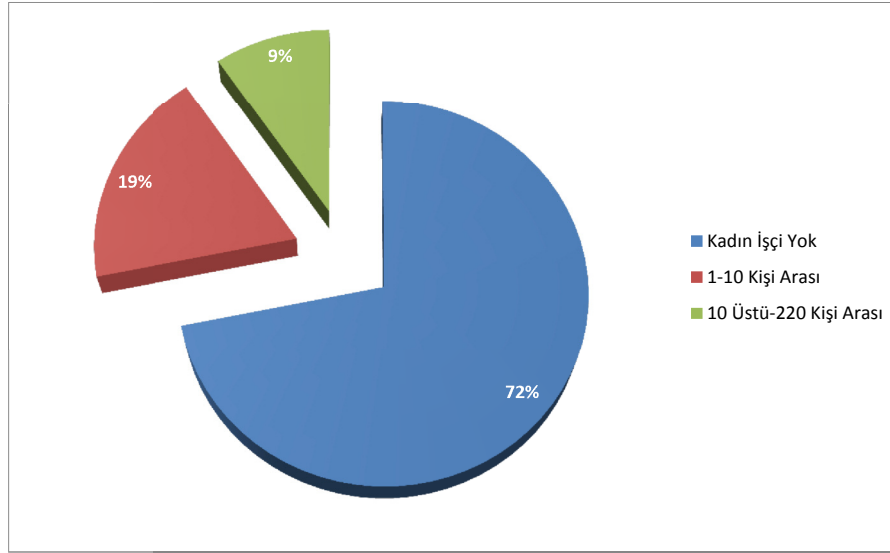
35 Firma (%18,6) 1-10 arasında kadın işçi istihdam etmektedir.

35 Firmada toplam 103 kadın işçi çalışmaktadır.

18 Firma (9,8) 10- 220 arasında kadın işçi istihdam etmektedir.

18 Firmada toplam 1165 kadın işçi çalışmaktadır.

53 Firmada toplam 1.268 kadın işçi istihdam edilmektedir.

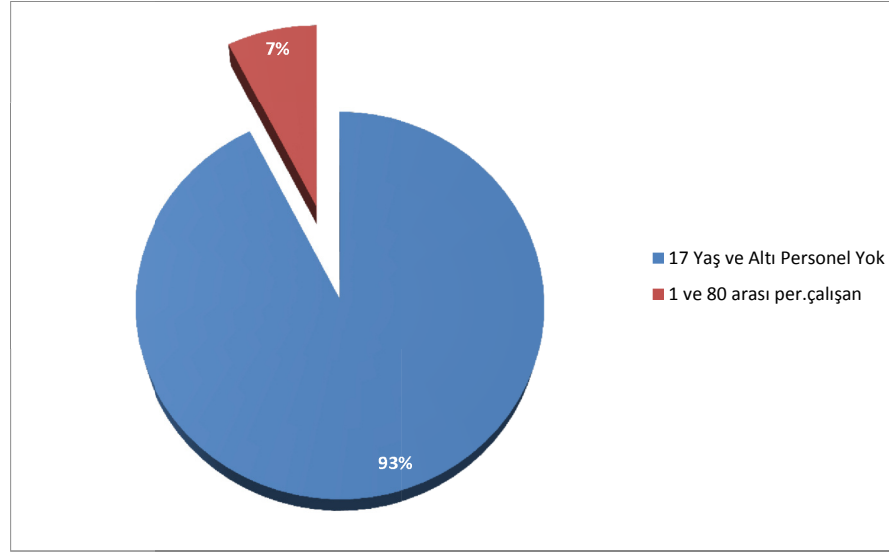

Firmaların % 28,4'ü kadın işçi istihdam etmektedirler.

36. Personelin Yaş Dağılımı (17 Yaş ve Altı)

17 Yaş ve Altı Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
17 Yaş ve Altı Personel Yok	174	92,6	92,6
1 ve 80 arası per. çalışan	14	7,4	100,0
Total	188	100,0	

174 Firma (% 92,6) 17 yaşında ve altında personel istihdamında bulunmadıklarını belirtmişlerdir.
10 Firma (5,3) 1-5 arasında 17 yaşında ve altında personel istihdam etmektedirler.
10 Firmada 23 personel 17 yaşında ve altında çalışmaktadır.
4 Firma ((% 2,1) 10-80 arasında 17 yaşında ve altında personel istihdam etmektedir.
4 Firmada toplam 120 personel 17 yaşında ve altında çalışmaktadır.
14 firmada toplam 143 personel 17 yaşında ve altında çalışmaktadır.

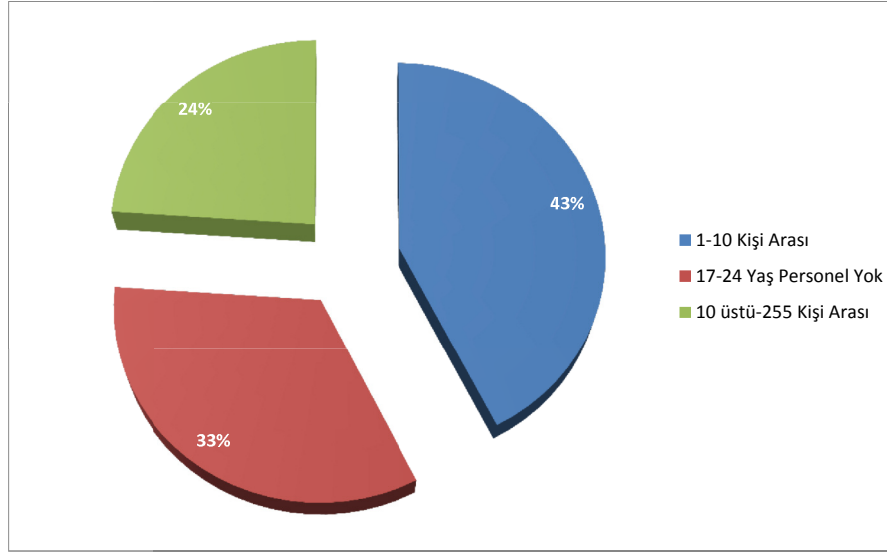

Firmaların sadece % 7,4'ü 17 yaşında ve altında personel çalıştırmaktadır. Grafik 46, bize şu sonucu vermektedir, Batman sanayi sektöründe "çırak" olarak çalışan personel sayısı oldukça düşüktür. 143 personelin 80 tanesinin TPAO'da çalıştığı hesaba katıldığında, incelenen 188 firmada 63 "çırak" çalıştığı ortaya çıkmaktadır. Firmaların % 92,6'ı hiç "çırak" çalıştırmamaktadır. Sektörün gelişme göstermesi ve "yetişmiş" eleman ihtiyacının şimdi ve ileride büyük sorunlara yol açacağı Grafik 46'da net bir şekilde görülmektedir.

37. Personelin Yaş Dağılımı (17-24 Yaş)

17-24 Yaş Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
1-10 Kişi Arası	80	42,5	42,5
17-24 Yaş Personel Yok	63	33,5	76,0
10 üstü-255 Kişi Arası	45	23,9	100,0
Total	188	100,0	

63 Firma (% 33,5) 17-24 yaşlarında personel istihdamında bulunmadıklarını belirtmişlerdir.
80 Firma (% 42,5) 1-10 kişi aralığında 17-24 yaşlarında personel istihdam etmektedirler.
80 Firmada toplamda 420 personel 17-24 yaşlarındadır.
45 Firmada (% 23,9) 10-255 kişi aralığında 17-24 yaşlarında personel istihdam etmektedirler.
45 firmada toplamda 1864 personel 17-24 yaşlarındadır.
125 Firmada toplamda 2.284 personel 17-24 yaşlarındadır.

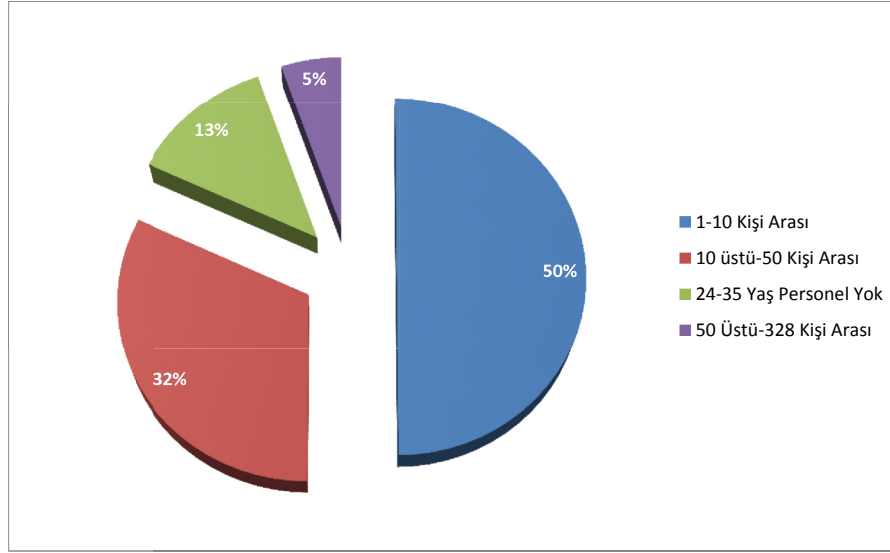

% 33,5 oranında 17-24 yaş aralığında personel istihdam etmediklerini belirten firmaların, aynı zamanda bir kısmı da hiç personel çalıştırmamaktadır. Firma sahipleri ve kurucu ortaklar bu firmalarda çalışmaktadırlar.
Firmaların % 42,5'i 1-10 kişi aralığında 17-24 yaş grubundaki personeli çalıştırmaktadırlar.

38. Personelin Yaş Dağılımı (25-34 Yaş)

25-34 Yaş Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
1-10 Kişi Arası	94	50	50
10 üstü-50 Kişi Arası	60	31,9	81,9
24-35 Yaş Personel Yok	24	12,8	94,7
50 Üstü-328 Kişi Arası	10	5,3	100,0
Total	188	100,0	

24 Firma (% 12,8) 25-34 yaş aralığında personel çalıştırmadıklarını belirtmişlerdir.
 94 Firma (% 50,0) 1-10 kişi aralığında 25-34 yaşlarında personel istihdam etmektedirler.
 94 Firmada toplam 500 personel 25-34 yaşlarındadır.
 60 Firma (% 31,9) 10-50 kişi aralığında 25-34 yaşlarında personel istihdam etmektedirler.
 60 Firmada toplam 1371 personel 25-34 yaşlarındadır.
 10 Firma (% 5,3) 50-328 kişi aralığında 25-34 yaşlarında personel istihdam etmektedirler.
 10 Firmada toplam 1441 personel 25-34 yaşlarındadır.
 164 Firmada (% 87,2) toplam 3312 personel 25-34 yaşlarındadır.

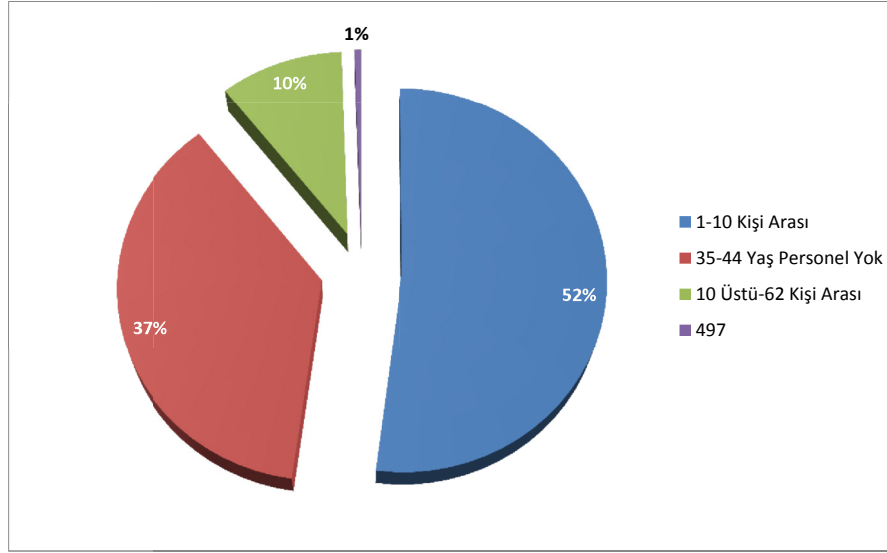

Batman sanayi sektöründe 25-34 yaş aralığında çalışanlar çoğunluğu oluşturmaktadırlar. Firmaların çoğunluğunda bu yaş aralığındaki personeller istihdam edilmektedirler.

39. Personelin Yaş Dağılımı (35-44 Yaş)

35-44 Yaş Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
1-10 Kişi Arası	98	52,1	52,1
35-44 Yaş Personel Yok	70	37,2	89,3
10 Üstü-62 Kişi Arası	19	10,1	99,4
497	1	,5	100,0
Total	188	100,0	

70 Firma (% 37,2) 35-44 yaşlarında personel istihdam etmediklerini belirtmişlerdir.
 98 Firma (% 52,1) 1-10 kişi aralığında 35-44 yaşlarında personel istihdam etmektedirler.
 98 Firmada toplam 371 personel 35-44 yaşlarındadır.
 19 Firma (% 10,1) 10-62 kişi aralığında 35-44 yaşlarında personel istihdam etmektedirler.
 19 Firmada toplam 424 personel 35-44 yaşlarındadır.
 1 Firmada (TPAO) 497 personel 35-44 yaşlarındadır.
 118 Firmada toplam 1292 personel 35-44 yaşlarındadır.

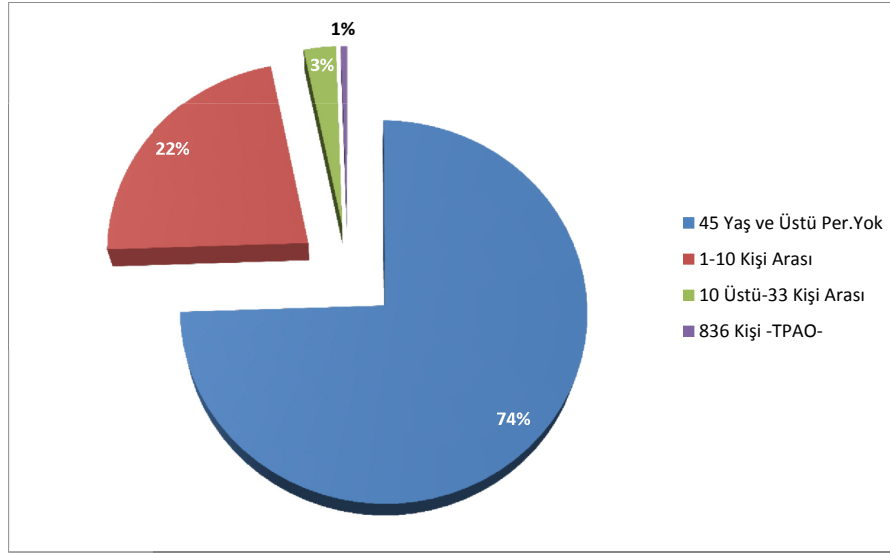
Firmaların % 37,2'i 35-44 yaşlarında personel istihdamında bulunmamaktadırlar.
Bu oran yüksek görünmektedir.
Firmaların % 52,1'i ise bu yaş aralığında toplamda 371 personel çalıştırmaktadır.

40. Personelin Yaş Dağılımı (45 Yaş ve Üstü)

45 Yaş ve Üstü Personel Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
45 Yaş ve Üstü Per.Yok	140	74,5	74,5
1-10 Kişi Arası	42	22,3	96,8
10 Üstü-33 Kişi Arası	5	2,6	99,4
836 Kişi -TPAO-	1	,5	100,0
Total	188	100,0	

140 Firma (% 74,5) 45 yaş ve üstünde personel istihdamında bulunmadıklarını belirtmişlerdir.
 42 Firma (% 22,3) 1-10 kişi aralığında 45 yaş ve üstü personel istihdam etmektedirler.
 42 Firmada toplam 126 personel 45 yaş ve üstündedir.
 5 Firma (% 2,6) 10-33 kişi aralığında 45 yaş ve üstü personel istihdam etmektedirler.
 5 Firmada toplam 89 personel 45 yaş ve üstündedir.
 1 Firmada (TPAO) 836 kişi 45 yaş ve üstünde personel istihdamında bulunmaktadır.
 48 Firmada toplam olarak 1051 personel 45 yaş ve üstündedir.

BATSO

Firmaların % 74,5'i 45 yaş ve üstünde personel çalıştırmamaktadır.
Batman'da sanayi sektöründeki firmaların "deneyimli" personellerinin çok az olduğu ortadadır.
TPAO "deneyimli" personelini elinde tutmaya devam etmektedir.
TPAO'da çalışan 45 yaş ve üstündekiler çıkartıldığı zaman, Batman sanayi sektörünün geri kalan kısmında (188 Firma içinde) 212 "deneyimli" personelin çalıştığı görülmektedir.
Bu rakam oldukça düşük görünmektedir.

41. Firmada Çalışan Personelin Çalışma Süreleri (6 Aydan Az)

6 Aydan Az Çalışan Personel Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
6 Aydan Az Çalışan Yok	106	56,4	56,4
1-10 Kişi Arası	62	32,9	89,3
10 Üstü-105 Kişi Arası	20	10,6	100,0
Total	188	100,0	

106 Firma (% 56,4) 6 aydan az çalışan personelinin bulunmadığı belirtilmiştir.

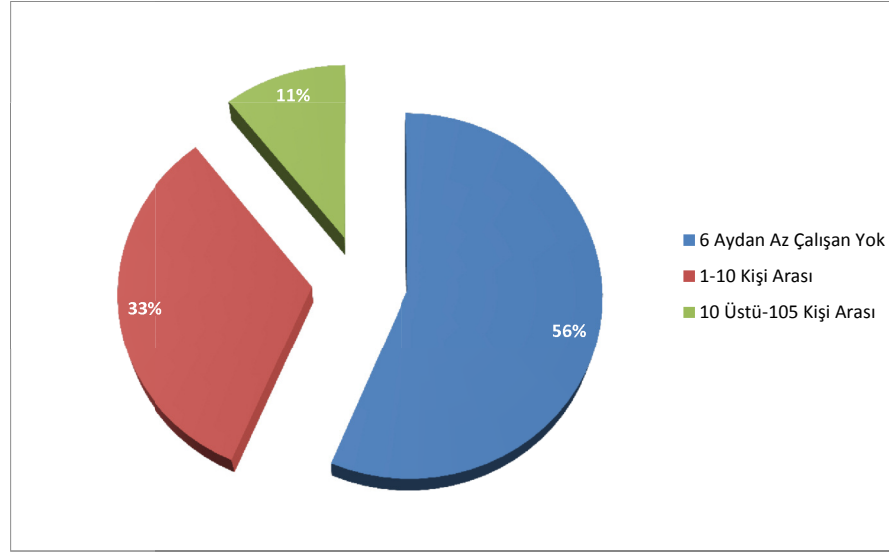
62 Firma (% 32,9) 1-10 kişi aralığında personeli 6 aydan az bir sürede istihdam etmişlerdir.

62 Firmada 281 personel 6 aydan az bir sürede çalışmışlardır.

20 Firma (% 10,6) 11-105 kişi aralığında personeli 6 aydan az bir sürede istihdam etmişlerdir.

20 Firmada 826 personel 6 aydan az bir sürede çalışmışlardır.

82 Firmada (% 43,6) toplam olarak 1107 personel 6 aydan az bir sürede çalışmışlardır.

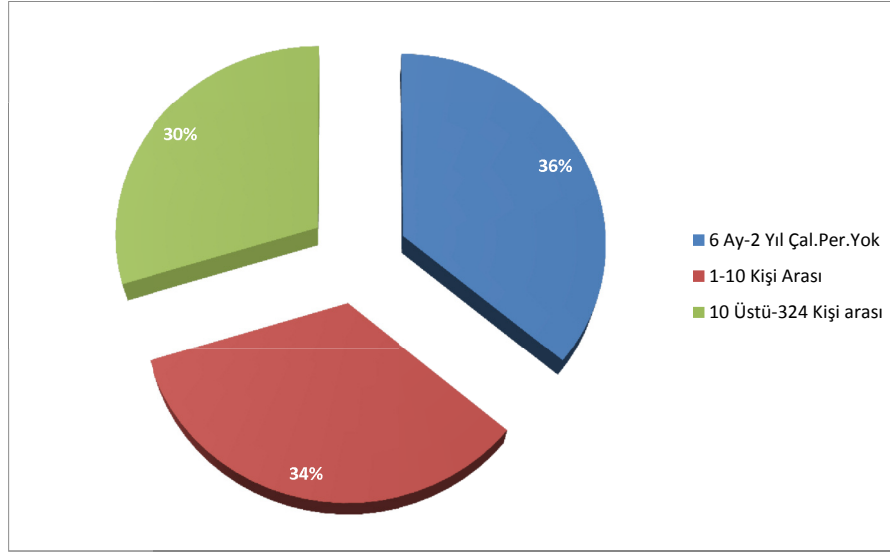

Firmaların yarısından fazlası % 56,4'ü "stajyer" çalıştırmamaktadır. 6 aydan az sürede bir sektörde çalışanların büyük bir kısmı "staj" yapanlardır. Tablo-Grafik 51'de 6 aydan az çalışanların sayısı 1107 olarak görülmektedir. Bunların bir kısmı "staj" yapanlardan oluşurken, bir kısmı da sektör değiştirenlerdir. Özellikle kalifiye eleman ihtiyacının yüksek olduğu sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmaların yarısından çoğunun "stajyerlere" çalışma alanı sağlamaları, Batman'da sanayi sektörünün gelişmesi için büyük bir dezavantaj sağlamaktadır.

42. Firmada Çalışan Personelin Çalışma Süreleri (6 Ay-2 Yıl)

6 Ay-2 Yıl Çalışan Personel Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
6 Ay-2 Yıl Çal.Per.Yok	68	36,2	36,2
1-10 Kişi Arası	64	34,0	70,2
10 Üstü-324 Kişi arası	56	29,7	100,0
Total	188	100,0	

68 Firma (% 36,2) 6 ay-2 yıl süreli personel istihdamında bulunmadıklarını belirtmişlerdir.
64 Firma (%34,0) 1-10 kişi aralığında personeli 6 ay-2 yıl süreli istihdam etmişlerdir.(Etmektedirler),
64 Firmada toplam olarak 864 personel 6 ay-2 yıl süreliğine çalışmışlardır.(çalışmaktadırlar)
56 Firma (% 29,7) 11-324 kişi aralığında personeli 6 ay-2 yıl süreli istihdam etmişlerdir.
56 Firmada toplam olarak 2382 personel 6 ay-2 yıl süresi içerisinde istihdam edilmiştir.
120 Firmada (%63,8) toplam olarak 3246 personel 6 ay-2 yıl süreli istihdam edilmiştir.

Firmaların % 63,8'i 6 ay-2 yıl süre içerisinde 3246 personel çalıştırdıklarını belirtmişlerdir. Batman sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmaların personel tercihlerinde veya personellerin sektör seçiminde "istikrarsız" bir durum ortaya çıkmaktadır. Bir sektörde 6 ay-2 yıllık süre içerisinde bu kadar sayıda personelin sektöre giriş-çıkış yapması, sektörün ilerlemesinin önünde önemli bir engel olarak durmaktadır. Firmaların işyerlerinde personeli uzun vadeli tutamamasının çeşitli nedenleri bulunmaktadır. Bu nedenlerin ortaya çıkarılması gerekmektedir. Sektörde personel hareketliliğinin bu kadar yoğun olması hem işverenler için hem de çalışanlar için tercih edilen bir durum değildir kuşkusuz.

43. Firmada Çalışan Personelin Çalışma Süreleri (2 Yıl-5 Yıl)

2 Yıl - 5 Yıl Çalışan Personel Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
2 Yıl-5 Yıl Çal.Per.Yok	74	39,4	39,4
1-10 Kişi Arası	70	37,2	76,6
10 Üstü - 188 Kişi Arası	44	23,4	100,0
Total	188	100,0	

74 Firma (% 39,4) 2 yıl-5 yıl aralığında personel istihdamında bulunmadıklarını belirtmişlerdir.

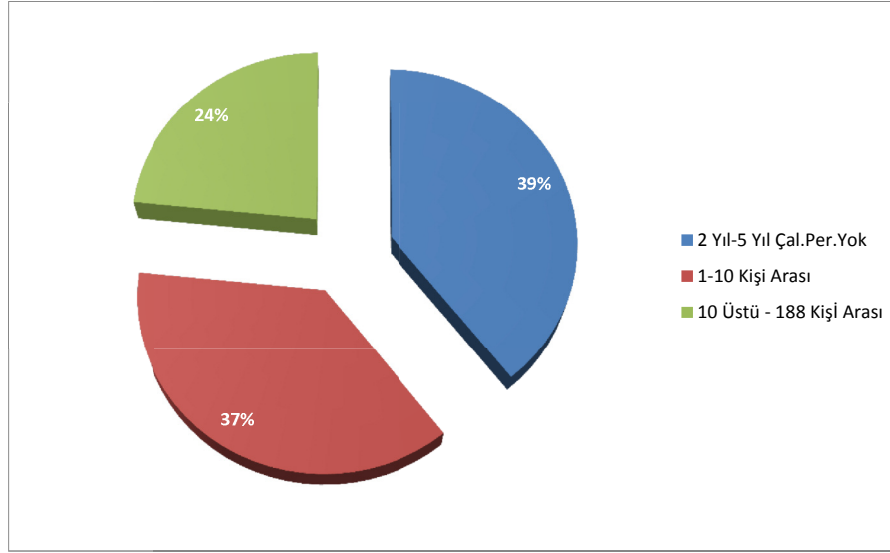
70 Firma (% 37,2) 1-10 kişi aralığında personeli 2 yıl-5 yıl süreli istihdam etmişlerdir.(Etmektedirler)

70 Firmada toplam olarak 384 personel 2 yıl-5 yıl süreliğine istihdam edilmişlerdir.

44 Firma (% 23,4) 11-188 kişi aralığında personeli 2 yıl-5 yıl süreli istihdam etmişlerdir.

44 Firmada toplam olarak 1371 personel 2 yıl-5 yıl süreliğine istihdam edilmişlerdir.

114 Firmada (% 60,6) toplam olarak 1755 personel 2 yıl-5 yıl süreliğine istihdam edilmişlerdir.(Edilmektedirler)

Firmaların % 39,4'ü orta uzunlukta bile olsa personel istihdam etmediklerini belirtmişlerdir. Batman sanayi sektörünün personel politikasını ciddi bir şekilde sorgulaması gerekmektedir.

44. Firmada Çalışan Personelin Çalışma Süreleri (5 Yıl-10 Yıl)

5 Yıl-10 Yıl Çalışan Personel Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
5 Yıl-10 Yıl Çal.Per.Yok	138	73,4	73,4
1-10 Kişi Arası	34	18,0	91,4
10 Üstü - 143 Kişi Arası	16	8,5	100,0
Total	188	100,0	

138 Firma (% 73,4) 5 yıl-10 yıl aralığında personel istihdamında bulunmadıklarını belirtmişlerdir.

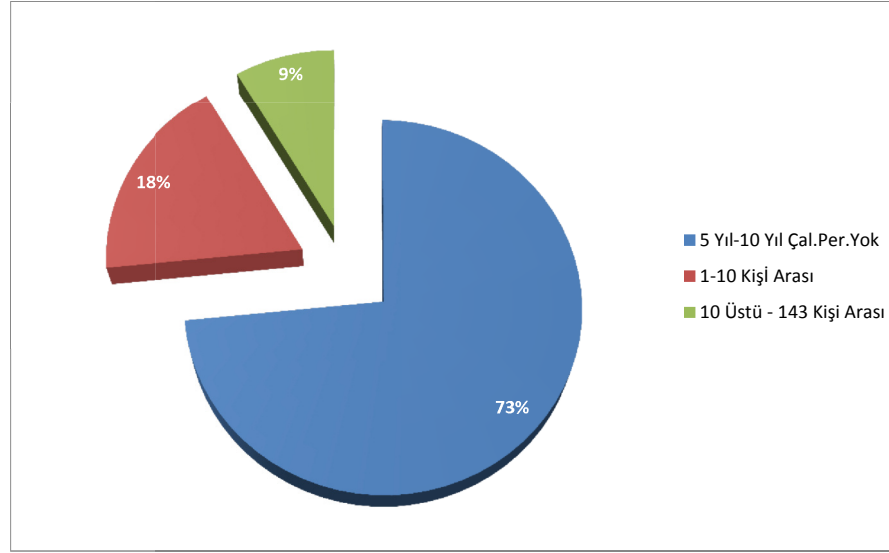
34 Firma (% 18,0) 1-10 kişi aralığında personeli 5 yıl-10 yıl süre içerisinde istihdam etmişlerdir.(etmektedirler)

34 Firmada toplam olarak 161 personel 5 yıl- 10 yıl süre içerisinde istihdam edilmişlerdir.

16 Firma (% 8,5) 11-143 kişi aralığında personeli 5 yıl-10 yıl süre içerisinde istihdam etmişlerdir.

16 Firmada toplam olarak 735 personel 5 yıl-10 yıl süre içerisinde istihdam edilmişlerdir.

50 Firmada (% 26,6) Toplam olarak 896 personel 5 yıl-10 yıl süre içerisinde istihdam edilmişlerdir.

188 Firma içerisinde 5 yıldan daha fazla süreli personel çalıştıran firma sayısı sadece 50 tanedir. Sektörün personel boyutundaki "istikrarsızlığını" en iyi şekilde Tablo-Grafik 54'te tespit etmekteyiz. Batman sanayi sektörü "kuruluş" aşamasında kabul edilirse, personel politikası, personel sürekliliği anlamında tam anlamıyla "arayış" aşamasındadır. Bütün sektörde (188 incelenen firma arasında) 5 yıldan uzun süre çalışan veya hala çalışan sayısı TPAO'daki çalışanlar dahil (143 çalışan) 896 kişi olarak görülmektedir. Batman sanayi sektöründe "yetişmiş personel" sayısının çok az olduğu ortadadır. Tablo-Grafik 55'te durum daha net olarak görülmektedir.

45. Firmada Çalışan Personelin Çalışma Süreleri (10 Yıldan Fazla)

10 Yıldan Fazla Çalışan Personel Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
10 Yıldan Fazla Çal.Per.Yok	170	90,4	90,4
1-10 Kişi Arası	14	7,4	97,8
41 ve 303 arası per.çalışan	3	1,5	99,3
1234	1	,5	100,0
Total	188	100,0	

170 Firma (% 90,4) 10 yıldan fazla süreliğine personel istihdam etmediklerini belirtmişlerdir.

14 Firma (% 7,4) 1-10 kişi aralığında personeli 10 yıldan fazla bir süreden beri istihdam etmektedir.

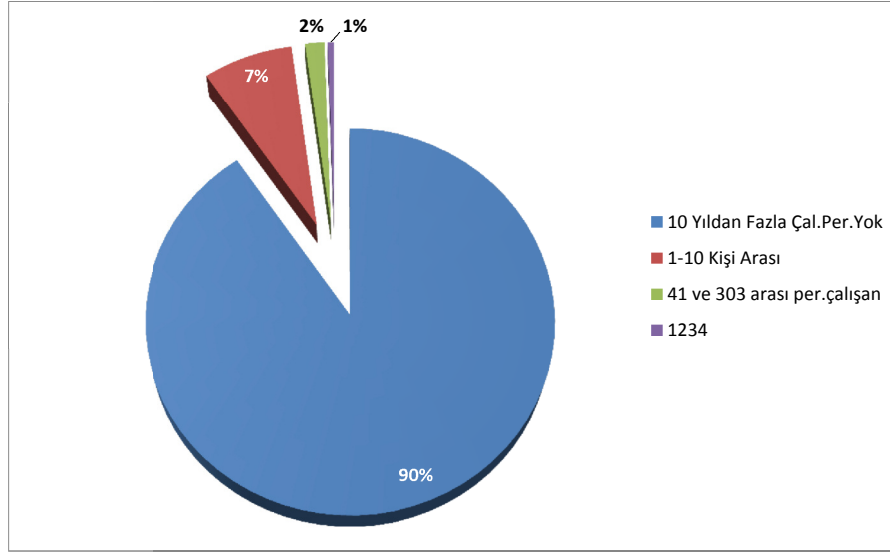
14 Firmada toplam olarak 35 personel 10 yıldan fazla bir süre istihdam edilmişlerdir (edilmektedirler)

3 Firma (%1,5) 41-303 personeli, 10 yıldan fazla bir süre istihdam etmektedirler.

1 Firma -TPAO- (%0,5) 1234 personeli 10 yıldan fazla bir süredir istihdam etmektedirler.

4 Büyük firma toplam olarak 1668 personeli 10 yıldan fazla süredir istihdam etmektedirler.

18 Firma (% 9,5) 1703 personeli 10 yıldan fazla süredir istihdam etmektedirler.

Tablo-grafik 55 batman sanayi sektörünün personel durumunu net bir şekilde göstermektedir. Firmaların % 90,4'nde 10 yıldan fazla süre çalışan personel bulunmamaktadır. Bir Kamu kuruluşu olan TPAO'da çalışanlar (1234 kişi) çıkartıldığında Batman sanayi sektöründe 10 yıldan fazla çalışan sayısı 469 olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunların da 303'ü bir diğer büyük firma çalışanıdır. 188 Firma içerisinde 18 tanesinde 10 yıldan fazla süre çalışan bulunmakta, 2 büyük kuruluş ayrı değerlendirildiğinde, geriye sadece 166 çalışan kalmaktadır. 14 Firmada 10 yıldan fazla süre çalışan sayısı 35 olarak karşımıza çıkmaktadır.

46. Personelin Eğitim Durumu (Okur-Yazar)

Okur-Yazar Personel Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Bilgi Verilmemiştir	127	67,6	67,6
1-10 Kişi Arası	39	20,7	88,3
10 Üstü - 273 Kişi Arası	22	11,7	100,0
Total	188	100,0	

127 Firma (% 67,6) personelinin eğitim durumu ile ilgili herhangi bir bilgi paylaşmamışlardır.

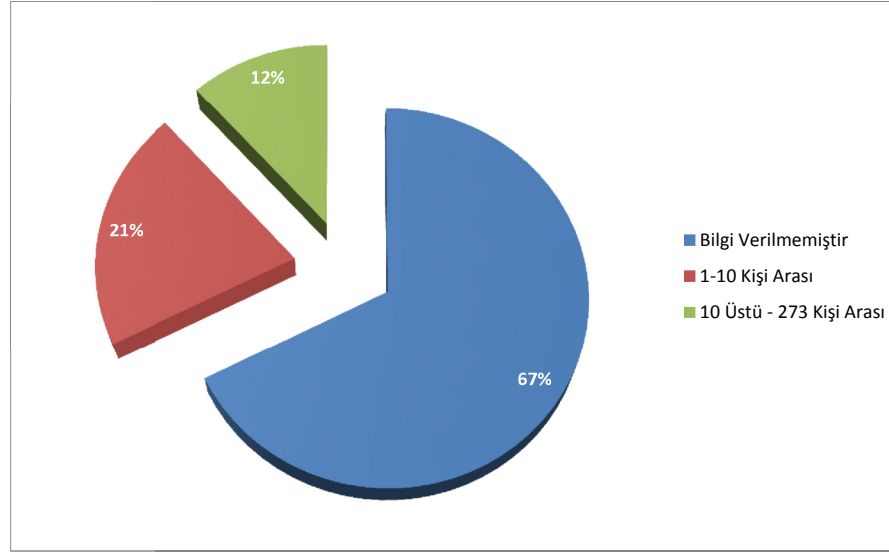
39 Firma (% 20,7) 1-10 kişi aralığında okur-yazar istihdam etmektedirler.

39 Firmada 171 personelin eğitim seviyesi okur-yazarlık seviyesindedir.

22 Firma (% 11,7) 11-273 kişi aralığında okur-yazar istihdam etmektedirler.

22 Firmada 1065 personelin eğitim seviyesi okur-yazarlık seviyesindedir.

61 Firmada (% 32,4) toplamda 1236 personelin eğitim seviyesi okur-yazarlık düzeyindedir.

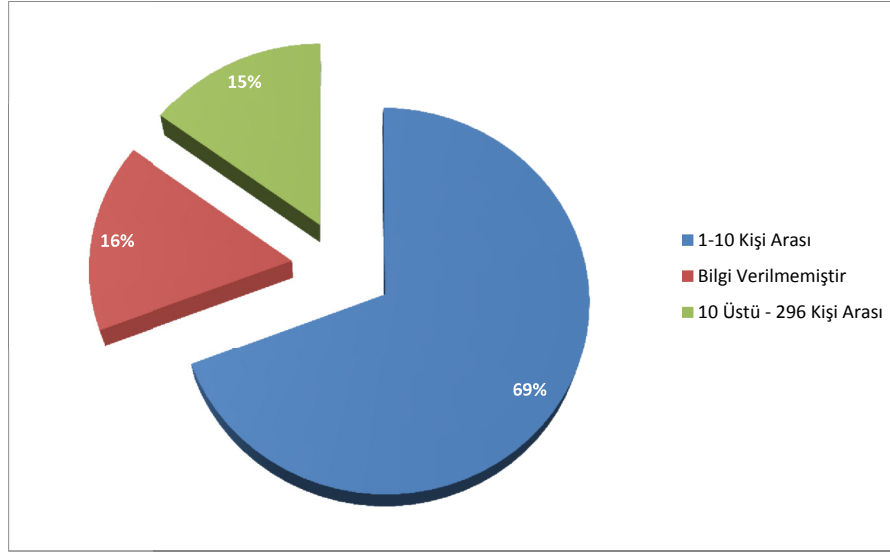

Firmaların % 67,6'sının bu konuda bilgi vermemesi, genel bir analizin yapılmasını güçleştirmektedir. Bilgi veren 61 firmada 1236 okur-yazar seviyesinde eğitim gören personeller istihdam edilmektedir. Bilgi veren % 32,4'lük kesimde, okur-yazar düzeyinde eğitilmiş "eğitimsiz" olanların sayısı yüksek görünmektedir. "Nitelikli" iş gücünün sağlanması anlamında Grafik 56 net olmamakla, olumsuz bir tablo sunmaktadır. Bu kadar çok çalışanın okur-yazar düzeyinde eğitim seviyesinde olması, işgücü kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir.

47. Personelin Eğitim Durumu (İlköğretim)

İlköğretim Mezunu Personel Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
1-10 Kişi Arası	130	69,1	69,1
Bilgi Verilmemiştir	30	16,0	16,0
10 Üstü - 296 Kişi Arası	28	14,9	100,0
Total	188	100,0	

30 Firma (% 16,0) bilgilerini paylaşmamıştır. Veya kendi bünyelerinde ilköğretim seviyesinde eğitim alan çalışanları bulunmamaktadır.
130 Firma (% 69,1) 1-10 kişi aralığında ilköğretim seviyesinde personel istihdam etmektedirler.
130 Firmada toplam olarak çalışan 420 personelin eğitimi ilköğretim seviyesindedir.
28 Firma (% 14,9) 11-296 kişi aralığında ilköğretim seviyesinde personel istihdam etmektedirler.
28 Firmada toplam olarak çalışan 2436 personelin eğitimi ilköğretim seviyesindedir.
158 Firmada (% 84,0) toplam olarak 2856 personelin eğitim seviyesi ilköğretim düzeyindedir.

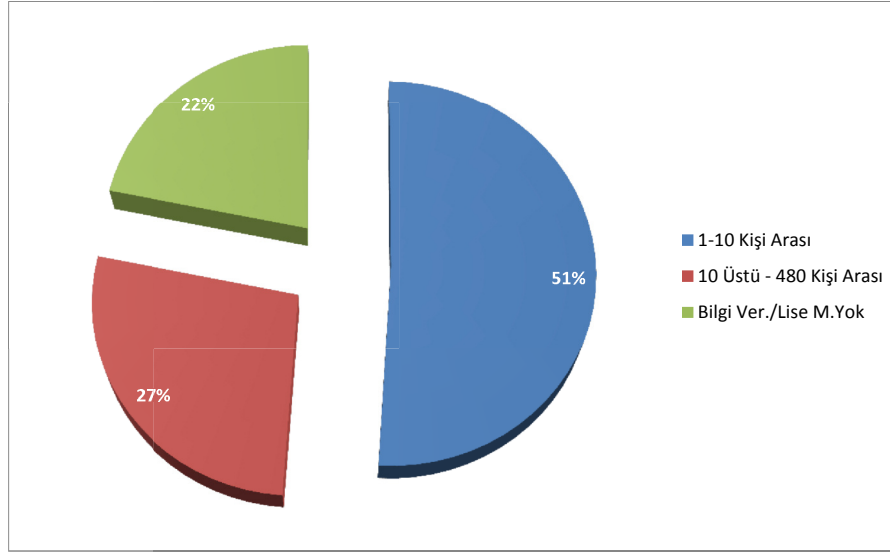

Firmaların % 84,0'nda ilköğretim düzeyinde eğitim alan personel çalışmaktadır.
Batman sanayi sektöründe çalışan personellerin en büyük dilimini ilköğretim eğitimi alanlar oluşturmaktadır.

48. Personelin Eğitim Durumu (Lise)

Lise Mezunu Personel Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
1-10 Kişi Arası	96	51	51
10 Üstü - 480 Kişi Arası	51	27,1	78,1
Bilgi Ver./Lise M.Yok	41	21,8	100,0
Total	188	100,0	

41 Firma (% 21,8) lise eğitimi almış personel istihdam etmediklerini belirtmişlerdir.(Veya bilgilerini paylaşmamışlardır.)
96 Firma (% 51,0) 1-10 kişi aralığında lise eğitimi alan personel istihdam etmektedirler.
96 Firmada toplam olarak 457 personelin eğitimi lise düzeyindedir.
51 Firma (27,1) 11-480 kişi aralığında lise eğitimi alan personel istihdam etmektedirler.
51 Firmada toplam olarak 1836 personelin eğitimi lise düzeyindedir.
147 Firmada (% 78,2) toplam olarak 2293 personelin eğitim seviyesi lise düzeyindedir.

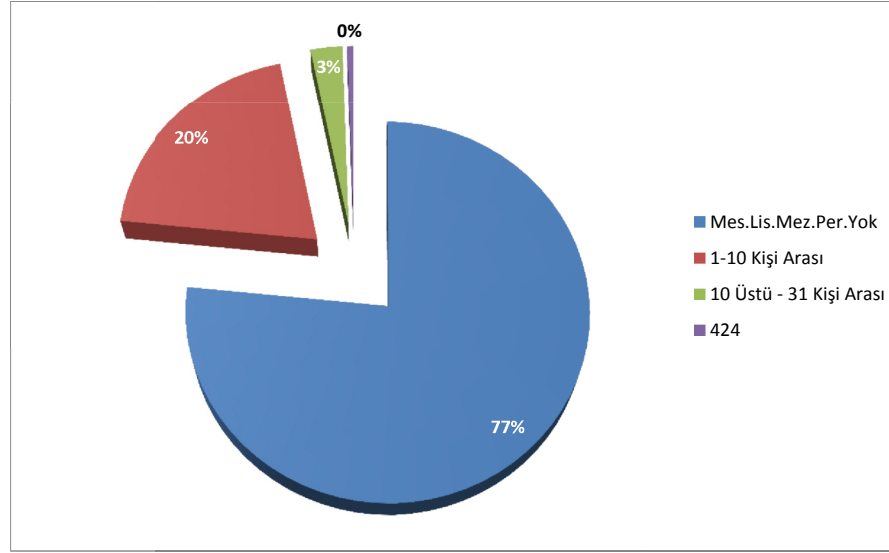

Firmaların % 78,2'nde lise eğitimi alan personeller çalışmaktadır.
İlköğretim mezunlarından sonra ki büyük dilimi lise eğitimi alanlar oluşturmaktadır.

49. Personelin Eğitim Durumu (Meslek Lisesi)

Meslek Lisesi Mezunu Personel Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Mes.Lis.Mez.Per.Yok	144	76,6	76,6
1-10 Kişi Arası	38	20,2	96,8
10 Üstü - 31 Kişi Arası	5	2,6	99,4
424	1	,5	100,0
Total	188	100,0	

144 Firma (% 76,6) meslek lisesi almış personel istihdamında bulunmadıklarını belirtmişlerdir.
38 Firma (% 20,2) 1-10 kişi aralığında meslek lisesi eğitimi alan personel istihdam etmektedirler.
38 Firmada toplam olarak 136 meslek lisesi mezunu çalışmaktadır.
5 Firma (% 2,6) 11-31 kişi aralığında meslek lisesi eğitimi alan personel istihdam etmektedirler.
5 Firmada toplam olarak 103 meslek lisesi mezunu çalışmaktadır.
1 Firma (% 0,5)-TPAO- 424 meslek lisesi eğitimi alan personel çalıştırmaktadır.
46 Firmada (% 24,4) toplam olarak 663 meslek lisesi eğitimi alan personel çalışmaktadır.

Firmaların % 24,4'ü meslek lisesi eğitimi almış personel istihdam etmektedirler.

TPAO'da meslek lisesi mezunlarının sayısı 424 kişi olarak görülmektedir.

TPAO dışında meslek lisesi eğitimi almış personel istihdam eden firmaların sayısı 45, burada çalışanların sayısı ise; 239 kişidir.

Sanayi sektörü için oldukça düşük bir rakam karşımıza çıkmaktadır.

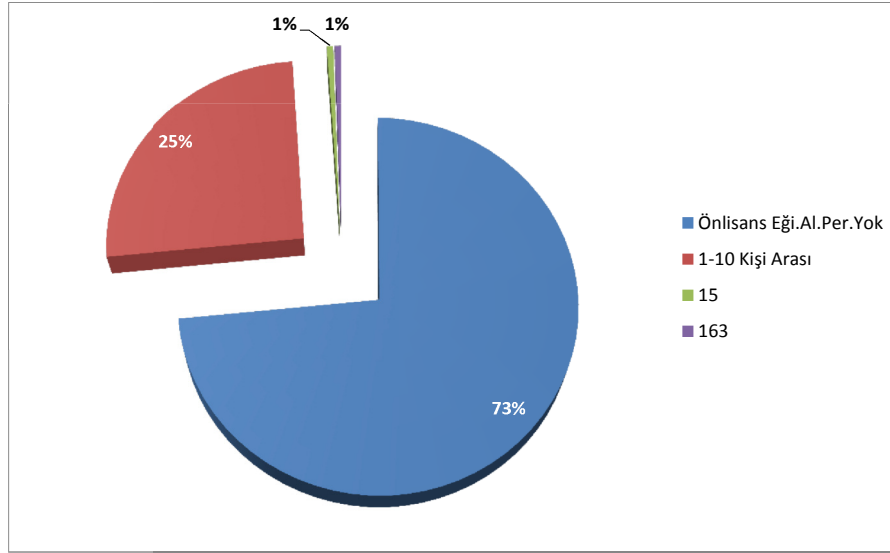
Hakeza Firmaların % 76,6'ı meslek lisesi eğitimi almış personel istihdam etmemektedirler.

50. Personelin Eğitim Durumu (Önlisans)

Önlisans Eğitimi Almış Personel Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Önlisans Eği.Al.Per.Yok	138	73,4	73,4
1-10 Kişi Arası	48	25,5	98,9
15	1	,5	99,5
163	1	,5	100,0
Total	188	100,0	

138 Firma (% 73,4) önlisans eğitimi alan personel istihdamında bulunmadıklarını belirtmişlerdir.
 48 Firma (%25,5) 1-10 kişi aralığında önlisans eğitimi alan personel istihdam etmektedirler.
 48 Firmada toplam olarak 108 önlisans eğitimi alan personel çalışmaktadır.
 1 Firmada (% 0,5) 15 personel önlisans eğitimi almıştır.
 1 Firmada (% 0,5) -TPAO- 163 personel önlisans eğitimi almıştır.
 50 Firmada (%26,6) toplam olarak 286 önlisans eğitimi alan personel çalışmaktadır.

BATSO

Firmaların % 73,4'ü önlisans eğitimi almış personel istihdam etmemektedir.
50 Firmada toplam olarak 286 önlisans eğitimi almış personel çalışmaktadır.
Firmaların % 26,6'ı önlisans eğitimi almış personel çalıştırmaktadır.
Bunların yarısından fazlasını TPAO (163 kişi) tek başına istihdam etmektedir.

51. Personelin Eğitim Durumu (Lisans)

Lisans Eğitimi Almış Personel Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Lisans Eği.Al.Per.Yok	129	68,6	68,6
1-10 Kişi Arası	54	28,7	97,3
15 Kişi	3	1,6	98,9
20 Kişi	1	,5	99,5
299 Kişi	1	,5	100,0
Total	188	100,0	

129 Firma (% 68,9) lisans eğitimi almış personel istihdamında bulunmadıklarını belirtmişlerdir.

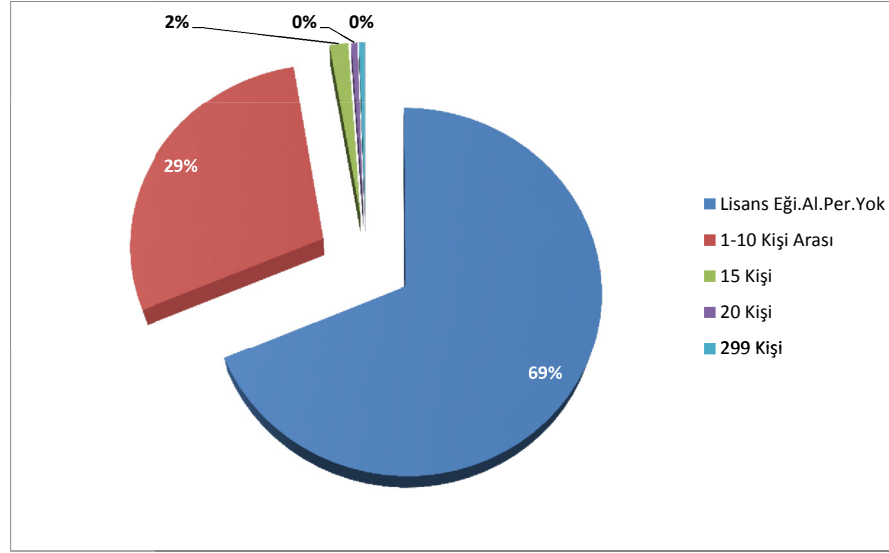
54 Firma (%28,7) 1-10 kişi aralığında lisans eğitimini almış personel istihdam etmektedirler.

54 Firmada toplam olarak 121 lisans eğitimini almış personel çalışmaktadır.

4 (%2,1) 15-20 lisans eğitimi almış personel çalışmaktadır.

1 Firmada (% 0,5)-TPAO- 299 lisans eğitimi almış personel çalışmaktadır.

59 Firmada (% 30,3) toplam olarak 455 lisans eğitimi almış personel çalışmaktadır.

Firmaların % 68,9'u lisans eğitimi almış personel istihdamında bulunmamaktadır.
Firmaların % 30,3'ü lisans eğitimi almış personel çalıştırmaktadır.
TPAO'da istihdam edilen lisans eğitimi almış personel sayısı 188 firmanın yarısından fazladır. (299 kişi).

52. Personelin Eğitim Durumu (Yüksek Lisans/Doktora)

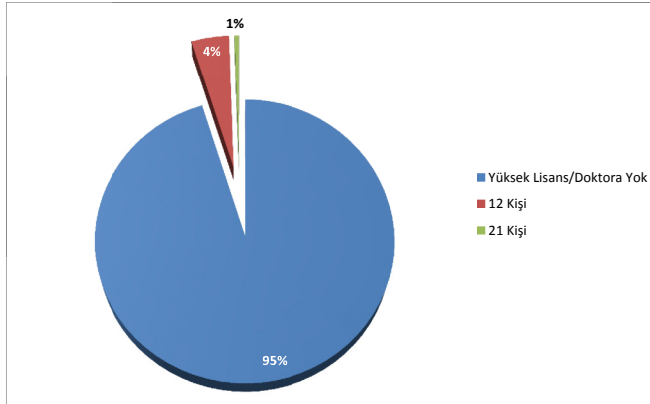
Yüksek Lisans/Doktora Eğitimi Almış Pers.Sayısı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Yüksek Lisans/Doktora Yok	179	95,2	95,2
12 Kişi	8	4,2	99,4
21 Kişi	1	,5	100,0
Total	188	100,0	

179 Firma (% 95,2) yüksek lisans/doktora eğitimi almış personel istihdam etmediklerini belirtmişlerdir.

8 Firmada (% 4,2) toplam olarak 12 personel yüksek lisans/doktora eğitimi almış personel çalıştırmaktadır.

1 Firma (% 0,5) -TPAO- 21 yüksek lisans/doktora eğitimi almış personel çalışmaktadır.

9 firmada (% 4,7) 33 yüksek lisans/doktora eğitimi almış personel çalışmaktadır.

Firmaların % 95,2'i yüksek lisans/doktora eğitimi almış personel istihdamında bulunmamaktadır.

179 Firma yüksek eğitimli personel çalıştırmamaktadır.

8 Firmada toplam 12 personel çalışırken, TPAO'da 21 yüksek lisans/doktora eğitimi almış personel çalışmaktadır.

53. İşletme Yönetimi

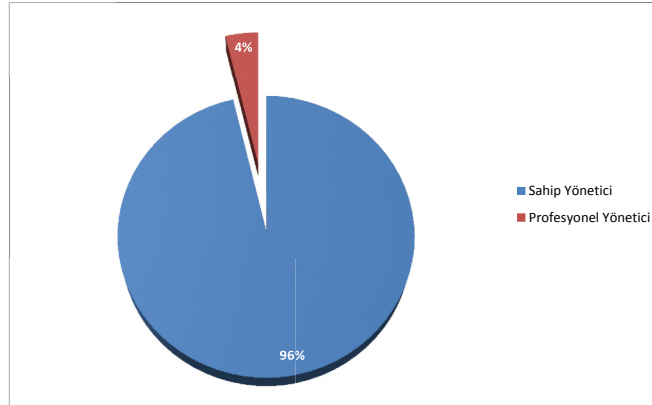
İşletmede Yöneticilik Pozisyonu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Sahip Yönetici	181	96,3	96,3
Profesyonel Yönetici	7	3,7	100,0
Total	188	100,0	

181 Firmanın (% 96,3) yöneticileri aynı zamanda firma sahipleridir.

İncelenen 188 firmanın sadece 7 tanesinde (% 3,7) profesyonel yöneticiler firmayı yönetmektedir.

Batman sanayi sektörü "profesyonelce" yönetilmemektedir.

Sonraki tablo-grafiklerde net olarak görüleceği gibi, kendi firmalarını yöneten firma sahiplerinin eğitim seviyeleri düşüktür.

54. İşletme Yöneticilerinin Eğitim Durumları

Eğitim Durumları	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Lise	77	41,0	41,0
İlköğretim	64	34,0	75,0
Yüksek Lisans/Doktora	20	10,6	85,6
Lisans	12	6,4	92,0
Önlisans	11	5,9	97,9
Okur-Yazar	4	2,1	100,0
Total	188	100,0	

4 Firma yöneticisinin (% 2,1) eğitimi okur-yazarlık seviyesindedir.

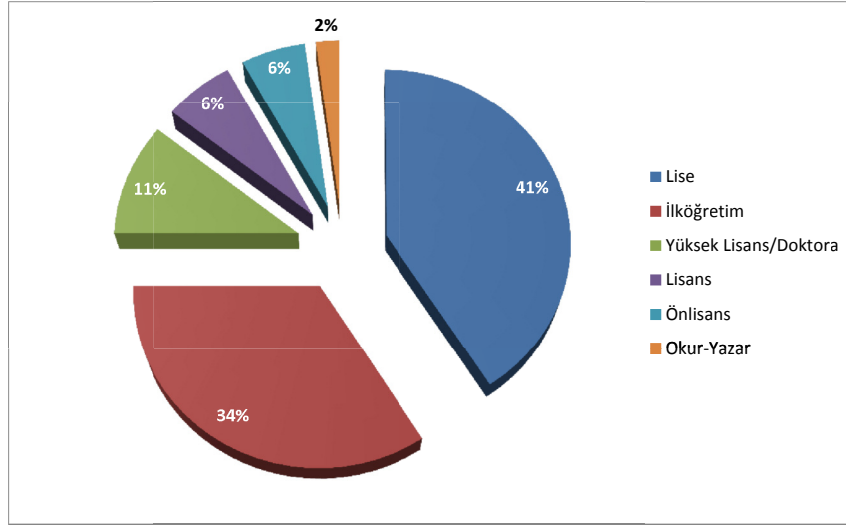
64 Firma yöneticisinin (% 34,0) eğitimi ilköğretim seviyesindedir.

77 Firma yöneticisinin (% 41,0) eğitimi lise seviyesindedir.

11 Firma yöneticisinin (% 5,9) eğitimi önlisans seviyesindedir.

12 Firma yöneticisinin (% 6,4) eğitimi lisans seviyesindedir.

20 Firma yöneticisinin (% 10,6) eğitimi yüksek lisans/doktora seviyesindedir.

Firma yöneticilerinin % 75'inin eğitim seviyesi ilköğretim ve lisedir.
Batman sanayi sektörüne yön veren firma yöneticilerinin eğitim seviyeleri lise mezunlarının elindedir.
Bunda firma sahiplerinin aynı zamanda yönetici olmaları etkilidir.
% 10,6 oranındaki firma yöneticilerinin yüksek lisans/doktora seviyesinde olması ilginç bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu rakamın Batman ölçeğinde yüksek olduğunu söylemek mümkün.

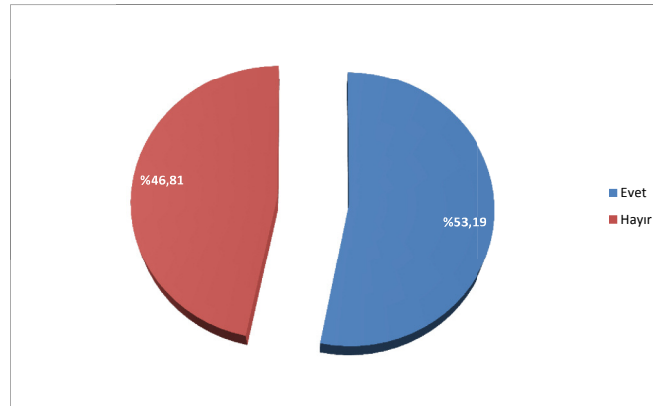
55. Firmanızda Hizmet İçi Eğitim Veriyor Musunuz?

Hizmet İçi Eğitim Durumu	Firma sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Evet	100	53,2	53,2
Hayır	88	46,8	100,0
Total	188	100,0	

88 Firma (% 46,8) hizmet içi eğitim vermemektedir.

100 Firma (% 53,2) hizmet içi eğitim vermektedir.

Firmaların yarısı hizmet içi eğitim verirken, geri kalan yarısı vermemektedir.

56. Hizmet İçi Eğitimi Nereden Sağlamaktasınız? - (Üniversite)

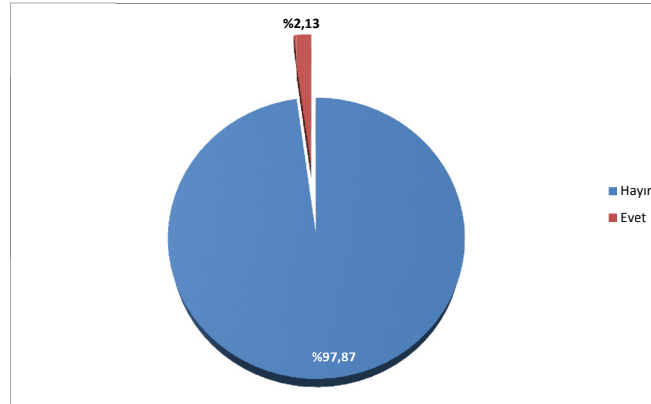
Üniversite ile İşbirliği Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	184	97,9	97,9
Evet	4	2,1	100,0
Total	188	100,0	

184 Firma (% 97,3) hizmet içi eğitimlerini üniversiteden almamaktadır.

4 Firma (% 2,1) üniversiteden hizmet içi eğitim almaktadır.

Batman sanayi sektörünün üniversitelerle herhangi bir işbirliğine gitmediği net bir şekilde ortadadır.

"Sanayi-üniversite" işbirliği yok denecek denli azdır (2,1)

57. Hizmet İçi Eğitimi Nereden Sağlamaktasınız? -(Kamu Kuruluşları)

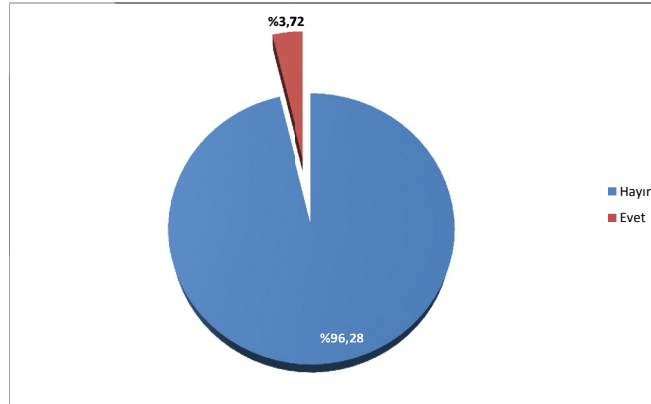
Kamu Kuruluşları ile İşbirliği Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	181	96,3	96,3
Evet	7	3,7	100,0
Total	188	100,0	

181 Firma (% 96,3) hizmet içi eğitim için herhangi bir kamu kuruluşundan destek almamaktadır.

7 Firma (% 3,7) hizmet içi eğitim için kamu kuruluşlarından yararlanmaktadır.

Batman sanayi sektörü, kamu kuruluşlarıyla hizmet içi eğitim alanında çok az işbirliğine gitmektedir (% 3,7).

Kamu kuruluşlarından hizmet içi eğitim alan 7 firmanın bir kısmının kamu kuruluşu olduğu gözönünde bulundurulmalıdır.

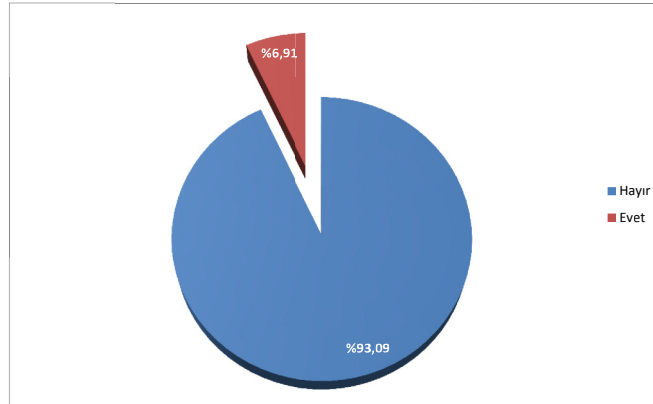
58. Hizmet İçi Eğitimi Nereden Sağlamaktasınız? -(Özel Eğitim Kuruluşları)

Özel Eğitim Kuruluşları İle İşbirliği Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	175	93,1	93,1
Evet	13	6,9	100,0
Total	188	100,0	

175 Firma (% 93,1) hizmet içi eğitim konusunda özel eğitim kuruluşlarından yararlanmamaktadır.

13 Firma (% 6,9) hizmet içi eğitim için özel eğitim kuruluşlarından destek almaktadır.

Özel eğitim kuruluşlarının sanayi sektöründe hizmet içi eğitim verme oranı % 6,9'dur.Bu oran üniversite ve kamu kuruluşlarının oranından daha fazladır.

59. Hizmet İçi Eğitimi Nereden Sağlamaktasınız? -(Kurum İçi Eğitim)

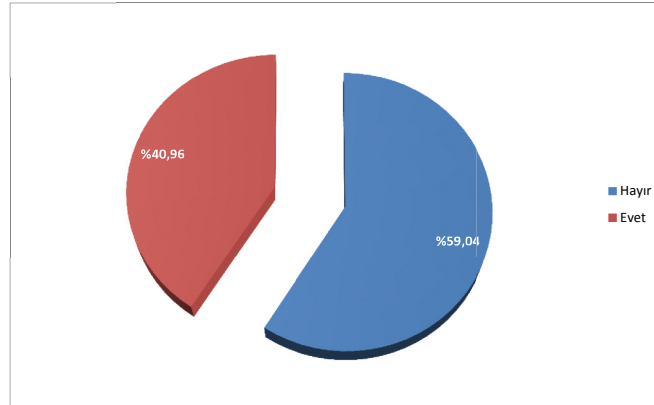
Kurum İçi Eğitim Çalıştırma Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	111	59,0	59,0
Evet	77	41,0	100,0
Total	188	100,0	

111 Firma (% 59,0) hizmet içi eğitimi için kurumsal yapısında bir çalışma yürütmemektedir.

77 Firma (% 41,0) hizmet içi eğitimini kurum içi eğitimleri vasıtasıyla vermektedir.

Kurum içi eğitim "usta-çırak" ilişkisi olarak algılanmalıdır.

Profesyonel bir hizmet içi eğitim çalışmasının olmadığı, önceki bölümlerde personelin eğitim düzeyi göz önünde bulundurulduğunda firmaların kendi iç eğitimlerinin daha çok "usta-çırak" ilişkisi çerçevesinde yürütüldüğü ortadadır.

60. Personelinize Hangi Ücretlendirme Sistemini Uyguluyorsunuz? (Derecelendirme 1)

1.ci Derecelendirme Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Asgari ücret	151	80,3	80,3
Sektörde geçerli ücret	19	10,1	90,4
Çalışanlar ile yapılan pazarlık sonucu belirlenen ücret	10	5,3	95,7
Asgari ücret + Prim	5	2,7	98,4
Diğerleri	3	1,6	100,0
Total	188	100,0	

Batman sanayi sektöründeki personel ücret politikasının 1.ci derecelendirilme kriterleri aşağıdaki gibidir;

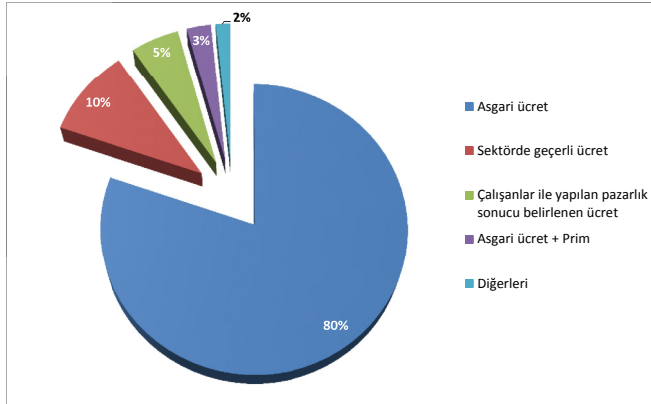
151 Firma (% 80,3) personelini asgari ücretle çalıştırmaktadır.

19 Firma (% 10,1) personeline sektördeki ücretlendirme kriterlerini uygulayarak çalıştırmaktadır.

10 Firma (% 5,3) Personel alımında karşılıklı pazarlık sistemini uygulamaktadır.

5 Firma (% 2,7) personeline asgari ücret+prim vermektedir.

3 Firma (% 1,6)-TPAO ve iki firma daha sendika ile pazarlık yaparak personel ücretini belirlemektedir.

Batman sanayi sektöründe çalışanların % 80,3'ü asgari ücret almaktadır.

"Asgari ücret sanayisi" diye de adlandırılabilir Batman sanayisi.

Sanayi sektöründe çalışanların "örgütsüz" olduğu, herhangi bir sendikaya üye olmadıkları görülmektedir.

TPAO çalışanları "Petrol-İş Sendikasına" bağlı oldukları için bu değerlendirme dışında tutulmalıdır.

61. Personelinize Hangi Ücretlendirme Sistemini Uyguluyorsunuz? (Derecelendirme 2)

2.ci Derecelendirme Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Sektörde geçerli ücret	114	60,6	60,6
Asgari ücret + Prim	27	14,4	75,0
Çalışanlar ile yapılan pazarlık sonucu belirlenen ücret	27	14,4	89,4
Asgari ücret	12	6,4	95,7
Sendika ile yapılan pazarlık sonucu belirlenen ücret	6	3,2	98,9
Diğerleri	2	1,1	100,0
Total	188	100,0	

Batman sanayi sektöründeki personel ücret politikasının 2.ci derecelendirilme kriterleri aşağıdaki gibidir;

114 Firma (% 60,6) personeline sektörde geçerli ücretleri vermeyi tercih etmektedirler.

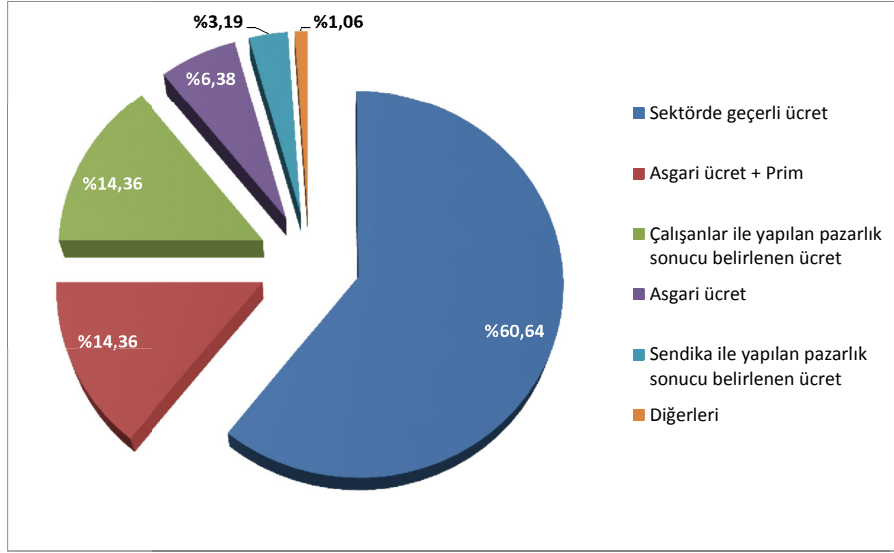
27 Firma (% 14,4) personeline asgari ücret+prim ödemeyi tercih etmektedirler.

27 Firma (% 14,4) personelle pazarlık yaparak ücreti belirlemek istemektedirler.

12 Firma (% 6,4) personellerine asgari ücret vermeyi tercih etmektedirler.

6 Firma (% 3,2) personel ücretini sendikalarla pazarlık yaparak belirlemek istemektedirler.

BATSO

Firmaların çoğunluğu % 60,6'ı personel ücretini sektörde geçerli olan ücretlere göre vermek istemektedirler.

Grafik 72'de, %10,1 olan bu oran 2. derecelendirmede % 50 oranında artarak % 60,6'ya çıkmaktadır.

Ortaya çıkan tabloya göre işverenlerin çoğunun sektörde geçerli ücreti tercih etmelerinin nedeni, bu ücretin asgari ücretin altında olması mıdır?. Bu konuda elimizde bir veri olmadığı için yorum yapamıyoruz.

Ama bütün dünyada işverenlerin mümkün olan en az ücret ödeme eğilimleri düşünüldüğünde, Batman sanayi sektöründeki geçerli ücret rakamlarının asgari ücretin de altında olduğu muhakkaktır.

Firmaların personelini asgari ücret altında çalıştırmama "zorunluluğu" hesaba katıldığında, asgari ücretin sektördeki ücretlerden yüksek olduğu düşünülebilir.

Grafik 73'de ortaya çıkan ilginç bir tablo ise; 6 firmanın sendikalarla pazarlık yaparak ücret politikasını belirlemek istemesidir.

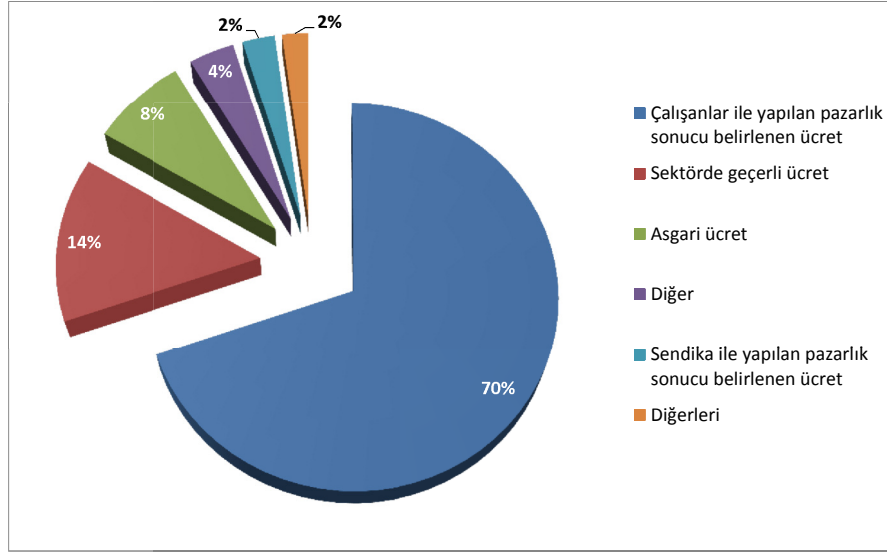
Yine bütün dünyada işverenlerin tercihi olan "örgütsüz çalışanların", Batman'da az bir oranda bile olsa (% 3,2) işverenler tarafından tercih edilmesi gözden kaçmamalıdır.

62. Personelinize Hangi Ücretlendirme Sistemini Uyguluyorsunuz? (Derecelendirme 3)

3.cü Derecelendirme Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Çalışanlar ile yapılan pazarlık sonucu belirlenen ücret	131	69,7	69,7
Sektörde geçerli ücret	26	13,8	83,5
Asgari ücret	15	8,0	91,5
Diğer	7	3,7	95,2
Sendika ile yapılan pazarlık sonucu belirlenen ücret	5	2,7	97,9
Diğerleri	4	2,1	100,0
Total	188	100,0	

Batman sanayi sektöründeki personel ücret politikasının 3.cü derecelendirilme kriterleri aşağıdaki gibidir;
 131 Firma (% 69,7) personel ücretini pazarlık sonucu belirlemek istemektedirler.
 26 Firma (% 13,8) personellerine sektörde geçerli olan ücreti vermek istemektedirler.
 15 Firma (% 8,0) personellerine asgari ücret ödemek istemektedirler.
 5 Firma (% 2,7) personel ücretini sendikalarla pazarlık yaparak belirlemek istemektedirler.

BATSO

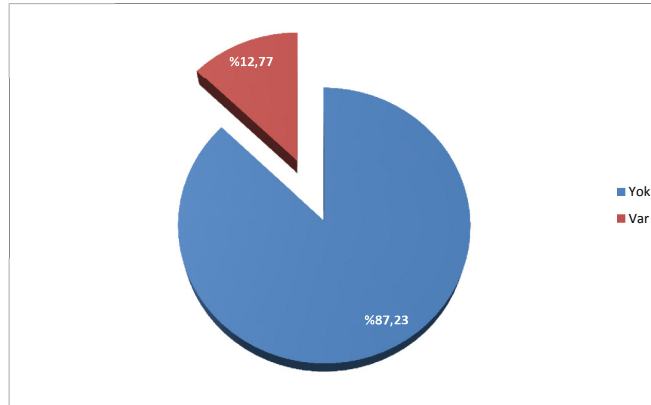
Firmaların 3. tercihleri % 69,7 oranında çalışanlarla pazarlık yaparak personel ücretini belirleme eğilimindedir. Bu "olumlu" bir adım olarak şöyle algılanabilir; personel işe girerken "pazarlık" yapma imkanına sahip olacaktır. "Olumsuz" olarak ise; işverenler "pazarlığı" dip aralıklardan büyük ihtimalle yapacakları için, personellerin pek "tercih" hakları olmayabilir.

İşverenlerin ücret politikasında ikinci sırayı % 13,8 oranıyla sektörde geçerli olan ücretler oluşturmaktadır. Asgari ücret oranı bu grafikte % 8,0 çıkmaktadır.

63. İnsan Kaynakları Departmanınız Var mı?

İnsan Kaynakları Departman Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Yok	164	87,2	87,2
Var	24	12,8	100,0
Total	188	100,0	

164 Firma (% 87,2) insan kaynakları departmanlarının olmadığını belirtmişlerdir.
24 Firma (% 12,8) insan kaynakları departmanlarının olduğunu belirtmişlerdir.

64. Personelinize Uyguladığınız Teşvik Yöntemleri Nelerdir?

Teşvik Yöntemleri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Teşvik Yok	116	61,7	61,7
Diğer	41	21,8	83,5
Prim	21	11,2	94,7
İkramiye	10	5,3	100,0
Total	188	100,0	

116 Firma (% 61,7) personellerini teşvik etmek için, bir girişimde bulunmadıklarını belirtmişlerdir.

21 Firma (11,2) personellerine prim vermektedir.

10 Firma (% 5,3) personellerine ikramiye dağıtmaktadır.

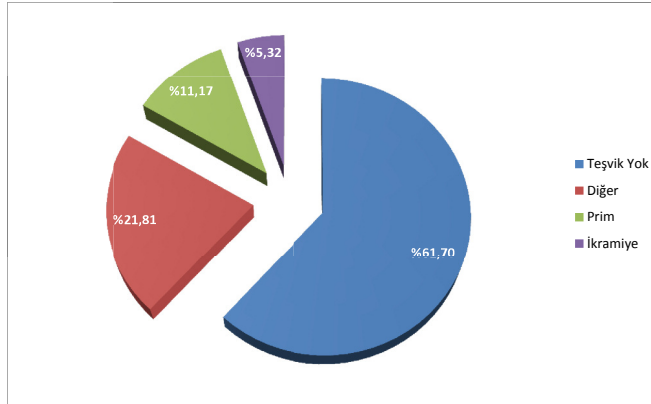
41 Firma (21,8) diğer teşvik yöntemlerini uyguladıklarını belirtmişlerdir.

Firmaların % 61,7'i personellerini teşvik etmek için bir çaba içerisine girmemektedirler.

% 21,8'i ise diğer teşvik yöntemleri gibi "belirsiz" bir ifade kullanmışlardır.

% 16,5'i personellerine yaptıkları teşvikleri belirgin belirtmişlerdir.

Geriye kalan 83,5'i bu konuda duyarsız kalmaktadırlar.

65. İşgücü Temininde Sıkıntı Yaşıyor Musunuz?

İşgücü Temini Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Evet	107	56,9	56,9
Hayır	81	43,1	100,0
Total	188	100,0	

107 Firma (% 56,7) işgücü temininde sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir.

81 Firma (% 43,1) işgücü temininde sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

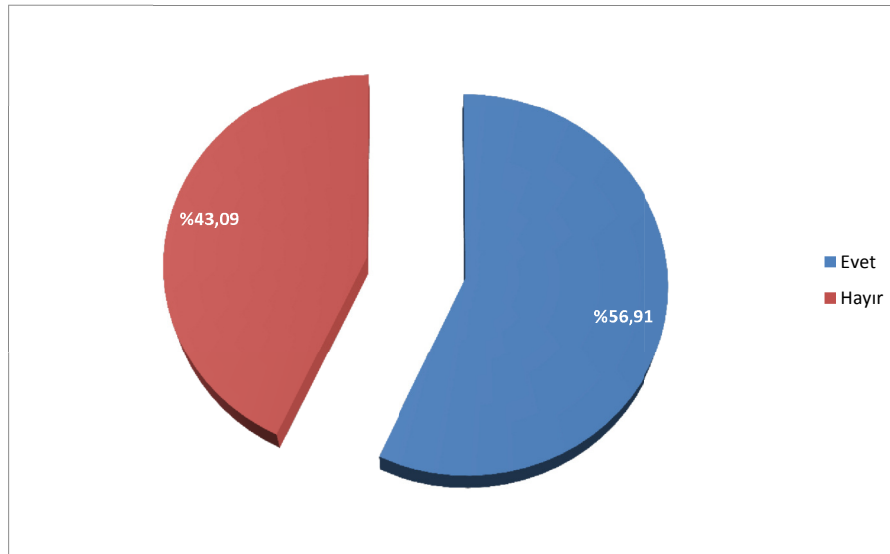
Batman sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmaların yarısından çoğu % 56,7'i işgücü temininde sorun yaşamaktadırlar.

Bu oran işsizliğin yoğun olduğu Batman'da yüksek görünmektedir.

Genç nüfus oranının ve işsizliğin yüksek olduğu Batman'da sanayi sektörünün işçi bulma sorunu yaşaması tahlil edilmesi gereken bir durumdur.

Sanayi sektörünün ücret politikası, çalışma şartları, sigorta koşulları ve yetişmiş eleman sıkıntısı vs. gibi bir çok konuda gerekli incelemelerin yapılması gerekmektedir.

BATSO

66. İşletmelerin Kurulu Kapasiteleri (2011)

Ton,m3,m2,m,Varil,Adet,Litre vs.(2011 Kapasiteleri)	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
500000Üst-32400000 Ar.	48	25,5	25,5
Bilgi Verilmemiştir	43	22,9	48,4
45-10000 Arası	40	21,2	69,6
10000 Üst.- 100000 Arası	30	15,9	85,5
100000 Üst-500000 Arası	27	14,4	99,9
108000000	1	,5	100,0
Total	188	100,0	

43 Firma (% 22,9) 2011 yılındaki kurulu kapasite oranlarını paylaşmamışlardır.

40 Firmanın (% 21,2) 2011 yılındaki kurulu kapasiteleri 45-10.000 (Ton, Metrekare, metreküp, litre, varil vs...) aralığında görülmektedir

40 Firmanın 2011 yılındaki kurulu kapasitelerinin toplamı 141.295 –birim- olarak belirtilmiştir.

30 Firmanın (% 15,9) 2011 yılındaki kurulu kapasiteleri 10.000 üstü-100.000 (Birim) aralığında görülmektedir

30 Firmanın 2011 yılındaki kurulu kapasitelerinin toplamı 1.490.285 –Birim- olarak belirtilmiştir.

27 Firmanın (% 14,4) 2011 yılındaki kurulu kapasiteleri 100.000 üstü-500.000 birim aralığında görülmektedir.

27 Firmanın 2011 yılındaki kurulu kapasitelerinin toplamı 7.069.600 –Birim- olarak belirtilmiştir.

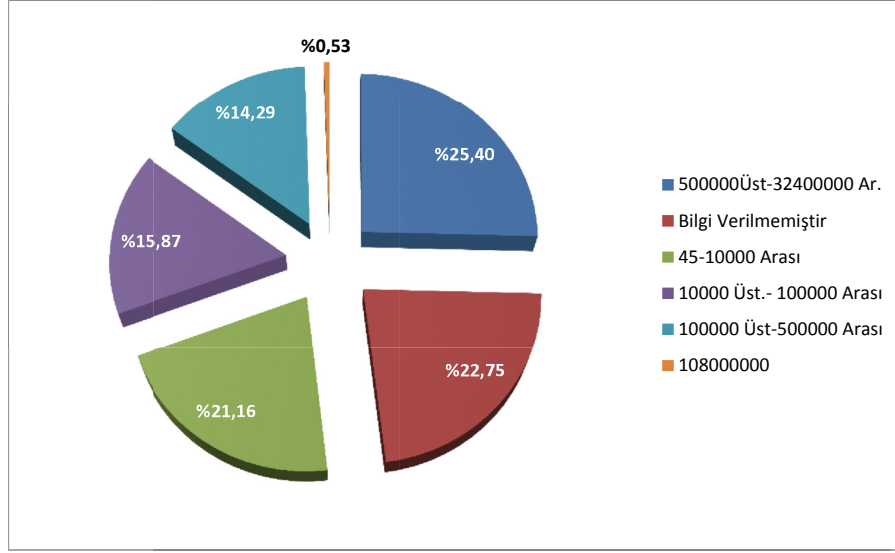
48 Firmanın (% 25,5) 2011 yılındaki kurulu kapasiteleri 500.000 üstü- 32.400.000 – Birim- olarak belirtilmiştir.

48 Firmanın 2011 yılındaki kurulu kapasitelerinin toplamı 249.659.600 –Birim –olarak belirtilmiştir.

1 Firma (% 0,5)-TPAO 2011 yılındaki kurulu kapasitesini 108.000.000 –Birim- olarak belirtmiştir.

145 Firmanın (% 77,1) 2011 yılındaki kurulu kapasitelerinin toplamı 258.360.780 –Birim- olarak belirtilmiştir.

TPAO'un 2011 yılındaki kurulu kapasitesi ise; 108.000.000 –Birim- olarak belirtilmiştir.

Firmaların %22,9'u 2011 yılındaki kurulu kapasite bilgilerini paylaşmamışlardır. Muhtemelen "küçük atölyeler" olan bu firmaların böyle bir kaydı da bulunmamaktadır. Firmaların % 21,2'nin 2011 yılındaki kurulu kapasiteleri 10.000 –Birim- geçmemektedir. Firmaların % 15,9'nun 2011 yılındaki kurulu kapasiteleri 10.000 üstü-100.000 –birim- aralığındadır. Firmaların % 14,4'nün 2011 yılındaki kurulu kapasiteleri 100.000 üstü-500.000 –Birim- aralığındadır. Firmaların % 25,5'nin 2011 yılındaki kurulu kapasiteleri 500.000 –Birim- geçmektedir. TPAO incelenen firmaların 1/3'ü oranında 2011 yılı kurulu kapasiteye sahip görünmektedir.

67. İşletmelerin Kurulu Kapasiteleri (2012)

Ton,m3,m2,m,Varil,Adet,Litre vs.(2012 Kapasiteleri)	Firma Sayıları	Yüzde	Toplam Yüzde
500000Üst-49920000 Ar.	64	34	34
45-10000 Arası	46	24,4	58,4
10000 Üst-100000 Arası	32	17,0	75,4
100000Üst-500000 Arası	23	12,2	87,6
Bilgi Verilmemiştir	22	11,7	99,3
180000000	1	,5	100,0
Total	188	100,0	

22 Firma (% 11,7) 2012 yılındaki kurulu kapasite oranlarını paylaşmamışlardır.

46 Firmanın (% 24,4) 2012 yılındaki kurulu kapasiteleri 45-10.000 (Ton, Metrekare, metreküp, litre, varil vs...) aralığında görülmektedir

46 Firmanın 2012 yılındaki kurulu kapasitelerinin toplamı 156.813 –birim- olarak belirtilmiştir.

32 Firmanın (% 17,0) 2012 yılındaki kurulu kapasiteleri 10.000 üstü-100.000 (Birim) aralığında görülmektedir

32 Firmanın 2012 yılındaki kurulu kapasitelerinin toplamı 1.489.315 –Birim- olarak belirtilmiştir.

23 Firmanın (% 12,2) 2012 yılındaki kurulu kapasiteleri 100.000 üstü-500.000 birim aralığında görülmektedir.

23 Firmanın 2012 yılındaki kurulu kapasitelerinin toplamı 7.644.000 –Birim- olarak belirtilmiştir.

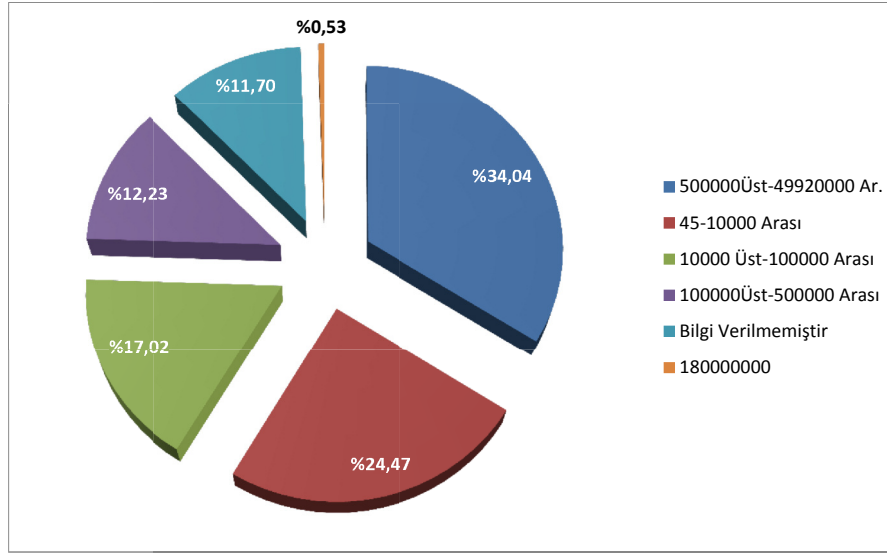
64 Firmanın (34,0) 2012 yılındaki kurulu kapasiteleri 500.000 üstü- 49.920.000 – Birim- olarak belirtilmiştir.

64 Firmanın 2012 yılındaki kurulu kapasitelerinin toplamı 334.731.600 –Birim –olarak belirtilmiştir.

1 Firma (% 0,5)-TPAO 2012 yılındaki kurulu kapasitesini 108.000.000 –Birim- olarak belirtmiştir.

165 Firmanın (% 87,7) 2012 yılındaki kurulu kapasitelerinin toplamı 344.021.728 –Birim- olarak belirtilmiştir.

TPAO'un 2012 yılındaki kurulu kapasitesi ise; 108.000.000 –Birim- olarak belirtilmiştir.

Firmaların %11,7'si 2012 yılındaki kurulu kapasite bilgilerini paylaşmamışlardır. Muhtemelen "küçük atölyeler" olan bu firmaların böyle bir kaydı da bulunmamaktadır. Firmaların % 24,4'nün 2012 yılındaki kurulu kapasiteleri 10.000 –Birimi- geçmemektedir. Firmaların % 17,0'nın 2012 yılındaki kurulu kapasiteleri 10.000 üstü-100.000 –birim- aralığındadır. Firmaların % 12,2'sinin 2012 yılındaki kurulu kapasiteleri 100.000 üstü-500.000 –Birim- aralığındadır. Firmaların % 34,0'nün 2012 yılındaki kurulu kapasiteleri 500.000 –Birimi- geçmektedir. TPAO incelenen firmaların 1/4'ü oranında 2011 yılı kurulu kapasiteye sahip görünmektedir.

68. Gerçekleşen Kapasite Kullanımı Nedir? (2010)

Ton,m3,m2,m,Varil,Adet,Litre vs.(2010 Kap.Kul.)	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Bilgi Verilmemiştir	58	30,9	30,9
45-10000 Arası	54	28,7	59,6
10000 Üst-100000 Arası	27	14,3	73,9
100000 Üst-500000 Arası	25	13,3	87,2
500000 Üst-20000000 Ar.	23	12,2	99,4
25200000	1	,5	100,0
Total	188	100,0	

58 Firma (% 30,8)) 2010 yılında gerçekleşen kapasite kullanımı oranlarını paylaşmamışlardır.

54 Firmanın (% 28,7) 2010 yılında gerçekleşen kapasite kullanımı 45-10.000 (Ton,Metrekare,metreküp,litre,varil vs...) aralığında görülmektedir

54 Firmanın 2010 yılında gerçekleşen kapasitelerinin toplamı 136.031 –birim- olarak belirtilmiştir.

27 Firmanın (% 14,3) 2010 yılında gerçekleşen kapasite kullanımı 10.000 üstü-100.000 (Birim) aralığında görülmektedir

27 Firmanın 2010 yılında gerçekleşen kapasitelerinin toplamı 1.114.560 –Birim- olarak belirtilmiştir.

25 Firmanın (% 13,3) 2010 yılında gerçekleşen kapasite kullanımı 100.000 üstü-500.000 birim aralığında görülmektedir.

25 Firmanın 2010 yılında gerçekleşen kapasitelerinin toplamı 6.053.440 –Birim- olarak belirtilmiştir.

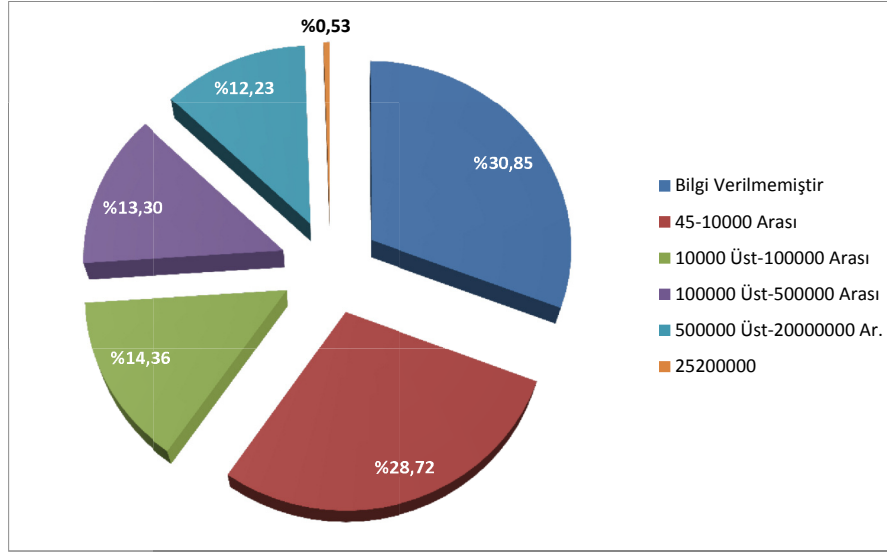
23 Firmanın (%12,2) 2010 yılında gerçekleşen kapasiteleri 500.000 üstü- 20.000.000 – Birim- aralığında belirtilmiştir.

23 Firmanın 2010 yılında gerçekleşen kapasitelerinin toplamı 334.731.600 –Birim –olarak belirtilmiştir.

1 Firma (% 0,5)-TPAO 2010 yılında gerçekleşen kapasitesini 25.200.000 –Birim- olarak belirtmiştir.

129 Firmanın (% 68,6) 2010 yılında gerçekleşen kapasitelerinin toplamı 342.035.631 –Birim- olarak belirtilmiştir.

TPAO'un 2010 yılında gerçekleşen kapasitesi ise; 25.200.000–Birim- olarak belirtilmiştir.

Firmaların %30,8'si 2010 yılındaki gerçekleşen kapasite kullanımı bilgilerini paylaşmamışlardır.
 Firmaların % 28,7'sinin 2010 yılında gerçekleşen kapasite kullanımları 10.000 –Birim- geçmemektedir.
 Firmaların % 14,3'nün 2010 yılındaki gerçekleşen kapasiteleri 10.000 üstü-100.000 –birim- aralığındadır.
 Firmaların % 13,3'nün 2010 yılında gerçekleşen kapasiteleri 100.000 üstü-500.000 –Birim- aralığındadır.
 Firmaların %12,2'sinin 2010 yılında gerçekleşen kapasiteleri 500.000 –Birim- geçmektedir.
 TPAO'nun 2010 yılında gerçekleşen kapasitesi 25.200.000 –Birim- olarak belirtilmiştir.

69. Gerçekleşen Kapasite Kullanımı Nedir? (2011)

Ton,m3,m2,m,Varil,Adet,Litre vs.(2011 Kap.Kul.)	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
6-10000 Arası	56	29,7	29,7
Bilgi Verilmemiştir	46	24,5	54,2
10000 Üst-100000 Arası	31	16,4	70,6
100000 Üst-500000 Arası	27	14,3	84,9
500000 Üst-20000000 Ar.	27	14,3	99,2
25200000	1	,5	100,0
Total	188	100,0	

46 Firma (% 24,4)) 2011 yılında gerçekleşen kapasite kullanımı oranlarını paylaşmamışlardır.

56 Firmanın (% 29,7) 2011 yılında gerçekleşen kapasite kullanımı 6-10.000 (Ton, Metrekare, metreküp, litre, varil vs...) aralığında görülmektedir

56 Firmanın 2011 yılında gerçekleşen kapasitelerinin toplamı 150.173 –birim- olarak belirtilmiştir.

31 Firmanın (% 16,4) 2011 yılında gerçekleşen kapasite kullanımı 10.000 üstü-100.000 (Birim) aralığında görülmektedir

31 Firmanın 2011 yılında gerçekleşen kapasitelerinin toplamı 1.339.120 –Birim- olarak belirtilmiştir.

27 Firmanın (% 14,3) 2011 yılında gerçekleşen kapasite kullanımı 100.000 üstü-500.000 birim aralığında görülmektedir.

27 Firmanın 2011 yılında gerçekleşen kapasitelerinin toplamı 6.693.632 –Birim- olarak belirtilmiştir.

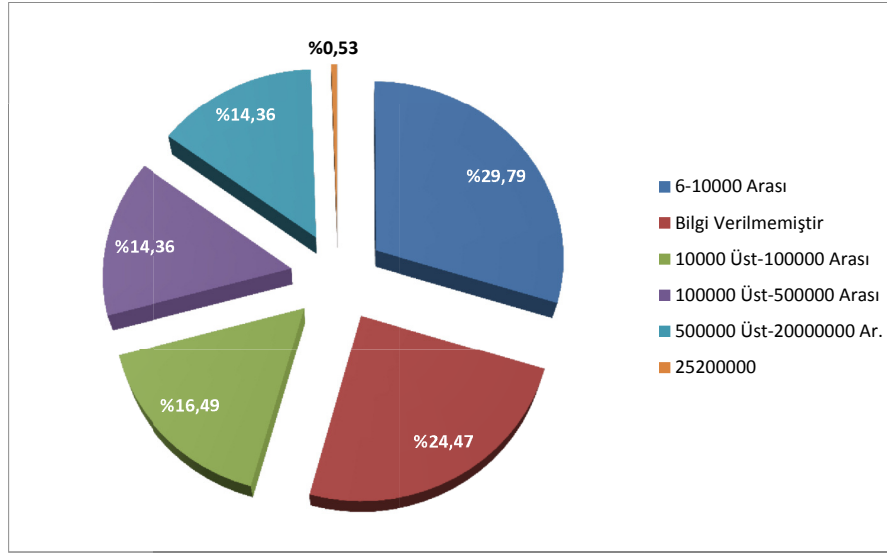
27 Firmanın (%14,3) 2011 yılında gerçekleşen kapasiteleri 500.000 üstü- 20.000.000 – Birim- aralığında belirtilmiştir.

27 Firmanın 2011 yılında gerçekleşen kapasitelerinin toplamı 89.845.600 –Birim –olarak belirtilmiştir.

1 Firma (% 0,5)-TPAO 2011 yılında gerçekleşen kapasitesini 25.200.000 –Birim- olarak belirtmiştir.

141 Firmanın (% 75,0) 2011 yılında gerçekleşen kapasitelerinin toplamı 98.028.525 –Birim- olarak belirtilmiştir.

TPAO'un 2011 yılında gerçekleşen kapasitesi ise; 25.200.000–Birim- olarak belirtilmiştir.

Firmaların %24,4'ü 2011 yılındaki gerçekleşen kapasite kullanımı bilgilerini paylaşmamışlardır.
Firmaların % 29,7'sinin 2011 yılında gerçekleşen kapasite kullanımları 10.000 –Birim- geçmemektedir.
Firmaların % 16,4'nün 2011 yılındaki gerçekleşen kapasiteleri 10.000 üstü-100.000 –birim- aralığındadır.
Firmaların % 14,3'nün 2011 yılında gerçekleşen kapasiteleri 100.000 üstü-500.000 –Birim- aralığındadır.
Firmaların %14,3'nün 2011 yılında gerçekleşen kapasiteleri 500.000 –Birim- geçmektedir.
TPAO'nun 2011 yılında gerçekleşen kapasitesi 25.200.000 –Birim- olarak belirtilmiştir.

70. Gerçekleşen Kapasite Kullanımı Nedir? (2012)

Ton,m3,m2,m,Varil,Adet,Litre vs.(2012 Kap.Kul.)	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
31-10000 Arası	56	29,7	29,7
10000 Üstü-100000 Arası	41	21,8	51,5
500000 Üstü-20000000 Ar.	34	18,0	69,5
100000 Üstü-500000 Arası	30	15,9	85,4
Bilgi Verilmemiştir	26	13,8	99,2
25200000	1	,5	100,0
Total	188	100,0	

26 Firma (% 13,8)) 2012 yılında gerçekleşen kapasite kullanımı oranlarını paylaşmamışlardır.

56 Firmanın (% 29,7) 2012 yılında gerçekleşen kapasite kullanımı 31-10.000 (Ton, Metrekare, metreküp, litre, varil vs...) aralığında görülmektedir

56 Firmanın 2012 yılında gerçekleşen kapasitelerinin toplamı 128.870 –birim- olarak belirtilmiştir.

41 Firmanın (% 21,8) 2012 yılında gerçekleşen kapasite kullanımı 10.000 üstü-100.000 (Birim) aralığında görülmektedir

41 Firmanın 2012 yılında gerçekleşen kapasitelerinin toplamı 1.585.600 –Birim- olarak belirtilmiştir.

30 Firmanın (% 15,9) 2012 yılında gerçekleşen kapasite kullanımı 100.000 üstü-500.000 birim aralığında görülmektedir.

30 Firmanın 2012 yılında gerçekleşen kapasitelerinin toplamı 8.235.240 –Birim- olarak belirtilmiştir.

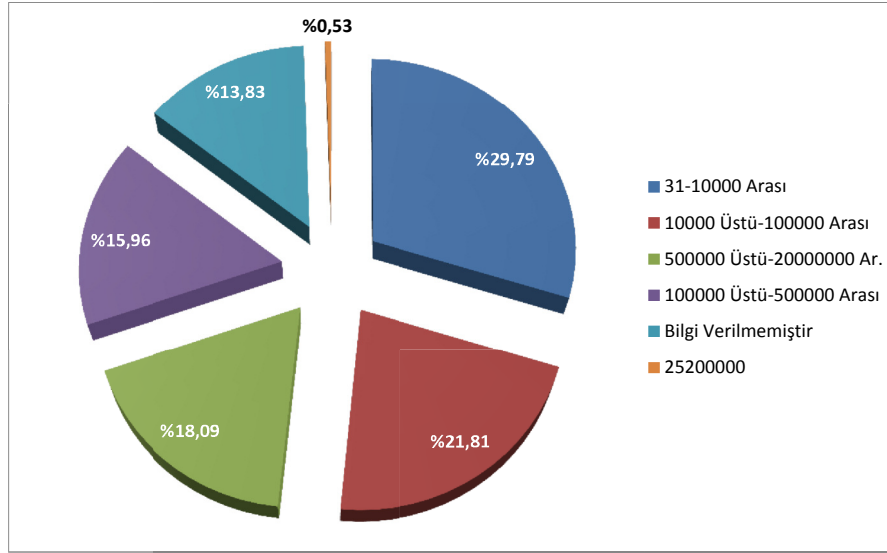
34 Firmanın (%18,0) 2012 yılında gerçekleşen kapasiteleri 500.000 üstü- 20.000.000 – Birim- aralığında belirtilmiştir.

34 Firmanın 2012 yılında gerçekleşen kapasitelerinin toplamı 125.648.800 –Birim –olarak belirtilmiştir.

1 Firma (% 0,5)-TPAO 2012 yılında gerçekleşen kapasitesini 25.200.000 –Birim- olarak belirtmiştir.

161 Firmanın (% 85,6) 2012 yılında gerçekleşen kapasitelerinin toplamı 135.598.510 –Birim- olarak belirtilmiştir.

TPAO'un 2012 yılında gerçekleşen kapasitesi ise; 25.200.000–Birim- olarak belirtilmiştir.

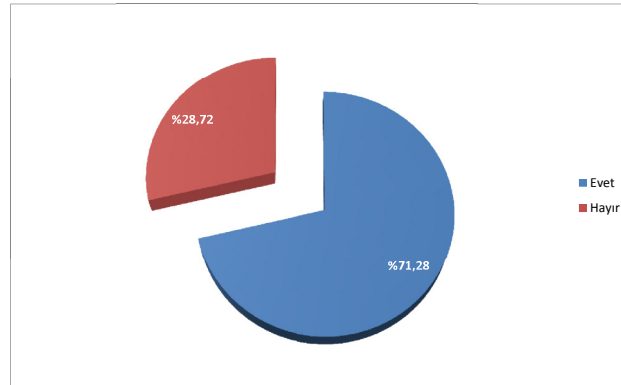

Firmaların %13,8'i 2012 yılındaki gerçekleşen kapasite kullanımı bilgilerini paylaşmamışlardır.
 Firmaların % 29,7'si 2012 yılında gerçekleşen kapasite kullanımları 10.000 –Birimi- geçmemektedir.
 Firmaların % 21,8'i 2012 yılındaki gerçekleşen kapasiteleri 10.000 üstü-100.000 –birim- aralığındadır.
 Firmaların % 15,9'u 2012 yılında gerçekleşen kapasiteleri 100.000 üstü-500.000 –Birim- aralığındadır.
 Firmaların %18,0'ı 2012 yılında gerçekleşen kapasiteleri 500.000 –Birimi- geçmektedir.
 TPAO'nun 2012 yılında gerçekleşen kapasitesi 25.200.000 –Birim- olarak belirtilmiştir.

71. Üretilen Malın Niteliği (Tüketim Malı)

Tüketim Malı	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Evet	134	71,3	71,3
Hayır	54	28,7	100,0
Total	188	100,0	

134 Firma (% 71,3) tüketim malı üretiminde bulunmaktadır.
54 Firma (% 28,7) tüketim malı üretiminde bulunmamaktadır.
Batman sanayi sektörünün % 71,3'ü tüketim malları üretmektedir.

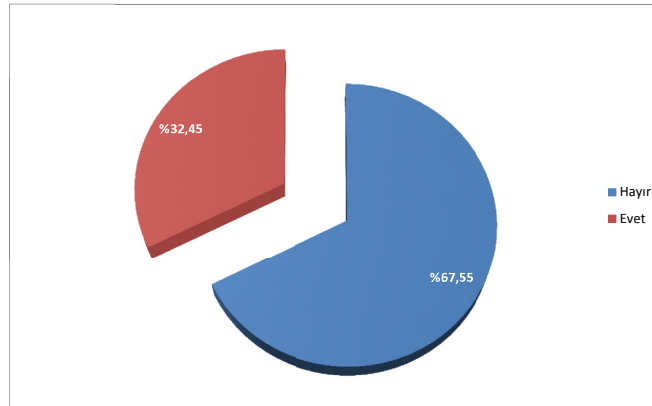
72. Üretilen Malın Niteliği (Sanayi Girdisi)

Sanayi Girdisi	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	127	67,6	67,6
Evet	61	32,4	100,0
Total	188	100,0	

127 Firma (% 67,6) ürettikleri mallar için sanayi sektöründen mal temin etmemektedirler.

61 Firma (% 32,4) ürettikleri mallar için sanayi sektöründen mal temin etmektedirler.

Sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmaların % 67,6'sı ürettikleri mallar için sanayi malları kullanmamaktadırlar.

73. Üretim Tekniklerinin Niteliği

Üretim Teknikleri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Makine Yoğun	114	60,6	60,6
Emek Yoğun	74	39,4	100,0
Total	188	100,0	

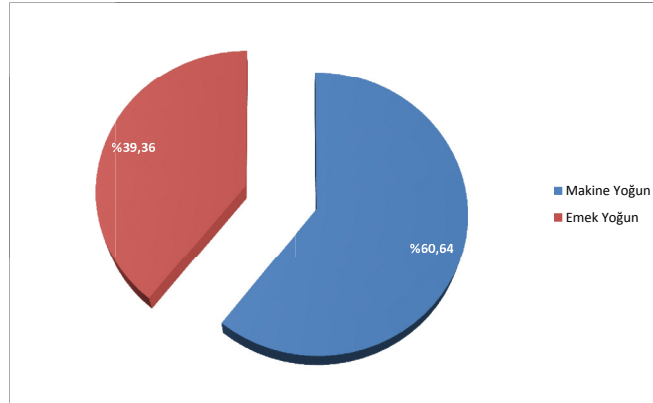
114 Firma (% 60,6) makine yoğunluklu üretimde bulunmaktadırlar.

74 Firma(% 39,4) emek yoğunluklu üretimde bulunmaktadırlar.

Sanayi sektöründe firmaların % 39,4'nün emek yoğunluklu üretimde bulunmaları yüksek bir oran olarak görülmektedir.

Makineleşme, otomasyon ve teknoloji çağında Batman sanayi sektörünün % 39,4'nün hala emek ağırlıklı üretimde bulunmasının incelenmesi gerekmektedir.

Küçük atölyelerin ve tekstil sektörünün bu oranı arttırdığı bir diğer gerçektir.

74. Hammadde ve Yardımcı Malzemelerin Tedarik Yerleri (Hammadde 1)

1.ci Hammadde Tedarik Tedarik Yerleri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
İl İçi	94	50,0	50,0
Bölge Dışı	51	27,1	77,1
Bölge İçi	38	20,2	97,3
Diğerleri	5	2,7	100,0
Total	188	100,0	

94 Firma (% 50,0) gerekli hammaddeleri ve yardımcı malzemeleri Batman'dan temin etmektedirler.

38 Firma (% 20,2) gerekli hammaddeleri ve yardımcı malzemeleri Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden temin etmektedirler.

51 Firma (% 27,1) gerekli hammaddeleri ve yardımcı malzemeleri Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin dışında temin etmektedirler.

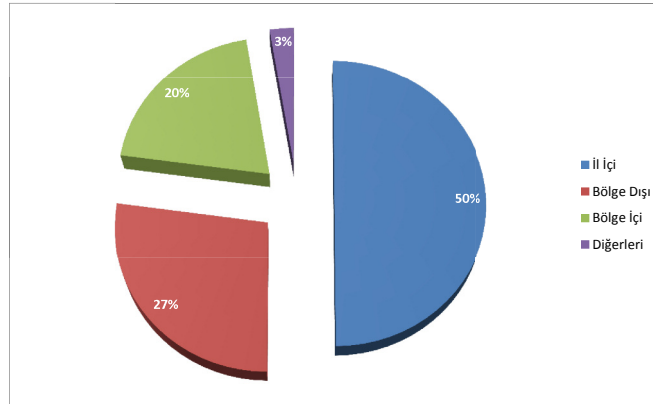
Firmaların Yarıısı % 50,0 hammadde ve yardımcı malzemeleri Batman'dan temin ederek, il kaynaklarını sektörde değerlendirmektedir.

Bu Batman için "olumlu" bir göstergedir.

Firmaların % 70,2'si hammadde ve yardımcı malzemeleri Batman ve civar illerden temin ederek bölgenin gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadırlar.

"Yerel" bir sanayi sektörü karşımıza çıkmaktadır.

Dışa bağımlılık oranının düşük olması desteklenecek bir üretim biçimidir.

75. Hammadde ve Yardımcı Malzemelerin Tedarik Yerleri (Hammadde 2)

2.ci Hammadde Tedarik Tercih Yerleri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
2.ci Tercih Belirtilmemiştir	82	43,6	43,6
İl İçi	49	26,1	69,7
Bölge Dışı	33	17,6	87,2
Bölge İçi	21	11,2	98,4
İthal	3	1,6	100,0
Total	188	100,0	

82 Firma (% 43,6) hammadde ve yardımcı malzemeleri temin etme aşamasında Tablo 87'deki pozisyonlarını korumaktadırlar.

49 Firma (% 26,1) ilk tercihleri olarak Batman'ı görmektedirler.

21 Firma (% 11,2) Civar illerden hammadde ve yardımcı malzeme temin etme eğilimindedirler.

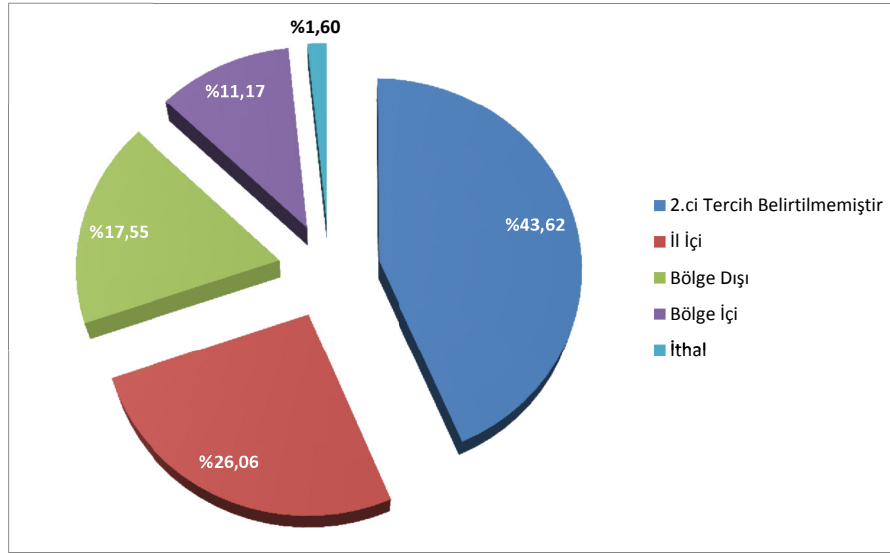
33 Firma (% 17,6) bölge dışından gerekli hammadde ve yardımcı malzemeleri temin etme eğilimindedir.

3 Firma (% 1,6) ithalatla sorunu çözmek istemektedir.

Batman sanayi sektörü "ithalata" sıcak bakmamaktadır.

Firmaların % 37,3'ü 2. tercihleri olarak Batman ve civar illeri tercih etmektedir.

Firmaların % 43,6'sı ise; Tablo 87'deki 1.ci tercihleri dışında bir tercih eğiliminde değildir.

76. Hammadde ve Yardımcı Malzemelerin Tedarik Yerleri (Hammadde 3)

3.cü Hammadde Tedarik Tercih Yerleri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
3.cü Tercih Belirtilmemiştir	122	64,9	64,9
İl İçi	28	14,9	79,8
Bölge Dışı	27	14,4	94,1
Bölge İçi	9	4,8	98,9
İthal	2	1,1	100,0
Total	188	100,0	

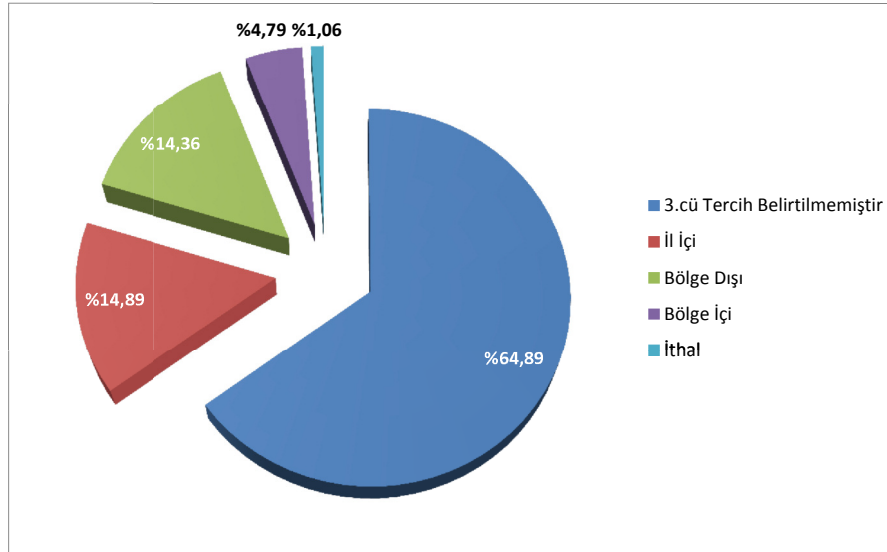
122 Firma (% 64,9) 3. cü bir tercih belirtmemiştir.

28 Firma (% 14,9) hammadde ve yardımcı malzemeleri Batman'dan temin etmek istemektedir.

9 Firma (% 4,8) civar illerden temin yolunu tercih etmektedir.

27 Firma (% 14,4) bölge dışından temin yolunu tercih etmektedir.

2 Firma (% 1,1) ithalatı tercih etmektedir.

77. Firmaların ürünlerini Pazarlamada Uyguladıkları Yöntemler -(Doğrudan Pazarlama)

Doğrudan Pazarlama	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	95	50,5	50,5
Evet	93	49,5	100,0
Total	188	100,0	

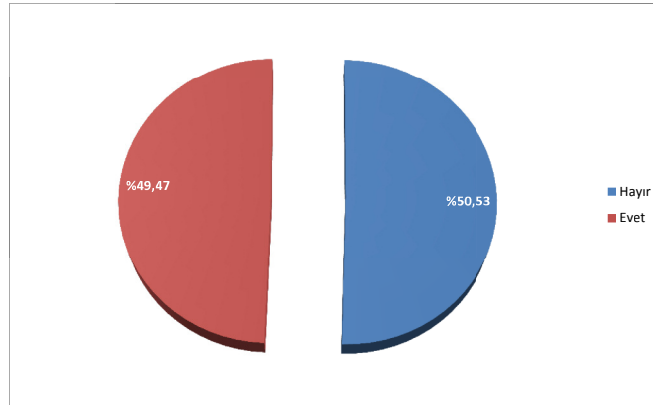
95 Firma (% 50,5) ürünlerini doğrudan pazarlama yöntemiyle pazarlamaktadır.

93 Firma (% 49,5) bu yöntemi uygulamamaktadır.

"Doğrudan pazarlama" kavramı son yıllardaki televizyonlardaki telefonla satış yöntemi olarak algılanmakla beraber, burada kastedile doğrudan pazarlama, firmaların herhangi bir "aracı" kurum kullanmadan mallarını satış noktalarına kendilerinin götürmesi veya fabrika (atölyeden) satışların yapılmasıdır.

Bu tabloya göre pazarlama konusunda Batman sanayi sektörünün yarısı % 50,5'i "profesyonel" pazarlama yöntemlerini tercih etmemektedir.

Firmaların yarısının kendi imkanlarıyla ürettikleri malları pazarlamasının satışlara "pozitif-negatif" etkisi incelenmelidir.

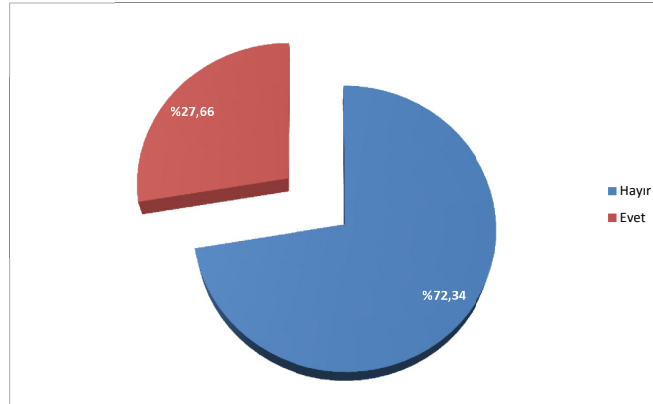
78. Firmaların ürünlerini Pazarlamada Uyguladıkları Yöntemler -(Bayilik)

Bayilik	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	136	72,3	72,3
Evet	52	27,7	100,0
Total	188	100,0	

136 Firma (% 72,3) ürünlerinin pazarlanmasında bayilik yöntemini uygulamamaktadır.

52 Firma (% 27,7) bayiler aracılığıyla ürünlerini pazarlamaktadır.

% 72,3 oranında bayilik yöntemini uygulamayan firmaların önemli bir kısmının küçük işletmeler olduğu ve bunların "bayilik organizasyonu" gerçekleştirme kapasitelerinin olmadığı ortadadır.

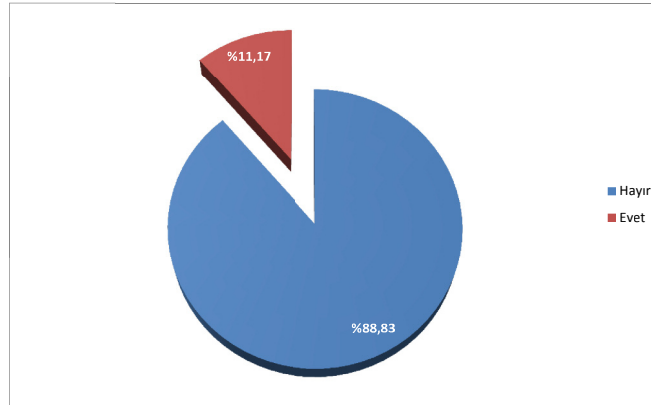
79. Firmaların ürünlerini Pazarlamada Uyguladıkları Yöntemler -(Aracı Firma)

Aracı Firma	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	167	88,8	88,8
Evet	21	11,2	100,0
Total	188	100,0	

167 Firma (% 88,8) ürünlerini aracı firmalar aracılığıyla pazarlama yolunu tercih etmemektedir.

21 Firma (% 11,2) ürünlerini aracı firmalar aracılığıyla pazarlamaktadır.

Batman yerel koşulları değerlendirildiğinde % 11,2'nin içerisinde firmaların yanı sıra aracı kişilerin de yer aldığını belirtmemiz gerekmektedir.

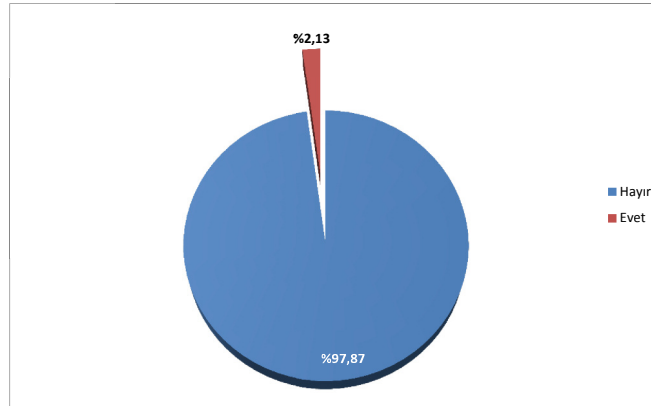
80. Firmaların ürünlerini Pazarlamada Uyguladıkları Yöntemler -(Distribütör)

Distribütör	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	184	97,9	97,9
Evet	4	2,1	100,0
Total	188	100,0	

184 Firma (% 97,9) ürünlerini distribütörler üzerinden pazarlama yoluna gitmemektedir.

4 (% 2,1) gibi çok küçük bir oranda firmalar distribütörler aracılığıyla ürünlerini pazarlamaktadır.

Bu rakamın çok düşük çıkmasının en önemli nedenlerinden birisi de, sanayi ürünlerinin distribütörler aracılığıyla satılmasının pek pratik olmamasıdır.

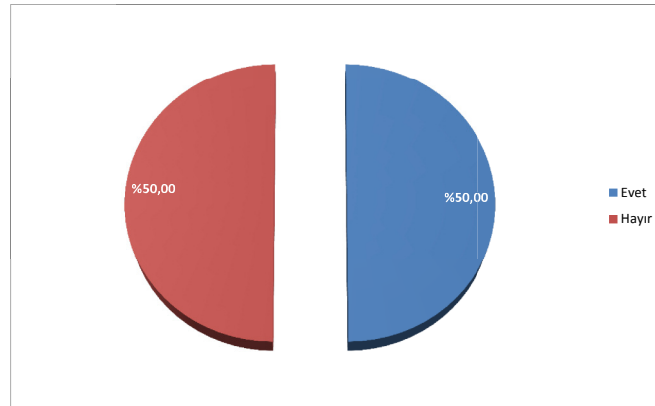

81. Firmaların ürünlerini Pazarlamada Uyguladıkları Yöntemler -(Özel Siparişler)

Özel Siparişler	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Evet	94	50,0	50,0
Hayır	94	50,0	100,0
Total	188	100,0	

94 Firma (% 50,0) ürünlerini özel siparişlerle pazarlamaktadır.

94 Firma (% 50,0) bu yöntemle pazarlama yapmamaktadır.

82. Firmaların Yurtiçi-Yurtdışı Satış oranları (Yurtiçi)

Yurtiçi Satış Oranları	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
100	161	85,6	85,6
90	7	3,7	89,4
70	5	2,7	92,0
80	5	2,7	94,7
Diğerleri	10	5,3	100,0
Total	188	100,0	

161 Firma (% 85,6) ürünlerinin %100'nün satışını yurtiçinde yapmaktadır.

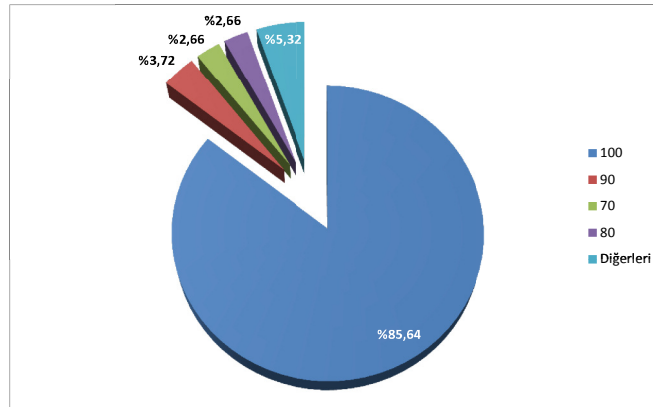
7 Firma (% 3,7) ürünlerinin %90'nının satışını yurtiçinde yapmaktadır.

10 Firma (% 5,3) ürünlerinin % 70'den fazlasının satışını yurtiçinde yapmaktadır.

Batman sanayisi yerel kaynakları kullandığı gibi satışlarını da yurtiçinde gerçekleştirmektedir.

"İhracata" dayalı bir sanayi sektöründen söz edilemez.

Batman sanayi sektörü firmalarının pazarı yurtiçine dayanmaktadır.
Üretilen mallar yurtiçi pazarına yöneliktir.

83. Sahip Olduğunuz Belgeler Nelerdir?

Belge Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Bilgi Verilmemiştir	53	28,2	28,2
Belgeler yok	52	27,7	55,9
Marka tescili ve TSE belgesi	30	16,0	71,8
Marka tescili	27	14,4	86,2
TSE belgesi	19	10,1	96,3
Diğerleri	7	3,7	100,0
Total	188	100,0	

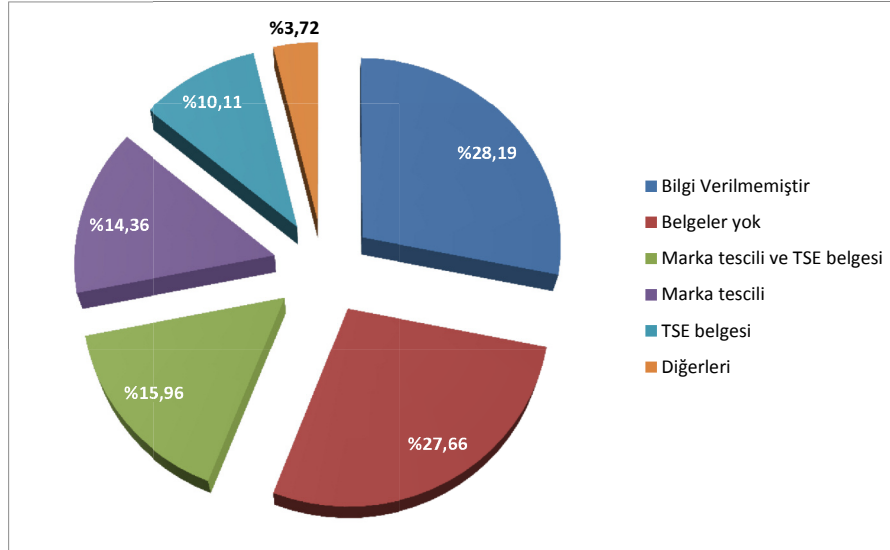
53 Firma (% 28,2) bilgilerini paylaşmamıştır.

52 Firma (% 27,7) başka belgelere sahip olmadıklarını belirtmişlerdir.

57 Firma (% 30,4)) marka tescili ve TSE belgesine sahip olduklarını belirtmiştir.

19 Firma (% 10,1) CE belgesine sahiptir.

7 Firma (% 3,7) üretimle ilgili diğer belgelere sahiptir.

Firmaların yarısından fazlasının herhangi bir belgesi bulunmamaktadır.
Bu oran yüksek görünmektedir.

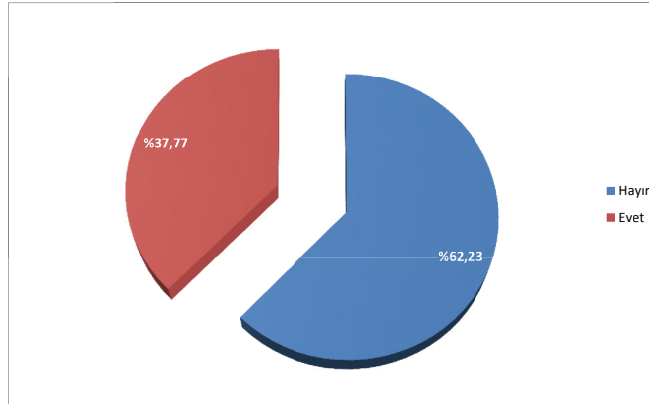
84. Üretiminde herhangi Bir otomasyon Sistemi Kullanıyor Musunuz?

Otomasyon Sistemi Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	117	62,2	62,2
Evet	71	37,8	100,0
Total	188	100,0	

117 Firma (% 62,2) üretimde otomasyon sistemini kullanmamaktadır.

71 Firma (% 37,8) üretimde otomasyon sistemini kullanmaktadır.

Firmaların % 37,8'isanayı üretiminde otomasyona geçmemişlerdir.

85. Üretiminizde Herhangi Bir Otomasyon Sistemine İhtiyaç Duyuyor Musunuz?

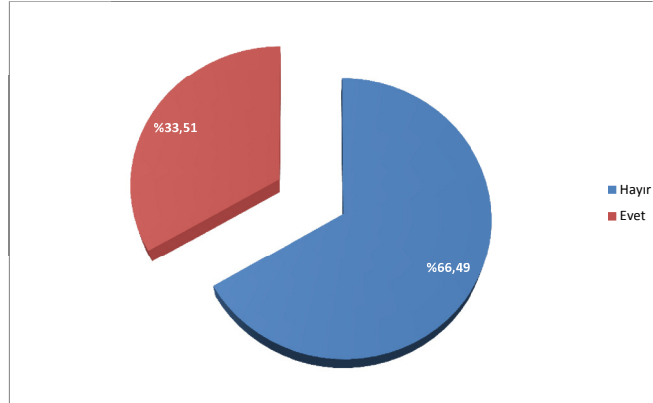
Otomasyon İhtiyacı Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	125	66,5	66,5
Evet	63	33,5	100,0
Total	188	100,0	

125 Firma (% 66,5) üretimlerinde otomasyon sistemine gerek duymadıklarını belirtmiştir.

63 Firma (% 33,5) üretimlerinde otomasyon sistemine ihtiyaçları olduğunu belirtmiştir.

Tablo 97'ye göre 8 firma üretimde otomasyona ihtiyaçları olmadığı halde bu sistemi kullanmaktadır. Tablo 97'de % 37,8 otomasyon sistemini kullanan firma oranı, Tablo 98'e göre % 33,5 oranında ihtiyaç duyulmaktadır.

Firmaların % 66,5'nin otomasyon sistemi ihtiyacı duymaması, "büyüme" planlarının olmadığı veya çok düşük olduğu anlamına gelmektedir.

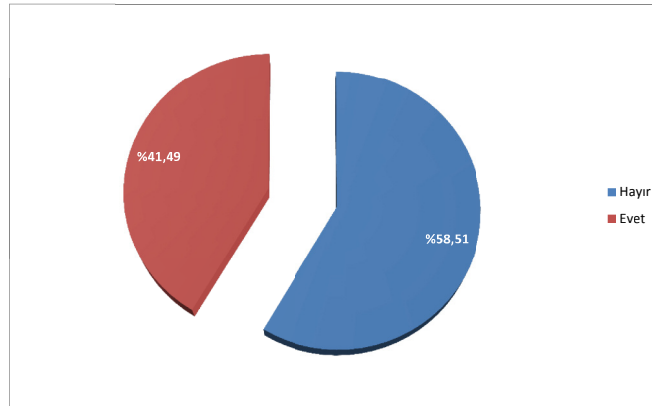
86. Firmanızın En Önemli Rakipleri Nerelerdedir? - (İlde)

İlde	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	110	58,5	58,5
Evet	78	41,5	100,0
Total	188	100,0	

110 Firma (% 58,5) en önemli rakiplerinin Batman'da olmadıklarını belirtmiştir.

78 Firma (% 41,5) en önemli rakiplerinin Batman'da olduğunu belirtmiştir.

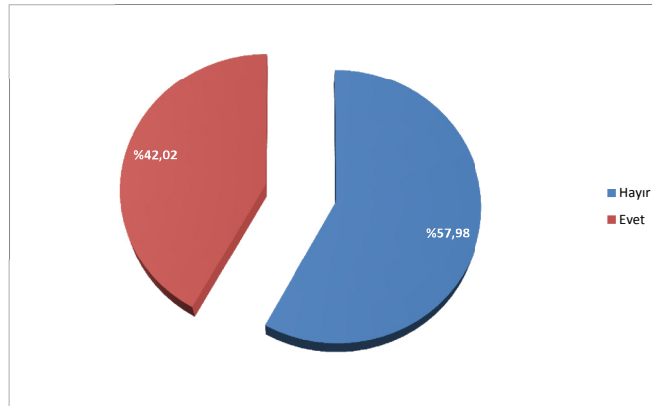
Kuşkusuz firmaların % 41,5'nin en önemli rakiplerinin aynı ilde olması beraberinde "müthiş" bir rekabeti de gündeme getirmektedir.

87. Firmanızın En Önemli Rakipleri Nerelededir? - (Bölgede)

Bölgede	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	109	58,0	58,0
Evet	79	42,0	100,0
Total	188	100,0	

109 Firma (% 58,0) en önemli rakiplerinin bölgelerinde olmadıklarını belirtmiştir.
79 Firma (% 42,0) en önemli rakiplerinin bölgelerinde olduğunu belirtmiştir.

88. Firmanızın En Önemli Rakipleri Nerelededir? - (Yurtiçinde)

Yurtiçinde	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	134	71,3	71,3
Evet	54	28,7	100,0
Total	188	100,0	

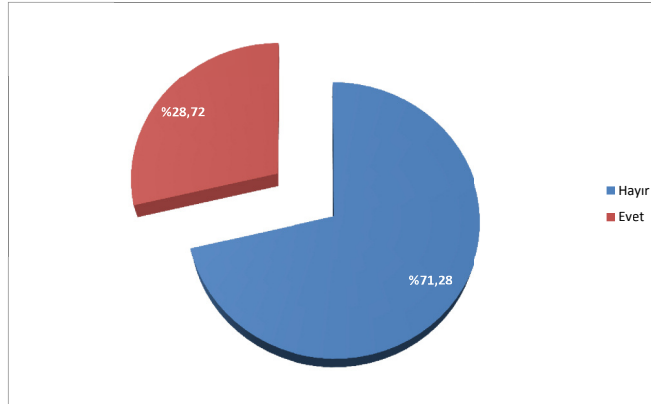
134 Firma (% 71,3) en önemli rakiplerinin yurtiçinde olmadığını belirtmiştir.

54 Firma (% 28,7) en önemli rakiplerinin yurtiçinde olduğunu belirtmiştir.

Bu tabloya göre Batman sanayi sektörünün yurtiçinde rakipsiz olduğu söylenebilir. Firmaların % 71,3'ne göre yurtiçinde "rakipleri" yoktur.

Yine bu sonuca göre Batman sanayi sektörünün % 71,3'nün "orijinal" ürünler ürettiğini ve bu yüzden yurtiçinde rakipsiz olduklarını iddia edebiliriz.

Belki TPAO firması için bu doğru bir tespit olabilir ama diğer firmaların sektör içindeki üretim alanlarına bakıldığında böyle bir sonuca ulaşmak mümkün görünmemektedir.

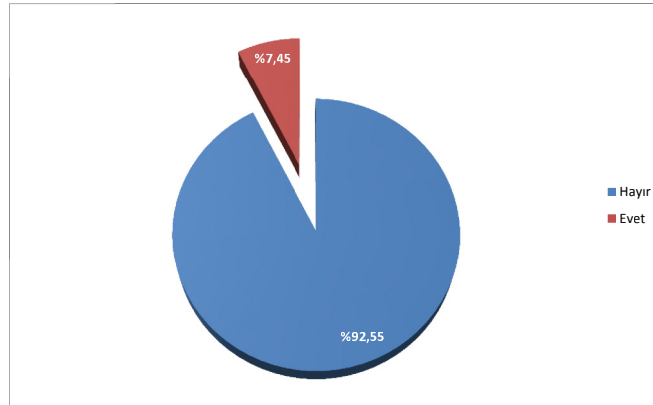
89. Firmanızın En Önemli Rakipleri Nerelededir? - (Yurtdışında)

Yurt Dışında	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	174	92,6	92,6
Evet	14	7,4	100,0
Total	188	100,0	

174 Firma (% 92,6) en önemli rakiplerinin yurtdışında olmadığını belirtmiştir.

14 Firma (% 7,4) en önemli rakiplerinin yurtdışında olduğunu belirtmiştir.

Batman sanayi sektörü herhangi bir ürünün üretiminde yurtiçinde ve yurtdışında "tekeli" konumunda olmadığına göre, bu rakipler nerededir?

90. Kredi Kullanıyor Musunuz?

Kredi Kullanma Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	119	63,3	63,3
Evet	69	36,7	100,0
Total	188	100,0	

119 Firma (% 63,3) kredi kullanmamaktadır.

69 Firma (% 36,7) kredi kullanmaktadır.

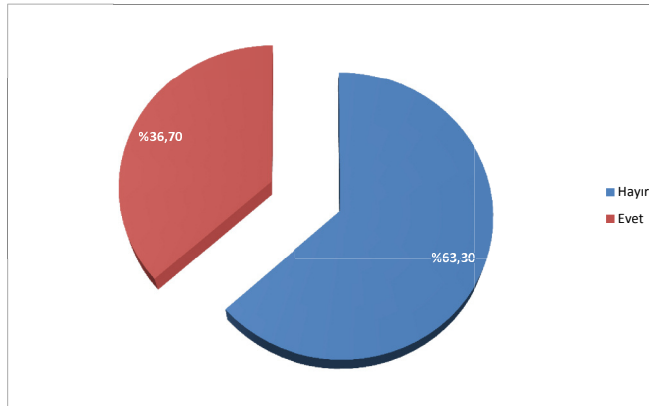
Bu sorunun "kredi kullanmama nedenleriniz nelerdir?" sorusunun cevaplarıyla değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu soru sorulmadığı ve cevaplarını bilmediğimiz için analizini gerçekçi yapmamız mümkün görünmemektedir.

% 63,3'lük kesimin "öz sermayeleri", "karlılıkları" ve diğer finansal kaynaklarını değerlendirerek büyüme potansiyelini yakalayamayacağı ortadadır.

özellikle sanayi üretiminde yüksek hacimlere ulaşmak için kredi olanaklarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Batman yerelinde kredi kullanmayan kesimin içerisinde bir kısım sanayicilerin "dini değerlerden" ötürü "faizden" uzak durduklarını belirtmek gerekiyor.

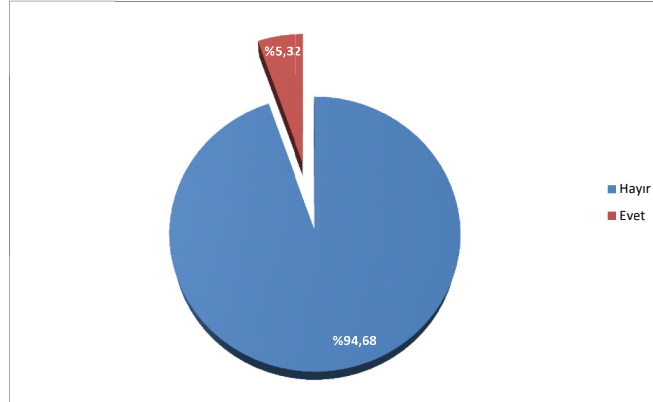
91. Kredi kullanımında karşılaşılan Sorunlar Nelerdir?- (Önem Sırasına Göre)- (Gösterilen Teminatların Kabul Edilmemesi Veya Düşük Değer Biçilmesi)

Gös.Tem.Kab.Edil.veya Düş.Değ.Biç.Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	178	94,7	94,7
Evet	10	5,3	100,0
Total	188	100,0	

178 Firma (% 94,7) gösterilen teminatların kabul edildiğini veya teminatlarına düşük değer biçilmediğini belirtmiştir.

10 Firma (% 5,3) gösterilen teminatların kabul edilmediğini veya teminatlarına düşük değer biçildiğini belirtmiştir.

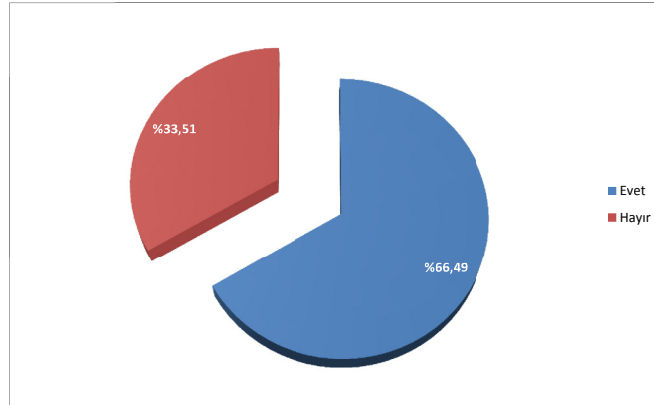
Sadece Batman'da değil bütün Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde finans sektörünün bir çok teminatı kabul etmediği (örneğin bu bölgelerde "gayrimenkuller", "gayri bir uygulamayla" teminat olarak çoğunlukla kabul edilmemektedir.) bilindiği halde, sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmaların % 94,7'sinin aksi yönde görüş belirtmesi oldukça "enteresan" bir sonuçtur.

92. Firmanızın Yeni Yatırımı Var mı?

Yeni Yatırım Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Evet	125	66,5	66,5
Hayır	63	33,5	99,5
Total	188	100,0	100

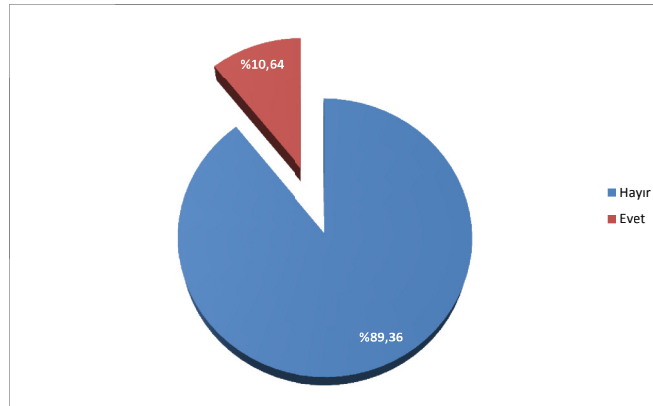
63 Firma (% 33,5) yeni yatırımları olmadıklarını belirtmiştir.
125 Firma (% 66,5) yeni yatırımlarının olduğunu belirtmiştir.

93. Yeni Yatırım Mevcut İse Türünü Belirtiniz-(Yenileme)

Yenileme	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	168	89,4	89,4
Evet	20	10,6	100,0
Total	188	100,0	

168 Firma(% 89,4) yeni yatırımlarının yenileme olmadığını belirtmiştir.
20 Firma (% 10,6) yeni yatırımlarının yenileme olduğunu belirtmiştir.

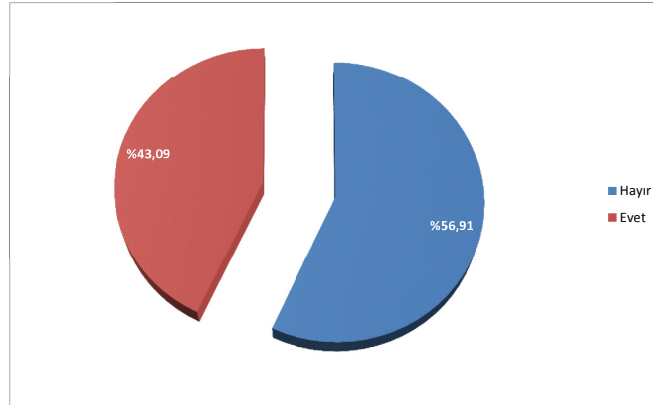

94. Yeni Yatırım Mevcut İşe Türünü Belirtiniz-(Kapasite Arttırma)

Kapasite Arttırma	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	107	56,9	56,9
Evet	81	43,1	100,0
Total	188	100,0	

107 Firma(% 56,9) yeni yatırımlarının kapasite artırımı yatırımı olmadığını belirtmiştir.

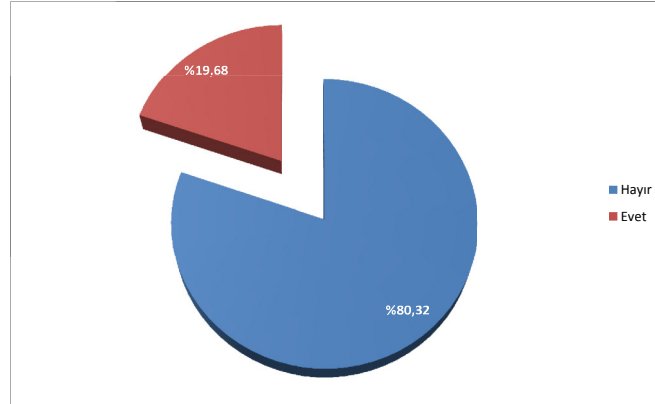
81 Firma (% 43,1) yeni yatırımlarının kapasite artırımı olduğunu belirtmiştir.

95. Yeni Yatırım Mevcut İse Türünü Belirtiniz-(Komple Yeni Yatırım)

Komple Yeni Yatırım	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	151	80,3	80,3
Evet	37	19,7	100,0
Total	188	100,0	

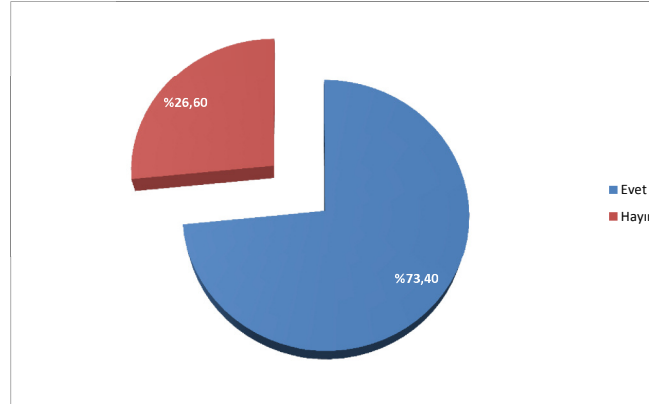
151 Firma (% 80,3) yeni yatırımlarının komple yeni yatırım olmadığını belirtmiştir.
37 Firma (%19,7) yeni yatırımlarının komple yeni yatırım olduğunu belirtmiştir.

96. Yeni Yatırıma İhtiyacınız Var Mı?

Yatırım İhtiyacı Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Evet	138	73,4	73,4
Hayır	50	26,6	100,0
Total	188	100,0	

50 Firma (% 26,6) yeni yatırıma ihtiyaçlarının olmadığını belirtmiştir.
138 Firma (% 73,4) yeni yatırıma ihtiyaçlarının olduğunu belirtmiştir.

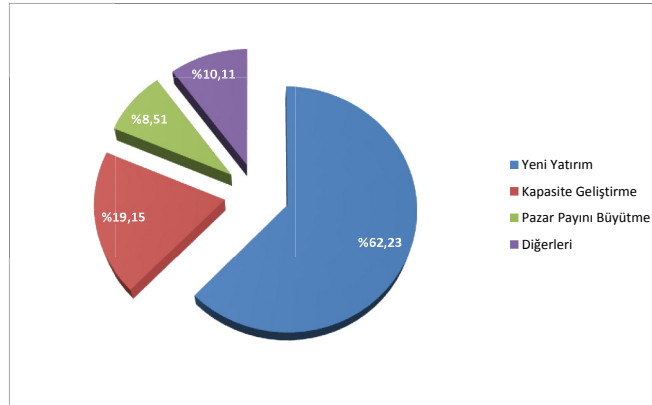
97. Önümüzdeki 5 Yıl İçerisinde Firmanızın Geleceğe Dönük Hedefleri Hangileridir? (Öncelik Sırasına Göre)

Gelecek 5 Yıl Hedefleri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Yeni Yatırım	117	62,2	62,2
Kapasite Geliştirme	36	19,1	81,4
Pazar Payını Büyütme	16	8,5	89,9
Diğerleri	19	10,1	100
Total	188	100,0	

117 Firma (% 62,2) önümüzdeki 5 yıl içerisindeki en önemli hedeflerinin yeni yatırımlar olduğunu belirtmiştir.

36 Firma (% 19,1) önümüzdeki 5 yıl içerisinde kapasitelerini arttırmayı hedeflemektedir.

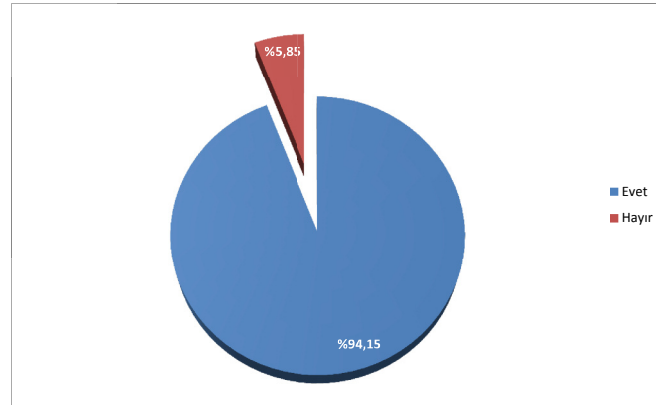
16 Firma (% 8,5) önümüzdeki 5 yıl içerisinde pazar paylarını büyütmeyi hedeflemektedir.

98. Önümüzdeki 5 Yıl İçerisinde Yönelmeyi Düşündüğünüz Hedef Pazarlarınız Nereledir?- (Yurtiçi)

Gelecek 5 Yıllık Hedefler	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Evet	177	94,1	94,1
Hayır	11	5,9	100,0
Total	188	100,0	

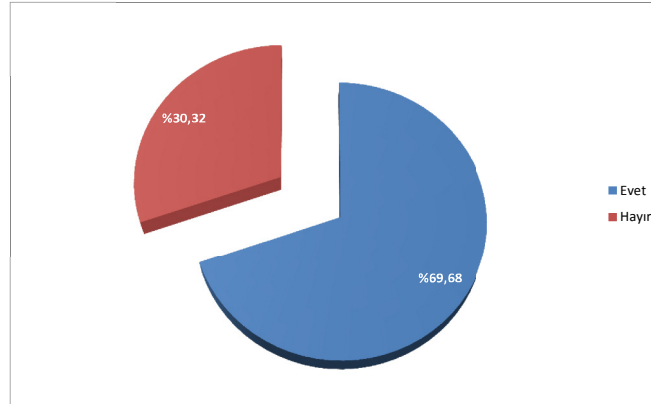
11 Firma (% 5,9) önümüzdeki 5 yıl içerisinde hedef pazar olarak yurtiçini düşünmediklerini belirtmiştir.
177 Firma (% 94,1) önümüzdeki 5 yıl içerisinde hedef pazar olarak yurtiçini düşündüklerini belirtmiştir.

99. Önümüzdeki 5 Yıl İçerisinde Yönelmeyi Düşündüğünüz Hedef Pazarlarınız Nereledir?- (Yurtdışı)

Gelecek 5 Yıllık Hedefler	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Evet	131	69,7	69,7
Hayır	57	30,3	100,0
Total	188	100,0	

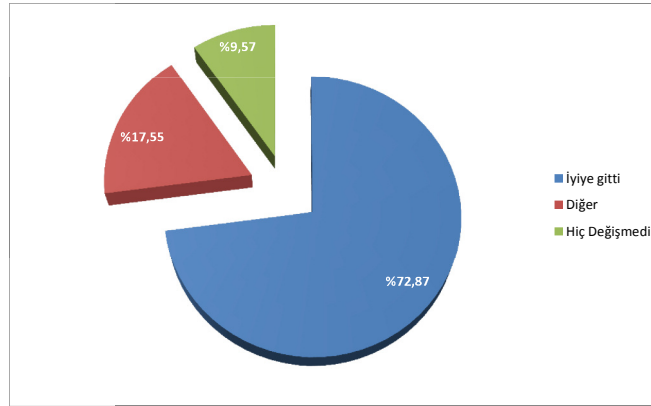
57 Firma(% 30,3) önümüzdeki 5 yıl içerisinde hedef pazar olarak yurtdışını düşünmediklerini belirtmiştir.
131 Firma (% 69,7) önümüzdeki 5 yıl içerisinde hedef pazar olarak yurtdışını düşündüklerini belirtmiştir.

100. Son 5 Yılı Değerlendirdiğinizde Firmanızın Genel Durumu Ne Şekilde Değişti?

Firmaların Son 5 Yıllık Durumları	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
İyiye gitti	137	72,9	72,9
Diğer	33	17,6	90,4
Hiç Değişmedi	18	9,6	100,0
Total	188	100,0	

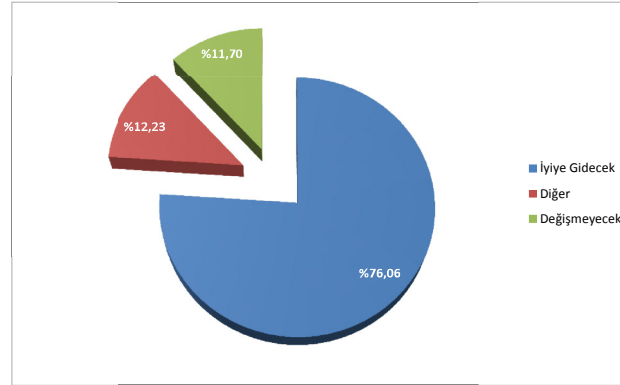
137 Firma (% 72,9) son 5 yıllık süreçte firmalarının durumunun iyiye doğru gittiğini belirtmiştir.
18 Firma (% 9,6) son 5 yıllık süreçte firmalarını durumunun değişmediğini belirtmiştir.

101. Önümüzdeki 5 Yıl İçerisinde Firmanızın Durumunun Ne Şekilde Değişeceğini Bekliyorsunuz?

Gelecek 5 Yılın Beklentileri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
İyiye Gidecek	143	76,1	76,1
Diğer	23	12,2	88,3
Değişmeyecek	22	11,7	100,0
Total	188	100,0	

143 Firma (% 76,1) önümüzdeki 5 yıl içerisinde firmalarının daha da iyiye doğru gideceğini belirtmiştir.
22 Firma (% 11,7) önümüzdeki 5 yıl içerisinde firmalarının durumunun değişmeyeceğini belirtmiştir.

102. Devletin Teşvik ve Desteklerinin Nasıl Uygulanmasını Tercih Edersiniz?- (Derecelendir 1)

1.ci Derecelendirme Tercihleri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Enerji	131	69,7	69,7
SSK desteği	29	15,4	85,1
Faiz desteği	6	3,2	88,3
Kurumsal kapasite geliştirme	6	3,2	91,5
Diğerleri	15	8,5	100,0
Total	188	100,0	

Firmaların devlet teşvikleri ve desteklerinin nasıl uygulanması gerektiğinin 1.ci tercih nedenleri aşağıdadır;

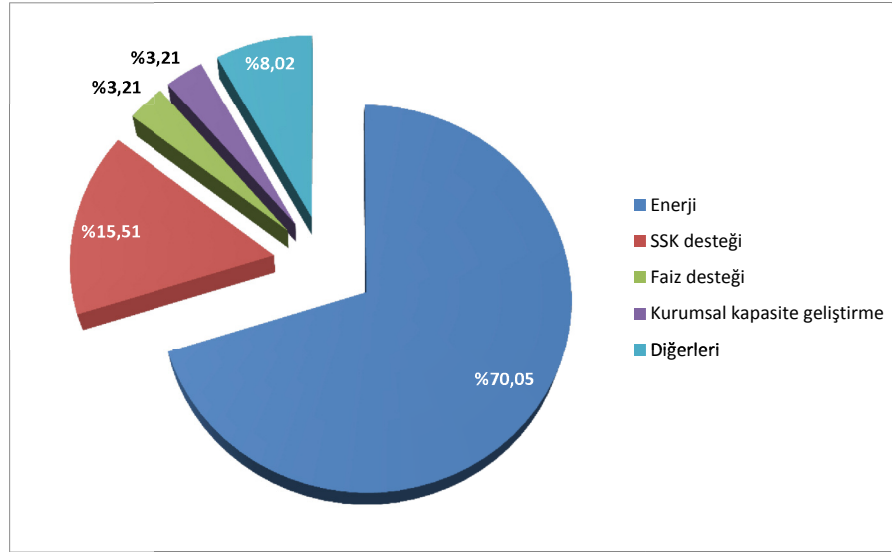
131 Firma (% 69,7) enerjinin en öncelikli olarak teşvik ve desteklenmesi gerektiğini düşünmektedir.

29 Firma (% 15,4)SSK desteğini istemektedir.

6 Firma (% 3,2) faiz desteğini istemektedir.

6 Firma (% 3,2) kurumsal kapasitenin desteklenmesi istemektedir.

15 Firma (% 8,5) diğer teşvik ve desteklerin uygulanmasını istemektedir.(İhracat, altyapı, fuar ve pazarlama desteği, vergi muafiyeti, arazi tahsis vs...)

103. Devletin Teşvik ve Desteklerinin Nasıl Uygulanmasını Tercih Edersiniz?- (Derecelendir 2)

2.ci Derecelendirme Tercihleri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
SSK desteği	108	57,4	57,4
Vergi muafiyeti ve İstisnası(Kurumlar Vergisi/KDV/Gümrük...vb)	24	12,8	70,2
Faiz desteği	13	6,9	77,1
Enerji	10	5,3	82,4
İhracat	8	4,3	86,7
Kurumsal kapasite geliştirme	7	3,7	90,4
Altyapı	5	2,7	93,1
Arazi tahsisi	5	2,7	95,7
Diğerleri	8	4,3	100,0
Total	188	100,0	

Firmaların devlet teşvikleri ve desteklerinin nasıl uygulanması gerektiğinin 2.ci tercih nedenleri aşağıdadır;

108 Firma (% 57,4) SSK desteğinin en öncelikli konu olması gerektiğini belirtmektedir.

24 Firma (% 12,8) vergi muafiyetlerine öncelik verilmesini istemektedir.

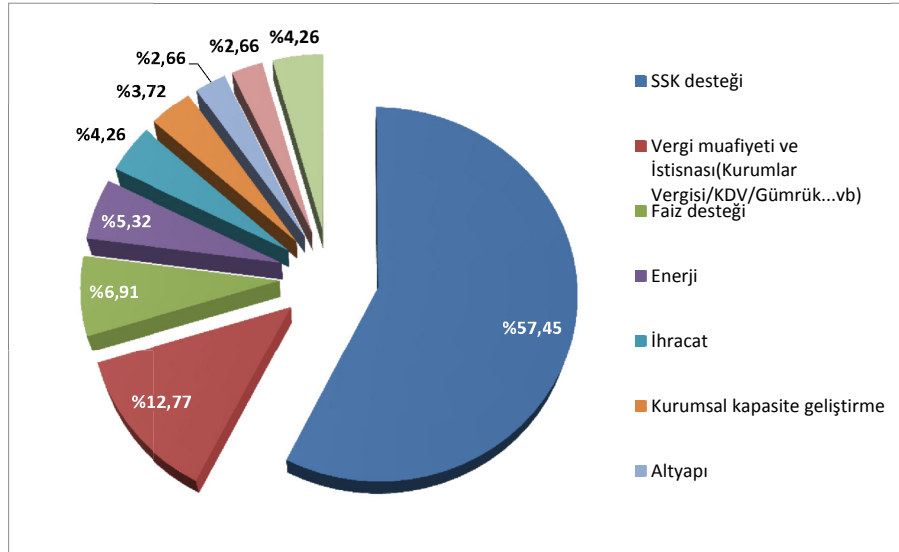
13 Firma (% 6,9) faiz desteğini istemektedir.

10 Firma (% 5,3) enerji teşvik ve desteklerinin artırılmasını istemektedir.

8 Firma (% 4,3) ihracatın desteklenmesini talep etmektedir.

7 Firma (% 3,7) kurumsal kapasitenin geliştirilmesinin desteklenmesini istemektedir.

18 Firma (%9,6) diğer teşvik ve desteklerin uygulanmasını istemektedir. (Altyapı, arazi tahsisi, fuar ve pazarlama desteği vs...)

104. Devletin Teşvik ve Desteklerinin Nasıl Uygulanmasını Tercih Edersiniz?- (Derecelendir 3)

3.cü Derecelendirme Tercihleri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Vergi muafiyeti ve İstisnası(Kurumlar Vergisi/KDV/Gümrük...vb)	56	29,8	29,8
Faiz desteği	30	16,0	45,7
Arazi tahsis	24	12,8	58,5
Altyapı	20	10,6	69,1
Kurumsal kapasite geliştirme	18	9,6	78,7
SSK desteği	13	6,9	85,6
İhracat	9	4,8	90,4
Fuar ve Pazarlama desteği	7	3,7	94,1
AR-GE	6	3,2	97,3
Diğerleri	5	2,7	100,0
Total	188	100,0	

Firmaların devlet teşvikleri ve desteklerinin nasıl uygulanması gerektiğinin 3.cü tercih nedenleri aşağıdadır;

56 Firma (% 29,8) vergi muafiyetinin en öncelikli konu olması gerektiğini belirtmektedir.

30 Firma (% 16,0) faiz desteğine öncelik verilmesini istemektedir.

24 Firma (% 12,8) arazi tahsis istemektedir.

20 Firma (% 10,6) altyapı yatırımlarını istemektedir.

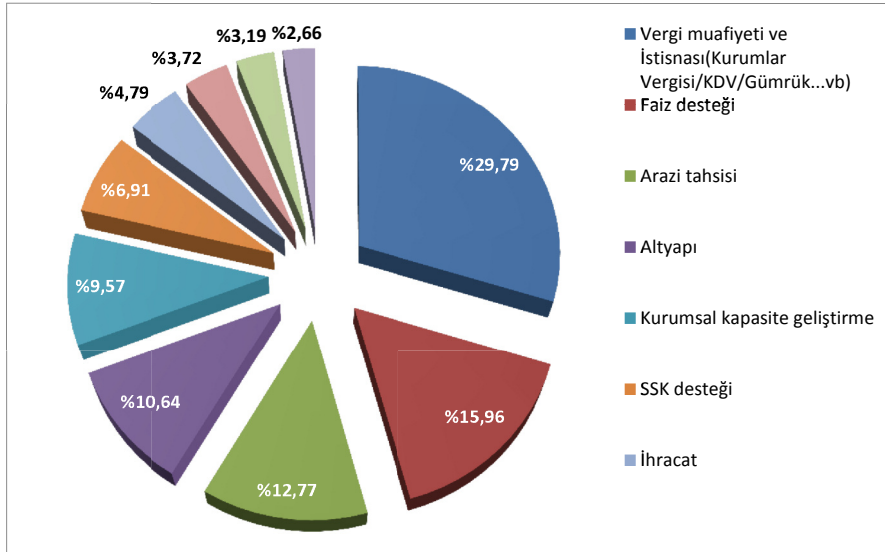
18 Firma (% 9,6) kurumsal kapasitenin geliştirilmesinin desteklenmesini talep etmektedir.

13 Firma (% 6,9) SSK desteğini istemektedir.

9 Firma (% 4,8) ihracatın desteklenmesini istemektedir.

7 Firma (% 3,7) fuar ve pazarlama desteği istemektedir.

11 Firma (%5,9) diğer teşvik ve desteklerin uygulanmasını istemektedir. (Ar-Ge ve enerji desteği vs...)

105. Devletin Teşvik ve Desteklerinin Nasıl Uygulanmasını Tercih Edersiniz? - (Derecelendirme 4)

4.cü Derecelendirme Tercihleri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Bilgi Verilmemiştir	72	38,3	38,3
Arazi tahsisi	35	18,6	56,9
Faiz desteği	21	11,2	68,1
Vergi muafiyeti ve İstisnası(Kurumlar Vergisi/KDV/Gümrük...vb)	18	9,6	77,7
Kurumsal kapasite geliştirme	16	8,5	86,2
Fuar ve Pazarlama desteği	7	3,7	89,9
Altyapı	6	3,2	93,1
İhracat	5	2,7	95,7
Diğerleri	8	4,3	100,0
Total	188	100,0	

Firmaların devlet teşvikleri ve desteklerinin nasıl uygulanması gerektiğinin 4.cü tercih nedenleri aşağıdadır;

72 Firma (% 38,3) bir görüş belirtmemiştir.

35 Firma (% 18,6)arazi tahsisi istemektedir.

21 Firma (% 11,2) faiz desteğine öncelik verilmesini istemektedir.

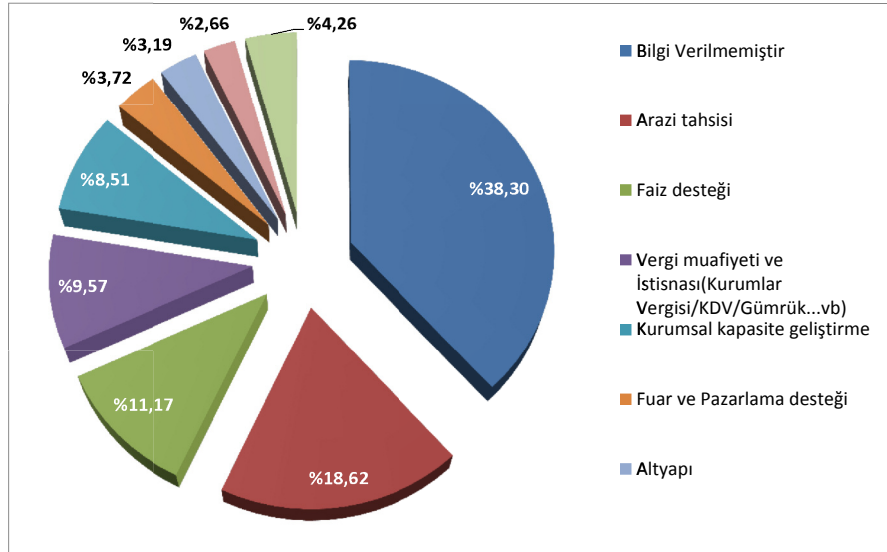
18 Firma (% 9,6) vergi muafiyeti istemektedir.

16 Firma (% 8,5) kurumsal kapasitenin geliştirilmesinin desteklenmesini talep etmektedir.

7 Firma (% 3,7) fuar ve pazarlama desteği istemektedir.

6 Firma (% 3,2)altyapının geliştirilmesini istemektedir.

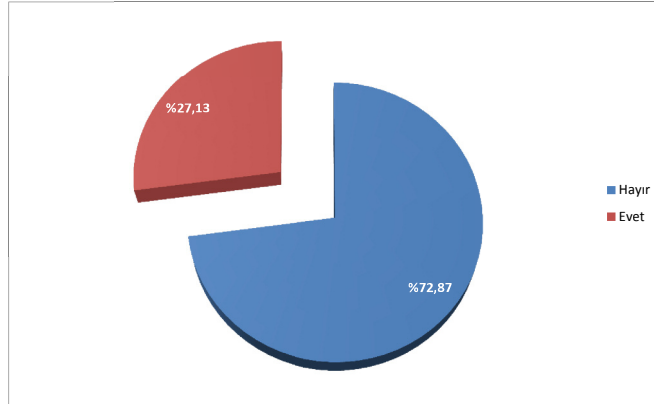
13 Firma (%6,9) diğer teşvik ve desteklerin uygulanmasını istemektedir. (İhracat, AR-GE, SSK desteği vs...)

106. Bölgemize Uygulanan Mevcut Teşvik Yasalarından Memnun Musunuz?

Teşvik Yasalarından Memnuniyet Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	137	72,9	72,9
Evet	51	27,1	100,0
Total	188	100,0	

137 Firma (% 72,9) bölgede uygulanan mevcut teşvik yasalarından memnun olmadıklarını belirtmiştir.
51 Firma (% 27,1) bölgede uygulanan mevcut teşvik yasalarından memnun olduklarını belirtmiştir.

107. Devletten Yatırım Özendirici ve Teşvik Edici Uygulamalara İlişkin Önerileriniz Nelerdir?

Teşvik Uygulamaları Önerileri	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Öneride Bulunmamışlardır	68	36,2	36,2
Diğer Önerilerde Bulunmuşlardır	40	21,2	57,4
Bölgeye Teş.Art.Öner.	34	18	75,4
Faizsiz Kredi Verilmesini Önermektedirler	27	14,3	89,7
Bürokratik Uygulamaların Azaltılmasını Önermektedir.	7	3,7	93,4
Arazi Tahsisinin Arttırılmasını Önermektedir	6	3,2	96,6
Kredi Desteklerinin Arttırılmasını Önermektedir	6	3,2	100,0
Total	188	100,0	

68 Firma(% 36,2) herhangi bir öneride bulunmamıştır.

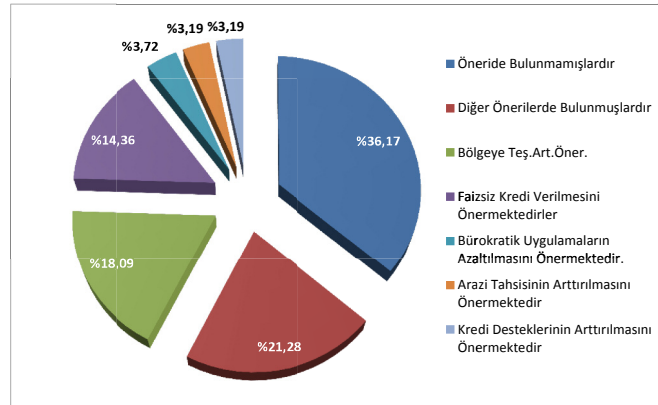
27 Firma (% 14,3) faizsiz kredi dağıtılmasını önermektedir.

34 Firma (% 18,0) bölgeye daha çok teşvik verilmesini önermektedir.

6 Firma (% 3,2) arazi tahsisinin arttırılmasını önermektedir.

7 Firma (% 3,7) bürokratik uygulamaların azaltılmasını önermektedir.

6 Firma (% 3,2) kredi desteklerinin arttırılmasını önermektedir. 40 Firma (% 21,2) diğer önerilerde bulunmaktadır.

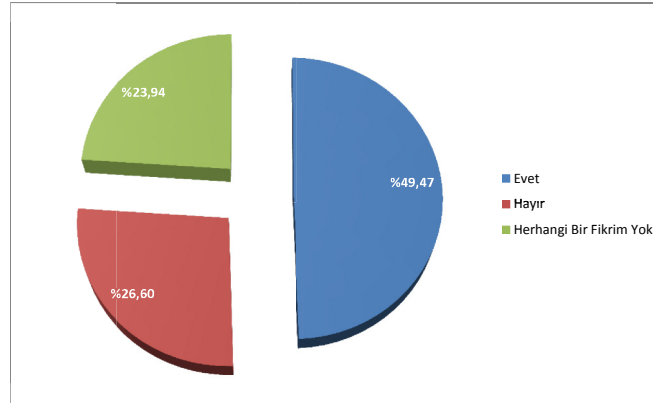
108. Dika'nın Yatırımlara Olumlu Bir Etkisinin Olduğunu Düşünüyor Musunuz?

Dika'nın Yatırımlara Etkisi	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Evet	93	49,5	49,5
Hayır	50	26,6	76,1
Herhangi Bir Fikrim Yok	45	23,9	100,0
Total	188	100,0	

50 Firma (% 26,6) Dika'nın yatırımlara olumlu bir etkide bulunmadığını düşünmektedir.

93 Firma (% 49,5) Dika'nın yatırımlara olumlu bir etkisi olduğunu düşünmektedir.

45 Firma (% 23,9) Dika'nın yatırımlara etkisi ile ilgili bir görüş belirtmemiştir.

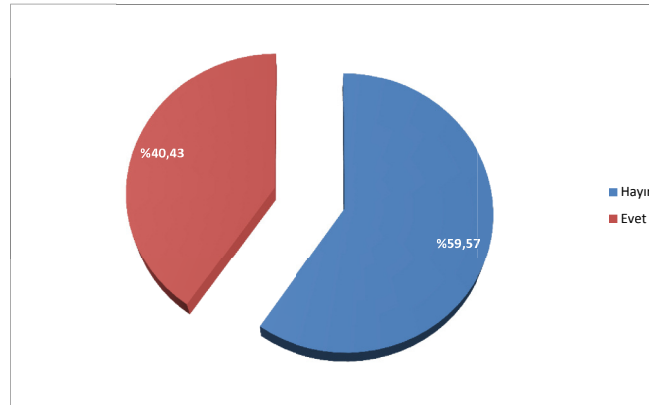

109. Firma Olarak Ulusal/Uluslar Arası Sanayi Fuarlarını Ziyaret Ediyor Musunuz?

Fuarlara Ziyaret Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	112	59,6	59,6
Evet	76	40,4	100,0
Total	188	100,0	

112 Firma (% 59,6) ulusal/uluslar arası fuarlara katılmadıklarını belirtmiştir.

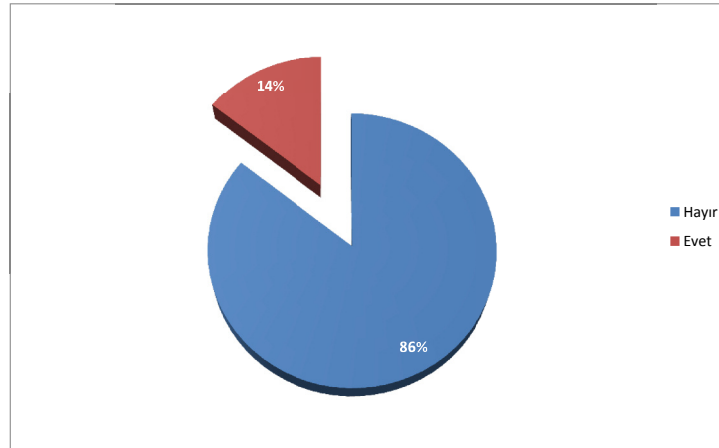
76 Firma(% 40,4) ulusal/uluslar arası fuarlara katıldıklarını belirtmiştir.

110. Stajyer Öğrenci Çalıştırıyor Musunuz?

Stajyer Öğrenci Çalıştırma Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	161	85,6	85,6
Evet	27	14,4	100,0
Total	188	100,0	

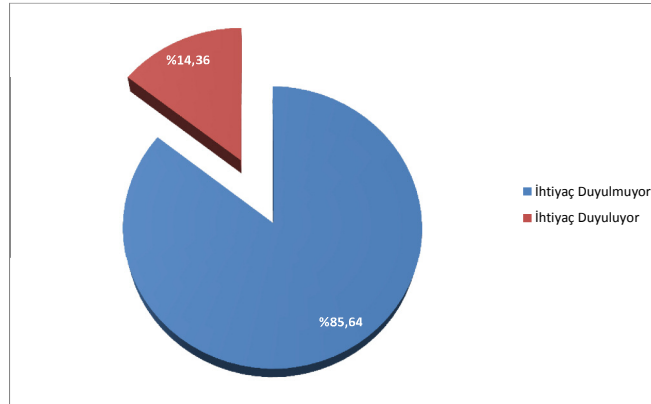
161 Firma (% 85,6) stajyer öğrenci çalıştırmadığını belirtmiştir.
27 Firma (% 14,4) stajyer öğrenci çalıştırdığını belirtmiştir.

111. Stajyer Öğrenci İhtiyacınız Var Mı?

Stajyer Öğrenciye İhtiyaç Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
İhtiyaç Duyulmuyor	161	85,6	85,6
İhtiyaç Duyuluyor	27	14,4	100,0
Total	188	100,0	

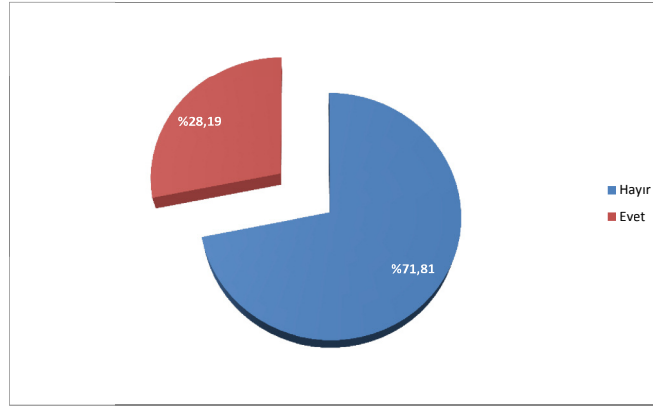
161 Firma (% 85,6) stajyer öğrenciye ihtiyaçlarını olmadığını belirtmiştir.
 27 Firma (% 14,4) stajyer öğrenciye ihtiyaçlarını olduğunu belirtmiştir.

112. Eğitim ve Danışmanlık Hizmetleri Alıyor Musunuz?

Eğitim Ve Danışmanlık Hizmeti Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	135	71,8	71,8
Evet	53	28,2	100,0
Total	188	100,0	

135 Firma (% 71,8) eğitim ve danışmanlık hizmetleri almadıklarını belirtmiştir.
53 Firma (% 28,2) eğitim ve danışmanlık hizmetleri aldıklarını belirtmiştir.

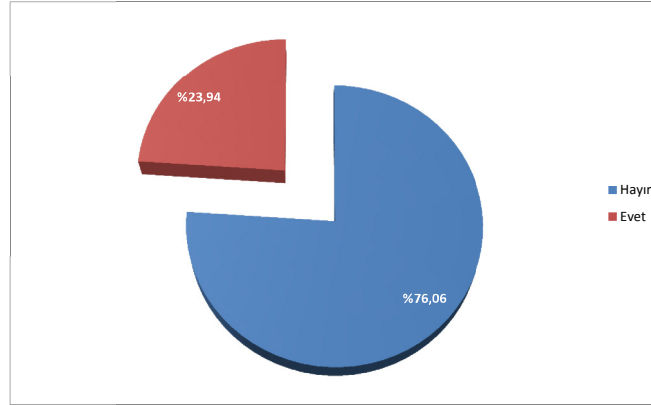

113. AR-GE Çalışmalarınız Var mı?

AR-GE Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	143	76,1	76,1
Evet	45	23,9	100,0
Total	188	100,0	

143 Firma (% 76,1) AR-GE çalışmalarında bulunmadıklarını belirtmiştir.

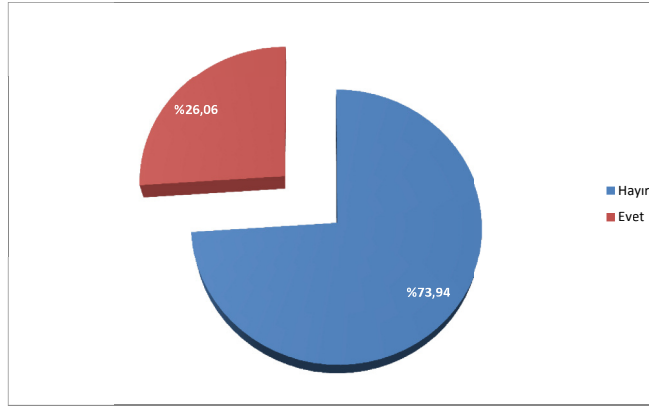
45 Firma (% 23,9) AR-GE çalışmalarında bulunduklarını belirtmiştir.

114. Firmanız Bünyesinde Laboratuvarınız Var Mı?

Laboratuvar Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	139	73,9	73,9
Evet	49	26,0	99,5
Total	188	100,0	

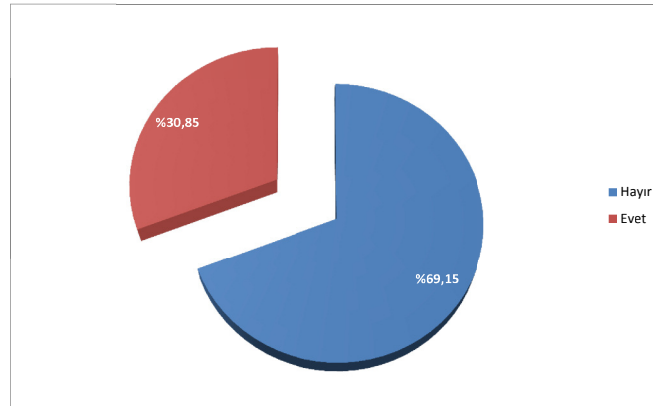
139 Firma (% 73,9) firmalarında laboratuvar olmadığını belirtmiştir.
49 Firma (% 26,0)Firmalarında laboratuvar olduğunu belirtmiştir.

115. Dış Laboratuar Kullanıyor Musunuz?

Dış Laboratuar Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	130	69,1	69,1
Evet	58	30,9	99,5
Total	188	100,0	

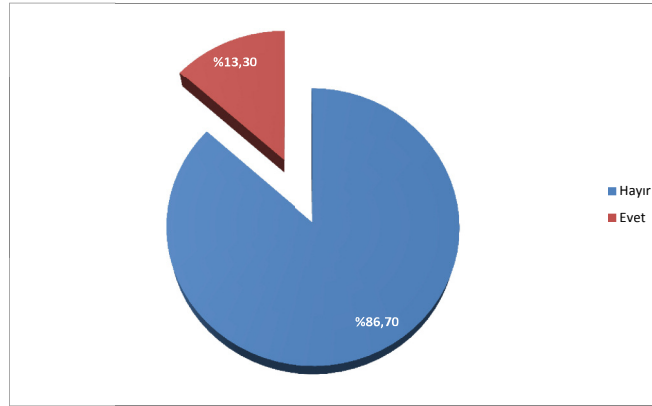
130 Firma (% 69,1) dış laboratuar kullanmadıklarını belirtmiştir.
58 Firma (% 30,9) dış laboratuar kullandıklarını belirtmiştir.

116. Bünyenizde Dış Ticaret Departmanınız Var Mı?

Dış Ticaret Departmanı Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	163	86,7	86,7
Evet	25	13,3	99,5
Total	188	100,0	

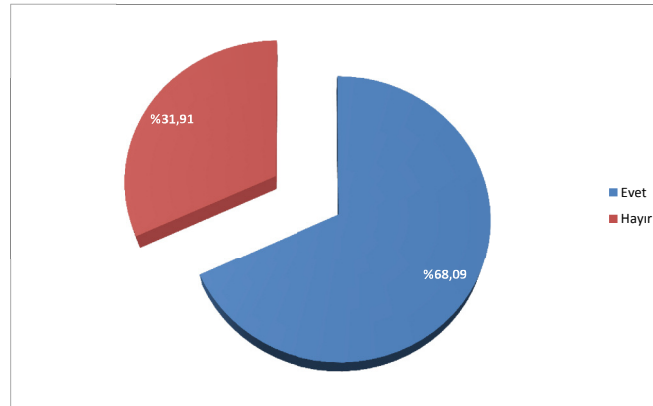
163 Firma (% 86,7) dış ticaret departmanlarının olmadığını belirtmiştir.
25 Firma (% 13,3) dış ticaret departmanlarını olduğunu belirtmiştir.

117. Kullandığınız Enerji İle ilgili Bir Sıkıntınız Var Mı?

Enerji Sıkıntısı Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Evet	128	68,1	68,1
Hayır	60	31,9	100,0
Total	188	100,0	

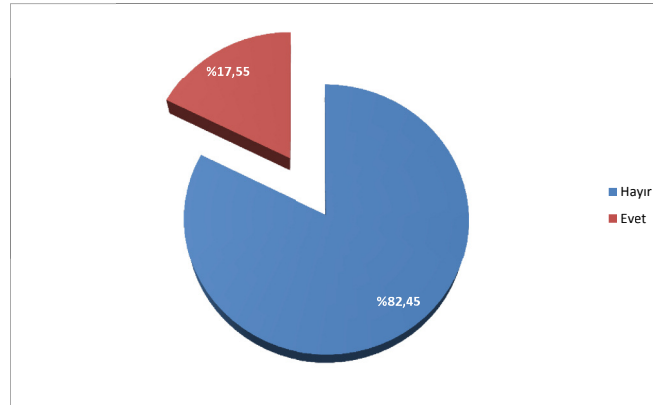
128 Firma (% 68,1) kullandıkları enerji ile ilgili olarak sıkıntılar yaşadıklarını belirtmiştir.
60 Firma (% 31,9) kullandıkları enerji ile ilgili olarak bir sıkıntı yaşamadıklarını belirtmiştir.

118. Kullandığınız Enerji İle İlgili Bir Sıkıntınız Var İse Bu Sıkıntılar Nelerdir? -(Arz Düzensizliği)

Arz Düzensizliği	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	155	82,4	82,4
Evet	33	17,6	100,0
Total	188	100,0	

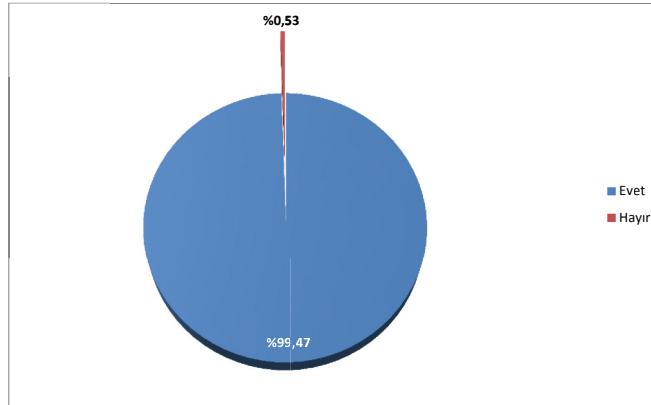
33 Firma (% 17,6) enerji sıkıntıları olarak arz düzensizliği problemi yaşadıklarını belirtmiştir.
155 Firma (% 82,4) enerjide herhangi bir arz problemi yaşamadıklarını belirtmiştir.

119. Kullandığınız Enerji İle İlgili Bir Sıkıntınız Var ise Bu Sıkıntılar Nelerdir (Kesinti)

Kesinti	Sayı	Yüzde	Toplam Yüzde
Evet	187	99,5	99,5
Hayır	1	,5	100,0
Total	188	100,0	

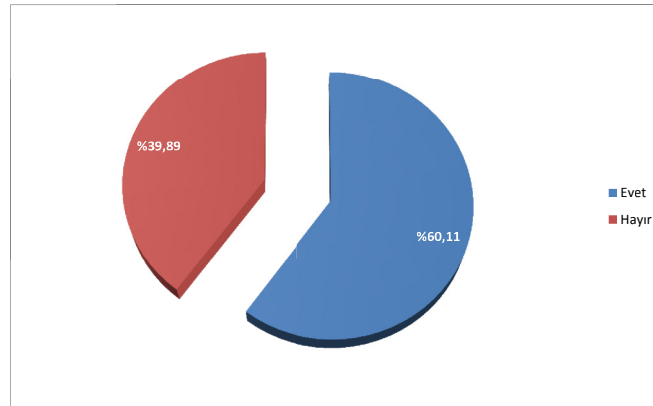
Elektrik kesintisi en önemli sorun olarak görülmektedir. Sanayi sektörü için en olmazsa olmaz olan elektrik Batman'da "kesintilerden" ötürü üretimi büyük bir sektöre uğratmaktadır.
İl genelinde "kaçak kullanım" oranlarının hayli yüksek olmasının bu kesintilerde önemli bir rol oynadığı ortadadır.

120. Kullandığınız Enerji İle İlgili Bir Sıkıntınız Var İse Bu Sıkıntılar Nelerdir? -(Arz Yetersizliği)

Arz Yetersizliği	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Evet	113	60,1	60,1
Hayır	75	39,9	100,0
Total	188	100,0	

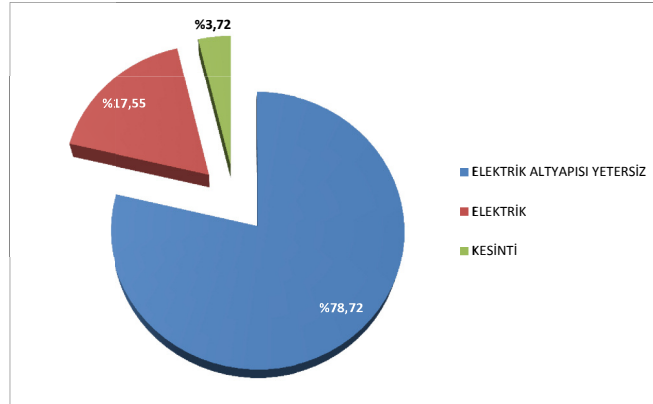
113 Firma (% 60,1)enerjide arz yetersizliği problemi yaşandığını belirtmiştir.
75 Firma (% 39,9) enerjide arz yetersizliği problemi yaşanmadığını belirtmişlerdir.

121. Kullandığınız Enerji İle İlgili Bir Sıkıntınız Var ise Nelerdir- [Elektrik Altyapısı Yetersizliği]

Elektrik Altyapısı	Sayı	Yüzde	Toplam Yüzde
ELEKTRİK ALTYAPISI YETERSİZ	148	78,7	78,7
ELEKTRİK	33	17,6	96,3
KESİNTİ	7	3,7	100,0
Total	188	100	

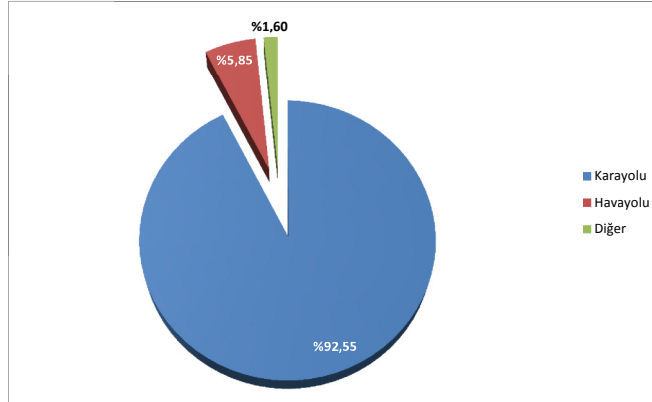
148 Firma (% 78,7) elektrik altyapısının yetersiz olduğunu belirtmiştir.
Geri kalan firmaların tümü bu konuda hemfikir gözükmektedir.

122. Ulaşım/Nakliye İhtiyacınızı Nasıl Karşılıyorsunuz?

Ulaşım/Nakliye Karşılama Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Karayolu	174	92,6	92,6
Havayolu	11	5,9	98,4
Diğer	3	1,6	100,0
Total	188	100,0	

Firmalar ulaşım/nakliye ihtiyaçlarını 1.ci dereceden aşağıdaki gibi karşılamaktadır;
 174 Firma (% 92,6) karayolu,
 11 Firma (% 5,9) havayolu,
 3 Firma (% 1,6) diğer alternatifleri devreye koyarak ulaşım/nakliyei çözmektedirler.

123. Ulaşım/Nakliye İle İlgili Sıkıntı Yaşıyor Musunuz?

Ulaşım/Nakliye Problemleri Durumu	Firma Sayısı	Yüzde	Toplam Yüzde
Hayır	141	75,0	75,0
Evet	47	25,0	100,0
Total	188	100,0	

47 Firma (% 25,0) ulaşım/nakliye konusunda sıkıntı yaşadıklarını belirtmiştir.

141 Firma (% 75,0) ulaşım/nakliye konusunda sıkıntı yaşamadıklarını belirtmiştir.

